

Jouni Lahtinen

ESISELVITYS PÄÄTÖKSEN
TIEDOKSIANNON
KEHITTÄMISESTÄ LAUKAAN
KUNNASSA

Opinnäytetyö
Sähköinen asiointi ja arkistointi, ylempi AMK

Huhtikuu 2014

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Opinnäytetyön päivämäärä 23.4.2014
Tekijä(t) Lahtinen, Jouni	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Sähköinen asiointi ja arkistointi	
Nimeke Esiselvitys päätöksen tiedoksiannon kehittämisestä Laukaan kunnassa		
Tiivistelmä Päätöksentekoprosessi koostuu asian vireilletulosta, valmistelusta, päätöksenteosta, tiedoksiannosta ja täytäntöönpanosta. Työn tarkoituksena oli selvittää, voiko päätöksentekoon liittyvää tiedoksiantoa kehittää sähköisin ratkaisuin Laukaan kunnassa. Työssä esitellään yleisesti kunnallista päätöksentekoa, ja kuinka se on toteutettu Laukaan kunnassa. Lisäksi työssä esitellään Laukaan kunnassa tehtyjen päätösten tiedoksiantojen nykytila, päätöksentekoprosessin liittyminen osaksi kokonaisarkkitehtuuria ja tavat, joilla sähköiset tiedoksiannot on mahdollista toimittaa asianosaisille. Työ toimii esiselvityksenä sähköinen tiedoksiannon kehittämiselle Laukaan kunnassa. Osana esiselvitystä tehtiin kyselytutkimus Laukaan kunnan käyttämiä päätöksentekotietojärjestelmiä tarjoaville ohjelmistotoimittajille. Tutkimuksen tulosten pohjalta voidaan todeta, että päätösten tiedoksiantoa ja samalla koko sähköistä asiointia on mahdollista kehittää tarjolla olevin sähköisin ratkaisuin Laukaan kunnassa. Toisaalta, ottamalla käyttöön työssä kuvatut tietojärjestelmäkohtaiset toimenpide-ehdotukset, Laukaan kunta joutuu poikkeamaan julkista hallintoa ohjaavista arkkitehtuuriperiaatteista. Lopuksi työssä esitellään tulevaisuuden asiointitili, jonka avulla kansalaiset voisivat helposti asioida sähköisesti viranomaisten ja yksityisten yritysten kanssa.		
Asiasanat (avainsanat) Kehittäminen, kokonaisarkkitehtuuri, Laukaa, prosessit, sähköinen asiointi, tiedoksianto, tietojärjestelmät		
Sivumäärä 56	Kieli suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) 12 liitettä		
Ohjaavan opettajan nimi Markku Nenonen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Laukaan kunta	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the master's thesis 23 April 2014
Author(s) Lahtinen, Jouni	Degree programme and option eServices and Digital Archiving	
Name of the master's thesis Preliminary study on improving the accessibility of the notifications of decisions in the Municipality of Laukaa		
Abstract The process of municipal decision-making comprises the following phases: submitting the initiative, preparatory work, decision-making, the notification of the decision and implementation. The aim of this study was to find out whether it would be possible to improve the accessibility of the notifications of decisions through developing electronic solutions for the notifications of decisions used in this process in the Municipality of Laukaa. The study first introduced the general municipal decision-making process together with the introduction to the way the process had been carried out in the Municipality of Laukaa. Then the study presented the current state of notifications of decisions and how the decision-making process was connected to the enterprise architecture. This work will function as a preliminary study for developing electronic notifications of decisions in the Municipality of Laukaa. As part of this study a survey was conducted among the software providers distributing decision-making solutions to the Municipality of Laukaa. The results indicated that it would be possible to improve the notifications of decisions and eServices in the Municipality of Laukaa by using the currently available electronic solutions. However, by applying the information system proposals described in this study, the Municipality of Laukaa would have to deviate from the principles of enterprise architecture set to govern public administration. Finally, the study introduced an electronic customer account of the future which would be available for the citizens when conducting business with public authorities and private companies.		
Subject headings, (keywords) Development, enterprise architecture, Municipality of Laukaa, processes, eServices, notifications of decisions, information systems		
Pages 56	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices 12 appendices		
Tutor Markku Nenonen	Master's thesis assigned by Municipality of Laukaa	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KUNNALLINEN PÄÄTÖKSENTEKO	3
2.1	Päätöksenteon prosessi	3
2.2	Päätöksenteon prosessi osana kokonaisarkkitehtuuria	7
3	PÄÄTÖKSENTEON PROSESSI LAUKAAN KUNNASSA.....	9
3.1	Toimielinten päätöksentekoprosessi Laukaan kunnassa	10
3.2	Viranhaltijoiden päätöksentekoprosessi Laukaan kunnassa.....	12
3.3	Päätösten tiedoksiantotapaa ohjaavat tekijät Laukaan kunnassa	18
4	SÄHKÖISEN TIEDOKSIANNON TAVAT.....	22
4.1	Sähköposti.....	23
4.2	Itellan Netposti.....	23
4.3	Valtiokonttorin Kansalaisen asiointitili	25
4.4	Kuntien Tiera Oy:n OmaAsiointitili	25
4.5	Tietojärjestelmäkohtaiset sähköiset palvelut	26
5	KANSALLINEN PALVELUVÄYLÄ	27
6	SÄHKÖISEN TIEDOKSIANNON EDUT ASIAKKAALLE	29
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN JA TUTKIMUKSEN TULOKSET	31
8	PÄÄTÖSKOHTAISET TIEDOKSIANTOJEN TOIMENPIDE-EHDOTUKSET LAUKAAN KUNNASSA	36
8.1	Rakennus- ja toimenpidelupapäätökset	36
8.2	Toimeentulotuki-, vammaispalvelu- ja lastensuojelupäätökset.....	38
8.3	Päivähoidon hoitomaksu- ja palvelurahapäätökset.....	39
8.4	Toimielinten päätökset ja muut viranhaltijapäätökset	40
8.5	Ympäristöterveydenhuollon päätökset	41
8.6	Kotihoidon palvelu- ja maksupäätökset.....	42
8.7	Maatilan tukihakemuspäätökset.....	42
8.8	Henkilöstöpäätökset.....	43
8.9	Yhteenvedo toimenpide-ehdotuksista.....	44
9	SÄHKÖISEN TIEDOKSIANNON TAVOITETILA.....	44
10	LOPPUSANAT.....	47

LÄHTEET	51
---------------	----

LIITTEET

Työssä käytetyt keskeiset käsitteet

Maatilan tukihakemuspäätös ja muutoksenhakuohje (esimerkki)

Laukaan kunnan päätösmäärät ja käytetyt päätöksentekotietojärjestelmät vuonna 2012

Toimeentulotukipäätös ja muutoksenhakuohje (esimerkki)

Lastensuojelupäätös (esimerkki)

Vammaispalvelupäätös (esimerkki)

Päivähoidon maksupäätös (esimerkki)

Päivähoidon palvelurahapäätös (esimerkki)

Kotihoidon palvelu- ja maksupäätös (esimerkki)

Rakennuslupapäätös (esimerkki)

Ympäristöterveydenhuollon päätös ja oikaisuvaatimusohje (esimerkki)

Kyselylomake

1 JOHDANTO

Valtionvarainministeriön selvityksen mukaan suomalaisilla kunnilla on 535 lakisääteistä tehtävää (Valtiovarainministeriö 2013b, 17). Kuntien tehtävänä on muun muassa järjestää kuntalaisilleen peruspalveluita, kuten koulutus- ja terveystalveluja. Osana lakisääteisten tehtävien hoitoa kunnan toimielimet ja viranhaltijat tekevät päätöksiä muun muassa siitä, millä tavoin palveluja kuntalaisille tarjotaan. Osan palveluista kunta voi tuottaa itse ja osan järjestää yhdessä muiden kuntien kanssa. Lisäksi kuntien on mahdollista järjestää osa lakisääteisistä palveluista ostamalla palvelut muilta palveluntuottajilta kuten yrityksiltä.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Laukaan kunta, jossa toimin järjestelmäasiantuntijana. Laukaa kunta on perustettu vuonna 1593. Asukasluvultaan se on kasvava, noin 18 600 asukkaan kunta Keski-Suomessa. Laukaan kunta työllistää noin 1 000 henkilöä ja sitä on johtanut vuodesta 2013 lähtien kunnanjohtaja Jaakko Kiiskilä. Naapurikunnat ovat Jyväskylän ja Äänekosken kaupungit sekä Hankasalmen, Toivakan, Konneveden ja Uuraisten kunnat. (Laukaan kunta 2013a.)

Laukaan kunnan talousarvion mukaan kunnan talouden alijäämän arvioidaan kasvavan vuoden 2013 loppuun mennessä noin 7,6 miljoonaan. Kuntalain (365/1995) mukaan taloussuunnitelman pitää olla tasapainossa tai ylijäämäinen suunnittelukaudella eli viimeistään vuoden 2016 loppuun mennessä. Laukaassa taloutta pyritään tasapainottamaan muun muassa palveluja supistamalla ja henkilöstöä vähentämällä. (Laukaan kunta 2013b, 5–6.) Alkuvuodesta 2013 Laukaaseen asetettiin viranhaltijoista ja luottamushenkilöstä koostuva talous- ja elinkeinotyöryhmä, jonka tehtävänä oli muun muassa kunnan talouden ja palveluiden tasapainottamiseen liittyvien toimenpiteiden valmistelu. Työryhmän laatimassa loppuraportissa sähköisen asioinnin kehittäminen on nostettu yhdeksi Laukaan kunnan tehostamistoimenpiteeksi. (Laukaan kunta 2013c, 4.)

Laukaan kunnassa sähköisen asioinnin tarjoamat mahdollisuudet on tunnistettu jo vuosia sitten. Vuonna 2009 laaditun kuntastrategian mukaan Laukaan kunnan palvelut on tarkoitus tuottaa laadukkaasti ja tehokkaasti muun muassa sähköisiä palveluita lisäämällä (Laukaan kunta 2009, 7–8). Selvitykseni mukaan tarkempaa sähköisen asioinnin kehittämissuunnitelmaa Laukaan kunnassa ei kuitenkaan ole vielä tehty, vaan sähköisiä

palveluita on otettu käyttöön toimialakohtaisesti ilman keskitettyä ohjausta. Käyttöön otetuissa sähköisissä ratkaisuissakin päätösten tiedoksianto on pääasiassa jouduttu lopulta toimittamaan asianosaisille postitse paperilla.

Sähköisellä asioinnilla tai eAsioinnilla tarkoitetaan yleisesti palvelujen käyttämistä tieto- ja viestintätekniikan avulla. Sähköinen asiointipalvelu on kuntalaisen käyttöliittymä kunnan tarjoamaan palveluun, jolla sähköistä asiointia hoidetaan. (Valtiovarainministeriö 2005, 14.) Sähköiselle asioinnille on tavanomaista ajasta tai paikasta riippumaton asioiden hoitaminen, esimerkiksi pankkipalveluiden hoitaminen verkkopankin kautta. Tässä opinnäytetyössä sähköisellä asioinnilla tarkoitetaan laajempaa kokonaisuutta, jossa sähköisen asiointipalvelun kautta syötetyt tiedot saadaan siirtymään automaattisesti Laukaan kunnan käytössä oleviin tietojärjestelmiin. Sähköisen asioinnin tavoitteena on toiminnan tehostaminen vähentämällä manuaalisen työn osuutta ja nopeuttamalla kunnan prosesseja sekä samalla asiakaspalvelun parantaminen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka Kuntalain (365/1995) mukaista päätöksen tiedoksiantoa voitaisiin kehittää sähköisien ratkaisujen avulla Laukaan kunnassa. Tiedoksiannon tarkoituksena on tiedottaa asianosaista eli muun muassa kuntalaista, kunnassa toimivaa yritystä tai kunnan työntekijää häntä koskevista päätöksistä. Työn toissijaisena tavoitteena on lisätä kunnan työntekijöiden ja kuntalaisten ymmärrystä kunnallisesta päätöksenteosta, sähköisestä asioinnista, kokonaisarkkitehtuurista ja kehitteillä olevasta kansallisesta palveluväylästä.

Työssä käsitellään vain päätöksiä, joita Laukaan kunnan toimielimet ja viranhaltijat tekevät. Näitä päätöksiä ovat esimerkiksi viranhaltijoiden tekemät toimeentulotukipäätökset ja toimielinten tekemät kunnan talouteen liittyvät päätökset. Työssä ei käsitellä terveydenhuollon tai pelastustoimen päätöksiä tai niiden tiedoksiantoa. Perusterveydenhuollon palvelut, esimerkiksi lääkäri- ja hammaslääkäripalvelut, tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos Keski-Suomen seututerveyskeskus. Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ja pelastuspalvelut Keski-Suomen pelastuslaitos.

Professori Tomi Voutilaisen laatimissa Julkisen hallinnon asiakirjahallinnon lainsäädännön ja toiminnan uudistaminen -selvityksessä (Voutilainen 2012) sekä Kuntien säh-

köinen hallinto -lainsäädäntöselvityksessä (Voutilainen 2013) käsitellään kuntien hallinnon sähköistämistä ja kehittämistarpeita. Selvitykset toimivat mielestäni hyvänä pohjana kuntien sähköistäessä hallintoaan, mutta eivät tarjoa yksityiskohtaisempaa tietoa esimerkiksi kunnissa tehtävien päätösten tiedoksiantojen sähköistämiseen.

Työn lähtökohtana on kuvata aluksi yleisellä tasolla päätöksenteon prosessi, sitä ohjaaavaa lainsäädäntöä ja päätöksentekoprosessin liittyminen osaksi kokonaisarkkitehtuuria. Tämän jälkeen kuvataan, millaisia päätöksiä Laukaan kunnassa tehdään ja kuinka päätöksien tiedoksiannot on toteutettu tällä hetkellä. Lisäksi työssä esitellään syitä, jotka vaikuttavat tiedoksiannon toimittamistapaan. Tämän jälkeen työssä esitellään tarjolla olevat sähköisen tiedoksiannon tavat ja kansallinen palveluväylä sekä sähköisen tiedoksiannon edut asianosaiselle.

Työn tutkimusosa koostuu ohjelmistotoimittajille suunnatusta kyselystä, jonka tarkoituksena on selvittää Laukaan kunnan käytössä olevien päätöksentekotietojärjestelmien mahdollisuudet sähköiseen päätöksen tiedoksiantoon. Kyselyn tulosten pohjalta kuvataan hyvät käytännöt sekä päätöstyypeittäin kustannukset ja ne toimenpide-ehdotukset, joilla päätösten tiedoksianto olisi mahdollista sähköistää Laukaan kunnassa. Lopuksi työssä esitellään vielä kuvitteellinen asiointitili, jonka avulla kansalaiset voisivat tulevaisuudessa hoitaa asiointiaan entistä sujuvammin ja saada muun muassa Laukaan kunnassa tehtyjen päätösten tiedoksiannot sähköisesti asiointitililleen.

2 KUNNALLINEN PÄÄTÖKSENTEKO

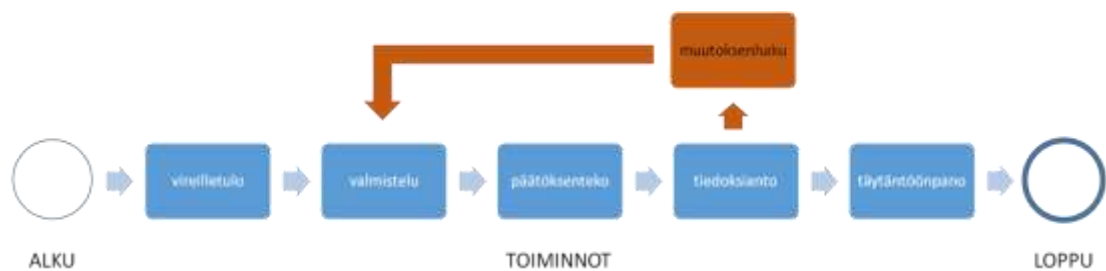
Suomessa on hieman yli 300 kuntaa (Kuntaliitto 2013). Suomalaisilla kunnilla on Perustuslakiin (731/1999) pohjautuva itsehallinto. Tämän perusteella kunnilla on oikeus päättää omista asioistaan, hallita itseään sekä oikeus verotukseen. Kuntien toimintaa ja päätöksentekoa säätelevät pääosin Kuntalaki (365/1995) ja Hallintolaki (434/2003).

2.1 Päätöksenteon prosessi

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan eli JUHTAn laatiman suosituksen mukaan prosessi on joukko toisiinsa liittyviä toistuvia toimintoja. Niiden avulla proses-

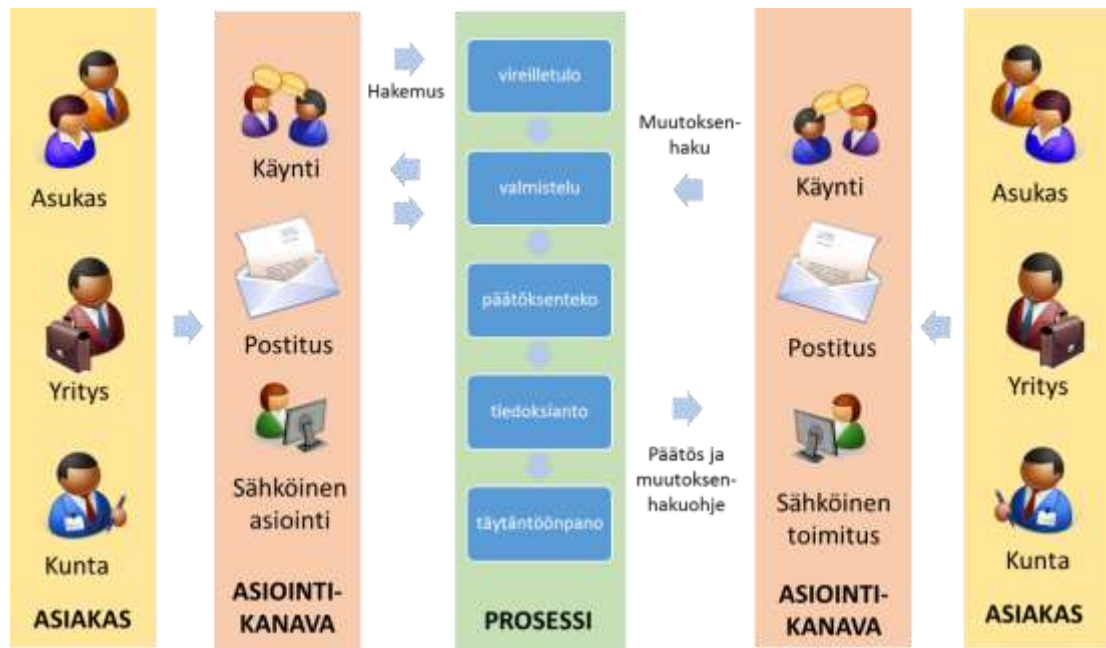
sissa syntyy syötteen eli syötettyjen tietojen perusteella jokin tuotos eli lopputulos asiakkaalle. Prosessin resursseiksi kutsutaan laitteita, osaamista tai rahaa. Prosessin omistaja on prosessin toiminnasta, lopputuloksesta ja kehittämisestä vastaava taho. Prosessien kuvaamiseen kuuluu osana myös tarkempien työkulkujen kuvaaminen ja prosessikuvaukset ovatkin muun muassa organisaation toiminnan kehittämisen väline. (JUHTA 2012a.) Tässä työssä tarkasteltavana prosessina toimii kunnallinen päätöksenteko ja siihen liittyvät toiminnot. Tarkemmat päätös- ja toimialakohtaiset työkulkujen kuvaukset on rajattu pois tästä opinnäytetyöstä.

Kuntaliiton mukaan päätöksentekoprosessi voidaan jakaa viiteen eri toimintoon: vireilletuloon, valmisteluun, päätöksentekoon, tiedoksiantoon ja täytäntöönpanoon (Suomen Kuntaliitto 2013a). Päätöksentekoprosessin vaiheet on kuvattu alla olevassa kuvassa (kuva 1). Asiakkaana prosessissa voi olla tapauskohtaisesti joko kuntalainen, kunnan työntekijä tai toinen viranomainen. Resursseina päätöksenteon prosessissa toimivat pääsääntöisesti kunnan henkilöstö, luottamushenkilöt, tietojärjestelmät ja raha.

KUVA 1. Päätöksentekoprosessin vaiheet

Päätöksenteon prosessi käynnistyy asian *vireilletulosta*. Hallintolain 20 §:n mukaisesti asia tulee vireille asiakirjan saapuessa kuntaan tai annettaessa asiakaspalvelutilanteessa suullisesti tiedoksi (Hallintolaki 434/2003). Prosessin syötteenä voi olla esimerkiksi kuntalaisen lähettämä toimeentulotukihakemus, kuntalaisaloite tai valtiovarainministeriön lausuntopyyntö lakimuutoksesta. Asiakirja voidaan toimittaa kuntaan postitse tai sähköisesti esimerkiksi sähköpostin välityksellä (kuva 2). Prosessi voi käynnistyä myös sisäisenä vireillepanona kunnan työntekijän tai toimielimen toimesta.

KUVA 2. Päätöksentekoprosessi asiakkaan näkökulmasta

Valmistelun tarkoituksena on hankkia tarvittavat tiedot vireilletulleesta asiasta päätöksentekoa varten. Hallintolain 31 §:n mukaisesti kunnalla on velvollisuus selvittää ja valmistella vireilletullut asiat. Asian valmistelu voi viedä asian laajuudesta riippuen tunteista jopa vuosiin ja johtaa useiden eri vaihtoehtojen valmisteluun. Hallintolain mukaan asian valmistelun yhteydessä asianosaiselle on tarjottava mahdollisuus ilmaista mielipiteensä asiasta. (Hallintolaki 434/2003.)

Päätöksenteon tarkoituksena on tehdä ratkaisu asiassa valmistelun pohjalta. Kuntalain 1 §:n mukaan kunnissa päätöksiä tekevät kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä kunnanvaltuusto ja sen asettamat muut toimeilimet. Kunta voi päättää toimeilinten määrästä ja tehtävistä johtosäännössään. (Kuntalaki 365/1995.) Lisäksi päätöksiä tekevät myös kunnan viranhaltijat, joille kunnan toimeilimet ovat johtosäännön mukaisesti delegoineet eli valtuuttaneet päätösvaltaa.

Toimeilimet kokoontuvat päättämään asioista ennalta ilmoitettuun aikaan kokouksiinsa. Kokousmenettelyä säädetään kunnan hallintosäännössä (Kuntalaki 365/1995). Toimeilimen jäsenet saavat hyvissä ajoin ennen kokousta luettavakseen kokouksen esityslistan. Siihen on koottu kokoukseen valmistellut asiat ja esittelijänä toimivan viranhaltijan tekemät päätösehdotukset. Kuntalain 53 §:n mukaan valtuuston päättämiin asioihin päätösehdotuksen tekee kunnanhallitus. Kokouspäätökset kirjataan pöytäkirjaan. Hallintolain 44 § mukaisesti päätöksistä pitää selvittää, mihin tietoihin päätös perustuu,

mitä on päätetty, milloin on päätetty ja kuka on päättänyt. Päätöksestä pitää ilmetä myös lisätietoja antavan henkilön yhteystiedot. (Kuntalaki 365/1995, Hallintolaki 434/2003.)

Kuntalain 95 §:n mukaan *tiedoksiannossa* tehty päätös ja päätöksen muutoksenhakuohje toimitetaan pöytäkirjanotteena asianosaiselle (Kuntalaki 365/1995). Pöytäkirjanote on kopio toimielimen virallisesta pöytäkirjan pykälästä. Viranhaltijapäätöksissä tiedoksianto perustuu kopioon viranhaltijan yksittäisestä päätöksestä. Muutoksenhakuohjeen tarkoituksena on ohjeistaa asianosaista päätöksen *muutoksenhaussa* oikaisuvaatimuksen tai valituksen kautta. Kuntalain 89 §:n mukaan oikaisuvaatimus on mahdollista tehdä viranhaltijan ja toimielimen tekemästä päätöksestä. Viranhaltijoiden päätöksistä oikaisuvaatimus tehdään toiminnasta vastaavalle kunnan ylemmälle toimielimelle, esimerkiksi lautakunnalle tai kunnanhallitukselle. (Kuntalaki 365/1995.) Poikkeustapauksissa viranhaltijan päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset voi käsitellä jokin muu viranomainen, kuten paikallinen ELY-keskus eli Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus. Tällaisia viranhaltijapäätöksiä ovat esimerkiksi maatalan tukihakemuspäätökset (liite 2). Lautakunnan tai kunnanhallituksen päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset osoitetaan aina päätöksentekijälle. Kunnanvaltuuston päätöksistä valitus tehdään aina hallinto-oikeuteen. (Kuntalaki 365/1995.)

Kuntalain mukaan oikaisuvaatimukset on käsiteltävä aina viivytyksettä. Oikaisuvaatimuksen pohjalta asiasta tehdään uusi päätös, jolla voidaan muuttaa tai pitää aiemmin tehty päätös ennallaan. Oikaisuvaatimuksen perusteella tehdyistä päätöksistä voi vielä tehdä hallintovalituksen, jonka käsittelee hallinto-oikeus. Hallinto-oikeuden päätöksistä on mahdollista valittaa vielä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. (Kuntalaki 365/1995.)

Hallintolain 50 §:n perusteella kunnan viranhaltija tai toimielin voi tehdä myös itseoikaisun eli muuttaa tekemänsä päätöstä ilman asianosaisen oikaisuvaatimusta tai valitusta. Itseoikaisu voidaan tehdä päätöksissä, joissa päätös on perustunut väärin tai puutteellisiin tietoihin. (Hallintolaki 434/2003.) Lisäksi kunnalliseen päätöksentekoon kuuluu myös otto-oikeus eli lautakunta tai kunnanhallitus voi ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranhaltijan tekemän päätöksen. Otto-oikeutta on käytettävä oikaisuvaatimusaikana eli 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta. Kunnanhallitus voi käyttää otto-oikeutta myös lautakuntien tekemiin päätöksiin. Mikäli otto-oikeutta käytetään ja asia otetaan päätettäväksi toimielimen kokoukseen, aiempi päätös menettää merkityksensä. (Kuntalaki 365/1995.)

Tiedoksianto on kuulua myös päätöksen laittaminen yleisesti nähtäville. Kuntalain 63 § mukaan valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien tarkastetut pöytäkirjat pidetään nähtävillä kunnan määräämällä tavalla. Näin ollen asianosaisen lisäksi myös kunnan jäsenellä eli kuntalaisella tai kunnassa toimivalla yrityksellä on mahdollisuus tutustua toimielimien tekemiin päätöksiin ja tehdä niistä halutessaan oikaisuvaatimuksen tai valituksen (Kuntalaki 365/1995). Käytännössä nähtävillä olo toteutetaan siten, että kopio tarkastetusta pöytäkirjasta muutoksenhakuohjeineen laitetaan luettavaksi kunnan viralliselle ilmoitustaululle tai muualle ennalta ilmoitettuun paikkaan. Kuntaliiton mukaan ilmoitustaulua ei kuitenkaan voida pitää tehokkaana tiedotuskanavana, vaan pöytäkirjat on hyvä julkaista myös kunnan kotisivuilla (Suomen Kuntaliitto 2013b).

Päätöksentekoprosessin viimeisen toiminnon eli *täytäntöönpanon* tarkoituksena on toteuttaa tehty päätös. Täytäntöönpano on siis päätöksentekoprosessin lopputulos. Se voidaan toteuttaa vasta sitten, kun tehty päätös on saanut lainvoiman eli tiedoksianto on tehty ja mahdolliset oikaisuvaatimukset tai valitukset on käsitelty (Kuntalaki 365/1995). Prosessin lopputuotoksena voi olla esimerkiksi kunnan viranhaltijan myöntämä rakennuslupa tai kuntalaisen saama toimeentulotuki pankkitilille.

Yksittäisen asiakirjan osalta päätöksenteon prosessi jatkuu vielä arkistoinnilla. Sen tarkoituksena on säilyttää prosessissa syntyneet asiakirjat mahdollista myöhempää käyttöä varten. Asiakirjoja voidaan tarvita myöhemmin kunnan omassa toiminnassa, kunnan tai kuntalaisen oikeusturvan takaamiseksi tai tutkimusta varten (Liikearkistoyhdistys ry 2009). Toimielimien päätöspöytäkirjat arkistoidaan Arkistolaitoksen määräysten mukaisesti aina pysyvästi. Viranhaltijapäätökset ja muut päätöksentekoprosessin eri vaiheissa syntyneet asiakirjat säilytetään Arkistolaitoksen määräysten, muiden viranomaisien antamien säädösten ja kunnan arkistonmuodostussuunnitelman antamien säilytysaikojen mukaisesti. Arkistolaitoksen myöntämän luvan perusteella kunnalla on mahdollisuus arkistoida syntyneet asiakirjat sähköisesti paperisten asiakirjojen sijaan. (Arkistolaitos 2011.)

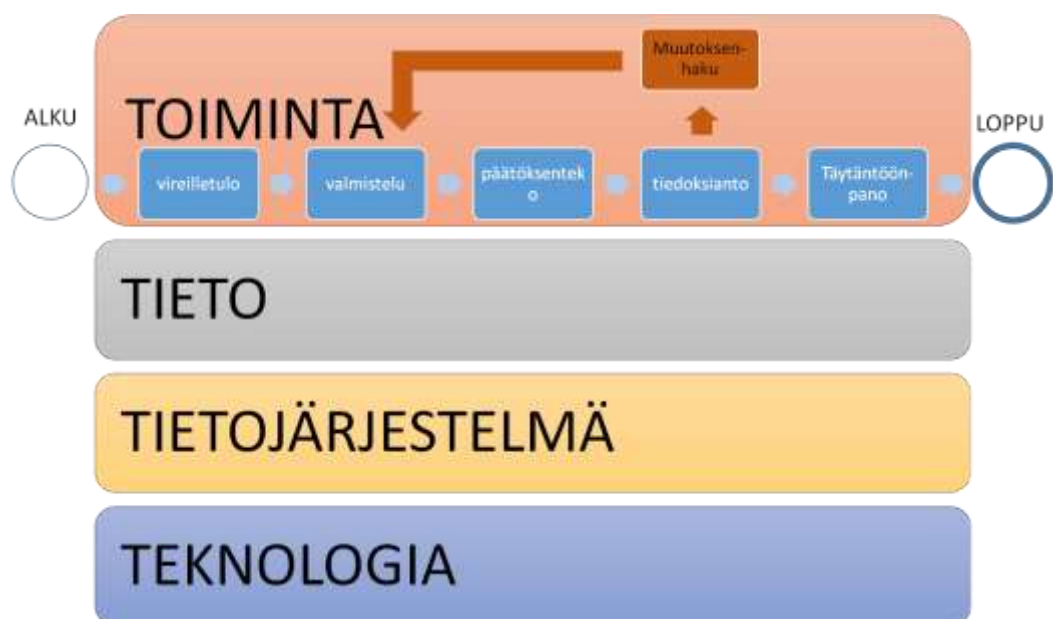
2.2 Päätöksenteon prosessi osana kokonaisarkkitehtuuria

Kokonaisarkkitehtuuri on organisaation toiminnan, tietojen, tietojärjestelmien ja teknologian muodostama kokonaisuus (kuva 3). Sen avulla voidaan havaita prosessien, tietojen, tietojärjestelmien ja teknologian välisiä suhteita ja edesauttaa tietojärjestelmien

yhteentoimivuutta. Kokonaisarkkitehtuurikuvaukset toimivat yhteisenä kielenä organisaation eri toimijoiden, kuten johdon, tietohallinnon ja tietojärjestelmien käyttäjien välillä. Kokonaisarkkitehtuurin kuuluu nykytilan sekä organisaation visioon ja strategiaan pohjautuvan tavoitetilan kuvaaminen. Kokonaisarkkitehtuurin kuuluu osana myös kuvausten pohjalta tunnistettujen kehittämiskohteiden määrittely ja niiden toteuttaminen. Kokonaisarkkitehtuuri on ensisijaisesti organisaation johdon vastuulla, mutta sen toteuttamiseen vaaditaan koko organisaation sitoutuminen. (JUHTA 2012b.)

Kokonaisarkkitehtuurissa *toiminta* kuvaa organisaation toimintaprosesseja, niiden eri vaiheita ja prosesseissa syntyviä tuotoksia. *Tiedot* kuvaavat niitä tietoja, joita prosessien eri vaiheissa käsitellään. *Tietojärjestelmät* kuvaavat organisaation käyttämiä tietojärjestelmiä sekä tietojärjestelmien välisiä rajapintoja, jotka mahdollistavat tietojen siirron eri tietojärjestelmien välillä. *Teknologia* tarkoittaa niitä teknisiä ratkaisuja ja laitteita, joiden avulla tietojärjestelmiä käytetään. (JUHTA 2012b.)

Kuvassa 3 kokonaisarkkitehtuurin osa-alueet on kuvattu kerroksina. Ylintä toimintakerrosta vastaa työssä kuvattu päätöksenteon prosessi ja sen eri toiminnot. Tietokerros kuvaa niitä tietoja eli syötteitä, joita päätöksentekoprosessissa käsitellään. Tietojärjestelmäkerros vastaa kunnan käyttämiä päätöksentekotietojärjestelmiä ja rajapintoja muihin järjestelmiin. Alin teknologiakerros kuvaa muun muassa kunnan tietoliikenneverkkoa, palvelimia ja työasemia.

KUVA 3. Päätöksenteon prosessi osana kokonaisarkkitehtuuria (mukailten Nenonen 2012)

Päätöksenteon prosessi on osa kokonaisuutta, johon liittyvät tiedot, tietojärjestelmät ja erilaiset teknologiat. Esimerkiksi sähköisessä päätöksen tiedoksiannossa on mahdollista hyödyntää muiden toimijoiden tarjoamia tietoteknisiä ratkaisuja, joten niiden liittäminen osaksi kunnan kokonaisarkkitehtuuria on välttämätöntä. Osaltaan kokonaisarkkitehtuurin kuvaamiseen vaikuttavat myös asiakkaiden tarpeet ja käyttämät teknologiat. Huomioimalla tarpeet myös kokonaisarkkitehtuurikuvauksissa, voidaan mahdollisesti välttyä turhilta kehittämishankkeilta ja säästää samalla kustannuksissa.

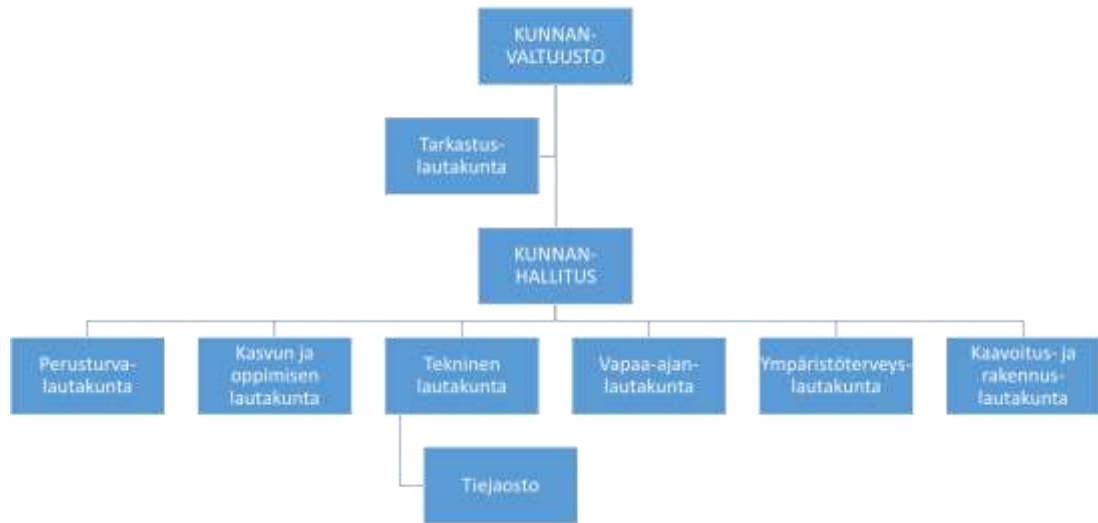
Vuonna 2011 voimaan tulleen Lain julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta eli Tietohallintolain (634/2011) 7 §:n mukaan julkisen hallinnon on kuvattava kokonaisarkkitehtuurinsa. Lakia tullaan vielä myöhemmin täydentämään erillisellä valtioneuvoston asetuksella, jonka jälkeen kuntien kokonaisarkkitehtuurikuvaukset on saatettava valmiiksi kolmen vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. (Laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta 634/2011.)

Kunnissa kokonaisarkkitehtuurityötä ohjaa kuntasektorin kokonaisarkkitehtuuri, josta vastaa Suomen Kuntaliitto. Kuntasektorin kokonaisarkkitehtuuri on osa valtiovarainministeriön johtamaa julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuria. Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuria ohjaavat julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteet, joiden mukaan muun muassa julkisessa hallinnossa tulisi hyödyntää yhteisiä tietojärjestelmäratkaisuja ja käytettävien tietojärjestelmien tulisi olla yhteentoimivia keskenään. Kuntasektorin kokonaisarkkitehtuurityön tavoitteena on muun muassa ohjata ja tukea Kuntaliitossa, kunnissa ja kuntayhtymissä tehtävää yhteistä arkkitehtuurityötä, edistää kokonaisarkkitehtuuriosaamista kunnissa ja toimia osana julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuria. (Suomen Kuntaliitto 2013c, Valtiovarainministeriö 2012b.)

3 PÄÄTÖKSENTEON PROSESSI LAUKAAN KUNNASSA

Laukaan kunnassa päätöksiä tekevät kunnalliset toimielimet (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat, lautakunnan alainen tiejaosto) ja yksittäiset viranhaltijat. Toimielimien ja viranhaltijoiden päättäväältä ohjaa Laukaan kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö ja toimielinten tekemät delegointipäätökset. Hallintosäännön mukaan toimielimien käsittelemiä päätöksiä ovat muun muassa kunnan talouteen, palveluihin, maankäyttöön ja omaisuuden myyntiin liittyvät päätökset. Lisäksi kunnan toimielimet

käsittelevät viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset. (Laukaan kunta 2005.) Kuvassa 4 on kuvattu Laukaan kunnan toimielimet ja organisaatio.

KUVA 4. Laukaan kunnan toimielimet ja organisaatio 1.1.2013 alkaen (Laukaan kunta 2013g)

Hallintosäännön mukaan Laukaan kunnan viranhaltijoiden päätösvalta on rajattu koskemaan pääasiassa yksilöasioita, esimerkiksi kunnan työntekijää tai yksittäistä kunta-laista koskevia asioita. Lisäksi viranhaltijat tekevät muun muassa hankintapäätöksiä hallintosäännön määrittämässä rajoissa. Euromääräisesti suuret hankinnat päätetään aina toimielimissä. (Laukaan kunta 2005). Liitteessä 3 on kuvattu Laukaan kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden tekemät päätökset vuodelta 2012. Yhteensä toimielimet ja viranhaltijat tekivät yhteensä noin 25 000 päätöstä. Päätösten lukumäärät ovat pyöristetty lähimpään sataan, pois lukien kunnan terveystarkastajien tekemät päätökset. Terveystarkastajien päätösmäärät on pyöristetty vähäisen määrän vuoksi lähimpään kymmeneen. Lisäksi liitteestä ilmenevät päätöksentekotietojärjestelmät sekä kyseisen järjestelmän toimittaja.

3.1 Toimielinten päätöksentekoprosessi Laukaan kunnassa

Laukaan kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2012 keskimäärin joka toinen kuukausi, kunnanhallitus kaksi kertaa kuukaudessa ja lautakunnat kerran kuukaudessa tai harvemmin. Tiejaosto kokoontuu tarvittaessa ja vuonna 2012 se kokoontui kerran. Päätöksiä kunnan toimielimet tekivät vuonna 2012 yhteensä noin 1 100 kappaletta. Näistä noin kolmasosa oli päätöksiä, joista ei saanut tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta, sillä ne

koskivat päätöksen valmistelua tai täytäntöönpanoa. (Laukaan kunta 2013d.) Esimerkkinä tällaisista päätöksistä ovat talousarvion valmisteluun liittyvät päätökset, jotka käsitellään aluksi lautakunnissa, sen jälkeen kunnanhallituksessa ja lopuksi kunnanvaltuustossa.

Toimielinten päätöksentekoprosessia Laukaan kunnassa tukee ja ohjaa Innofactor Oyj:n toimittama Dynasty-asianhallintajärjestelmä. Dynasty-järjestelmään kirjataan eli avataan vireille tulleet asiat. Järjestelmän käytön helpottamiseksi Laukaan kunnan työntekijöille on luotu kunnan asianhallintapäällikkö Aallon tekemä toimintatapaohje järjestelmään. (Aalto 2013.)

Toimintatapaohjeen mukaan vireilletulon jälkeen asia laitetaan sähköisesti valmisteltavaksi ja koko asian valmisteluprosessi asiakirjoineen tallennetaan järjestelmään. Valmistelun pohjalta kootaan esitys toimielimen esityslistalle tai siitä tehdään viranhaltijapäätös järjestelmässä. Esityslistat toimitetaan sähköisesti toimielinten jäsenille kunnanvaltuustoa lukuun ottamatta. Kunnanvaltuuston jäsenille esityslista toimitetaan postitse kotiin. Lisäksi osa toimielinten käsittelyyn tulevista asioista toimitetaan tietosuojasyistä luottamushenkilöille postitse. Näitä ovat muun muassa perusturvalautakunnan käsittelemät salaiset yksilöasiat. (Aalto 2013.)

Toimielinten jäsenet tutustuvat sähköiseen esityslistaan Innofactor Oyj:n tarjoamassa Luottamushenkilöiden verkkopalvelussa. Verkkopalvelussa esityslistalla olevia asioita ja päätösehdotuksia voi kommentoida ennen varsinaista kokousta. Lisäksi julkiset esityslista-asiat julkaistaan myös kunnan kotisivuilla, jonne kaikilla kuntalaisilla on vapaa pääsy. (Aalto 2013.)

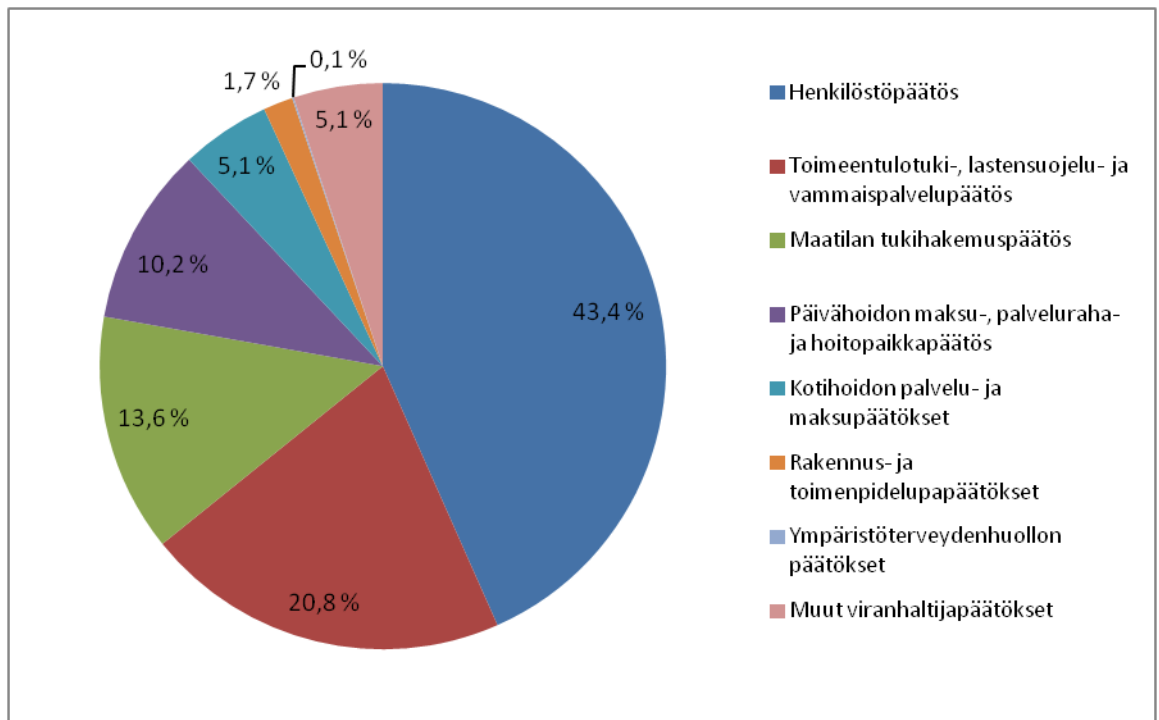
Toimielinten kokoukset järjestetään pääsääntöisesti Laukaan kunnanvirastossa. Kokoustilassa toimielinten jäsenillä on mahdollisuus lukea esityslistaa tietokoneelta. Kunnanvaltuusto kokoontuu sen sijaan tilassa, jossa ei ole tarjolla tietokoneita. Tämän vuoksi he seuraavat kokousta paperiselta esityslistalta. Kokouksessa esityslistan asiat käydään läpi ja niistä tehdään päätökset. (Laukaan kunta 2012.) Kuntalain mukaan toimielin voi poiketa ehdotetusta päätöksestä äänestämällä tai palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi. Uudelleenvalmistelun jälkeen asia tuodaan uudelleen päätettäväksi. (Kuntalaki 365/1995.)

Kokouksen jälkeen esityslista kootaan Dynasty-järjestelmällä pöytäkirjaksi. Pöytäkirjaan merkitään tehdyt päätökset ja pöytäkirja tulostetaan paperille. Tämän jälkeen toimielimen puheenjohtaja, kokouksen pöytäkirjanpitäjä ja kaksi vaihtuvaa pöytäkirjan tarkastajaa allekirjoittavat pöytäkirjan. Pöytäkirjan tarkastaminen tapahtuu pääsääntöisesti muutaman päivän sisällä kokouksesta. Mikäli lautakunnassa päätetty asia jatkaa vielä hallituksen ja myöhemmin valtuuston päätettäväksi, siirretään se sähköisesti järjestelmän avulla toimielimestä toiseen. (Aalto 2013.)

Pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen päätetyistä asioista tehdään tiedoksianto. Järjestelmästä tulostetaan paperille jäljennös päätöksestä ja mahdollisista liitteistä, jotka toimitetaan postitse pöytäkirjanpitäjän allekirjoittamana asianosaiselle. Päätöksen mukana toimitetaan myös muutoksenhakuohje. Mikäli tiedoksianto on tarpeen tehdä myös sisäisesti kunnan toiselle toimielimelle tai yksittäiselle viranhaltijalle, tiedoksianto tehdään silloin sähköisesti Dynastyn kautta lähettämällä asianhallintalinkki tai liitetiedosto pöytäkirjaotteesta sähköpostilla. Tarkastettu toimielimen pöytäkirja muutoksenhakuohjeineen julkaistaan Luottamushenkilöiden verkkopalvelussa sekä kunnan kotisivuilla. Lisäksi toimielimien pöytäkirjat laitetaan yleisesti nähtäville kunnanvirastossa, jossa kuntalaisilla on myös mahdollisuus tutustua päätettyihin asioihin. (Aalto 2013.)

3.2 Viranhaltijoiden päätöksentekoprosessi Laukaan kunnassa

Kunnan toimielinten lisäksi päätöksiä tekevät viranhaltijat heille delegoidun toimivallan mukaisesti. Tällaisia viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä ovat esimerkiksi rakennusluvan tai toimeentulotuen myöntäminen. Viranhaltijoiden päätöksentekoprosessia tukemaan ja ohjaamaan Laukaan kuntaan on hankittu useita toimialakohtaisia tietojärjestelmiä. Selvitykseni mukaan vuonna 2012 Laukaan kunnan viranhaltijat tekivät yhteensä noin 23 000 päätöstä (liite 3) ja ne jakaantuivat kuvan 5 mukaisesti.

KUVA 5. Laukaan kunnan viranhaltijoiden tekemien päätösten jakautuminen vuonna 2012

Henkilöstöpäätökset

Selvitykseni mukaan suurin osa Laukaan kunnassa tehdyistä päätöksistä liittyy kunnan henkilöstöön. Kyseisiä päätöksiä tehtiin vuonna 2012 noin 10 200 kappaletta eli noin 43 % viranhaltijapäätöksistä. (Aalto 2013, Liimatainen 2013). Nämä päätökset sisältävät pääsääntöisesti vuosi- ja sairauslomiin liittyviä päätöksiä. Henkilöstöpäätöksistä suurin osa (10 000 kappaletta) käsitellään CGI Suomi Oy:n tarjoamalla Web Tallennus-tietojärjestelmällä. Järjestelmän kautta kunnan työntekijä voi muun muassa anoa lomaa sähköisesti omalta esimieheltään, jonka jälkeen esimies voi hyväksyä tai hylätä anottun loman. Järjestelmän avulla henkilöstöpäätösten tiedoksianto muutoksenhakuohjeineen tapahtuu sähköisesti työntekijän sähköpostiin. Järjestelmä tukee myös päätöksen täytäntöönpanoa, sillä se on osa henkilöstöhallinnon Pegasos Henkilöstöhallinto -tietojärjestelmää. Tämän vuoksi Web Tallennuksen kautta tehty päätös esimerkiksi palkattomasta lomasta näkyy automaattisesti työntekijän palkkatodistuksessa palkkaa pienentävänä eränä.

Loput 200 kappaletta henkilöstöpäätöksistä tehdään Dynasty-järjestelmällä. Näitä päätöksiä ovat muun muassa rekrytointiin liittyvät päätökset. Rekrytoinnissa syntyy yleensä paljon erilaisia asiakirjoja, kuten lehti-ilmoituksia avoimesta työpaikasta, työ-

hakemuksia liitteineen ja työhaastattelumuistioita. Prosessissa syntyneet asiakirjat tallennetaan Dynasty-järjestelmään hakemuksia lukuun ottamatta. Työhakemuksista järjestelmään tallennetaan vain yhteenveto hakijoista. Rekrytointiin liittyvät päätösten tiedoksiannot toimitetaan hakijoille postittamalla allekirjoitettu päätös. (Aalto 2013.)

Vuonna 2013 Laukaassa otettiin käyttöön sähköinen rekrytointijärjestelmä Kuntarekry. Kuntarekryn esittelyvideon mukaan se on internetissä toimiva järjestelmä, joka mahdollistaa sähköisen haun avoimena oleviin työpaikkoihin. Järjestelmä ohjaa hakijat täyttämään hakemuksensa samoilla tiedoilla, jolloin hakemuksia on muun muassa helpompi vertailla keskenään. Järjestelmän avulla päätöksen tiedoksiannot on mahdollista toimittaa hakijoille sähköisesti sähköpostiin, mikäli hakija on antanut siihen suostumuksensa. (Kuntarekry 2012.) Varsinainen päätöksentekoprosessi hallitaan jatkossakin Dynasty-järjestelmällä. Koska asiakirjojen automaattinen siirtäminen järjestelmien välillä ei ole mahdollista, tulostetut ja allekirjoitetut päätösasiakirjat skannataan Kuntarekryyn ja lähetetään asianosaisille sähköpostitse.

Sosiaalitoimen toimeentulotuki, lastensuojelu- ja vammaispalvelupäätökset

Toiseksi eniten viranhaltijat tekevät toimeentulotukeen liittyviä päätöksiä (liite 4). Vuonna 2012 päätöksiä tehtiin yhteensä noin 3 800 kappaletta (Puupponen 2013). Toimeentulotukilain (1412/1997) mukaan toimeentulotuki on harkinnanvarainen tuki, jota perheen tai henkilön on mahdollisuus saada jokapäiväisiin menoihin. Toimeentulotuki on perheen tai kuntalaisen viimesijainen toimeentulon muoto ja sitä maksetaan kunnan varoista. (Toimeentulotukilaki 1412/1997.)

Toimeentulotukipäätökset tulevat vireille asiakkaan toimittaman hakemuksen perusteella. Laukaan kunnassa toimeentulotukipäätökset tehdään Effica Sosiaalityö -tietojärjestelmällä. Sen avulla sosiaalityöntekijät valmistelevat ja tekevät päätöksen toimeentulotuen maksamisesta tai maksamatta jättämisestä asiakkaalta saatujen tulo- ja menotietojen perusteella. Vuosittain samalle asiakkaalle tehdään useita päätöksiä, sillä toimeentulotukea voi hakea vain kuukaudeksi kerrallaan. Päätöksen tiedoksianto muutoksenhakuohjeineen tapahtuu ensimmäisellä kerralla asiakaspalvelutilanteessa, mutta jatkopäätökset toimitetaan asiakkaalle paperilla postitse. (Puupponen 2013,)

Puupposen mukaan Effica Sosiaalityö -tietojärjestelmän avulla kunnassa tehdään myös Lastensuojelulakiin (417/2007) perustuvia lastensuojelupäätöksiä (liite 5), joita tehtiin

noin 600 kpl. Vammaispalvelulakiin (380/1987) perustuvia vammaispalvelupäätöksiä (liite 6) Laukaassa tehtiin noin 500 kappaletta. Lastensuojelupäätökset tehdään lastensuojeluilmoitusten tai pyynnön lastensuojelutarpeen selvittämiseksi perusteella. Vammaispalvelupäätökset koskevat muun muassa vammaisten henkilöiden henkilökohtaista apua, asunnon muutostöitä sekä kuljetusapua. Kyseiset ilmoitukset, pyynnot ja hakemukset laitetaan vireille toimittamalla ne Laukaan kuntaan kirjallisesti paperilla ja niiden pohjalta tehtyjen päätösten tiedoksiannot tulostetaan ja postitetaan asianosaiselle. (Puupponen 2013.)

Maatilan tukihakemuspäätökset

Maatilan tukihakemuspäätöksiä (liite 2) Laukaan kunnassa tehtiin vuonna 2012 noin 3 200 kappaletta. Maatilan tukihakemuksista ja niistä tehtävistä päätöksistä säädetään Laissa maatalouden tukien toimeenpanosta (193/2013). Vuonna 2013 päätösmäärän arvioidaan kasvavan noin 5 600 kappaleeseen, kun 1.1.2013 alkaen Laukaan kunta on vastannut maaseutuviranomaisena maaseutupalveluista Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan, Muuramen, Toivakan ja Uuraisten kuntien muodostamalla yhteistointialueella. Maatilan tukihakemukset on mahdollista toimittaa sähköisesti valtakunnallisen palvelun kautta paperiversion ohella. Vuonna 2013 Laukaassa arvioidaan noin 70 % tukihakemuksista laitettavan vireille sähköisesti ja tavoitteena onkin kasvattaa sähköisten hakemusten lukumäärää vuosittain. (Halttunen 2013.)

Maaseutuasiamiesten tekemät tukihakemuspäätökset tehdään Maaseutuvirasto Mavin tarjoamalla valtakunnallisella IACS-tukisovelluksella ja päätösten tiedoksianto oikaisuvaatimusohjeineen toimitettiin vuoteen 2012 asti paperilla. Vuoden 2013 alusta lähtien tiedoksiannot on ollut mahdollista toimittaa Itella Oyj:n tarjoaman iPost-palvelun kautta asianosaiselle. iPostin avulla Laukaan kunnan maaseutupalvelut ovat suurimaksi osaksi voineet luopua tiedoksiantojen tulostuksesta ja postituksesta, sillä noin 70 % tiedoksiannoista toimitetaan Itellan toimesta asianosaisille. Loput tiedoksiannoista tulostetaan ja toimitetaan normaalina kirjepostina Laukaan kunnasta. (Halttunen 2013.) Tarkemmin iPost-palvelusta on kerrottu luvussa 4.

Päivähoidon hoitomaksu- ja palvelurahapäätökset

Effica Varhaiskasvatus -järjestelmällä tehtiin vuonna 2012 noin 2 400 päätöstä. Näistä noin 1 700 kappaletta koski päivähoitomaksupäätöksiä (liite 7) ja loput 700 kappaletta

yksityiseen päivähoitoon liittyviä palvelurahapäätöksiä (liite 8). Päivähoitopaikan hakemisen eli vireilletulon voi Laukaassa tehdä paperihakemuksen sijaan myös sähköisesti. (Illikainen 2013). Päivähoitolain (36/1973) mukaan kuntien on tarjottava päivähoitopaikka kaikille kunnan lapsille omana toimintana tai ostamalla palvelut yksityisiltä palveluntuottajilta. Kunta voi veloittaa perheitä päivähoidosta enintään lain mukaisen kuukausimaksun mukaan. Päivähoitomaksu määräytyy palvelun tarpeen, perheen koon ja tulojen mukaan (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992.)

Maksupäätösten tiedoksiantoja postitettiin toimistosihteerin Illikaisen mukaan kuitenkin vain noin puolet päätösmäärästä, sillä osa päätöksistä on tehtävä ainoastaan tietojärjestelmällisistä syistä. Esimerkiksi yksityisessä päivähoitossa oleville lapsille joudutaan tekemään tietojärjestelmällisistä syistä maksupäätös, vaikka päivähoitomaksun periikin kunnan sijaan yksityinen päiväkotitoiminta. (Illikainen 2013.)

Palvelurahapäätökset koskivat yksityisen päivähoitotoiminnan järjestämistä. Paperilla toimitettavat päätösten tiedoksiannot toimitetaan perheiden lisäksi palvelun tuottajille. Päätöksen perusteella yksityiset päiväkodit laskuttavat Laukaan kuntaa päivähoitotoiminnan järjestämisestä ennalta päätettyjen hintojen mukaisesti. Laskutettavasta hinnasta päiväkodit vähentävät pois perheen maksaman lakisääteisen päivähoitomaksun. (Illikainen 2013.)

Kotihoidon palvelu- ja maksupäätökset

Kotihoidon liittyviä palvelu- ja maksupäätöksiä (liite 9) tehtiin Laukaan kunnassa noin 1 200 kappaletta (Lavio 2013). Avopalveluohjaajien tekemät päätökset koskevat lähinnä vanhuksille myönnettyä kotihoidon palvelutarvetta ja tukipalveluja, kuten kotiin toimitettavia ateriapalveluja sekä omaishoidon tukea. Kotihoidon maksupäätökset perustuvat vanhuksen tuloihin ja palvelujen määrään. Päätökset tehdään maakunnallisella Effica Kotihoito -järjestelmällä ja ne toimitetaan asiakkaille viranhaltijan allekirjoittamana postitse kotiin. (Lavio 2013, Laukaan kunta 2013e, 16–23.)

Rakennusvalvonnan rakennus- ja toimenpidelupapäätökset

Rakentamiseen liittyviä rakennuslupapäätöksiä (liite 10) ja toimenpidelupapäätöksiä tekevät viranhaltijoina toimivat rakennustarkastajat. Vuonna 2012 niitä tehtiin Laukaan kunnassa noin 400 kappaletta (Laukaan kunta 2013h, 76.) Päätökset tehdään Logica Oyj:n toimittamalla KuntaNet Rakennusvalvonta -järjestelmällä, jolla päätösten tekemisen lisäksi hoidetaan koko rakennuslupaprosessin käsittely. Päätösten tiedoksianto

toimitetaan asiakkaalle postitse kotiin viranhaltijan allekirjoittamana. Rakentamista säätelee Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), joihin tehdyt päätökset perustuvat.

Ympäristöterveydenhuollon päätökset

Terveystarkastajien tekemiä ympäristöterveydenhuoltoon liittyviä viranhaltijapäätöksiä Laukaan kunnassa tehtiin noin 20 kappaletta vuonna 2012. Päätökset koskivat Terveystarkastuslain (763/1994) mukaisia päätöksiä (liite 11), Tupakkalain (693/1976) mukaisia tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupapäätöksiä sekä Lääkelain (395/1987) mukaisia nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupapäätöksiä. Päätökset tehtiin Terakuu Oy:n toimittamalla TerveKuu-järjestelmällä. Vuoden 2013 alusta alkaen ympäristöterveydenhuollon organisaatio on muuttunut Laukaan kunnassa. Muutoksen jälkeen Laukaan vastaa isäntäkuntana ympäristöterveydenhuollosta myös Äänekosken kaupungin ja Konneveden kunnan osalta. Tämän vuoksi ympäristöterveydenhuollon päätösmäärien arvioidaan kaksinkertaistuvan vuodesta 2012 vuoteen 2013. (Nieminen 2013.)

Järjestelmän tarkoitus on pääasiassa toimia terveystarkastajien työkaluna erilaisissa ympäristöterveydenhuollon tehtävissä, kuten elintarvikehuoneistojen valvonnassa ja tupakkatuotteiden myynnin valvonnassa. Järjestelmän avulla elintarvikehuoneistoja koskevat tiedot saadaan toimitettua Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran keskitettyyn Kuntien elintarvikevalvonnan tietojenkeruu eli KUTI-järjestelmään ja terveystarkastus-, kuluttajaturvallisuus- ja tupakkavalvontatiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämään Ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmään. (Nalli 2013, Valkonen 2013.)

Muut viranhaltijapäätökset

Laukaan kunnan viranhaltijoiden tekemät muut päätökset valmistellaan ja tehdään Dynasty-asianhallintajärjestelmällä. Viranhaltijoiden päätösluettelon mukaan muita päätöksiä tehtiin vuonna 2012 noin 1 200 kappaletta, ja ne koskivat muun muassa hankintoja, kunnan myöntämiä avustuksia ja rakennushankkeiden vakuuksia sekä muita toimialakohtaisia päätöksiä (Laukaan kunta 2013i).

Päätösten tiedoksianto on pääasiassa hoidettu allekirjoittamalla päätökset ja lähettämälle ne postitse asianosaisille. Dynasty-järjestelmällä tehdyt viranhaltijapäätökset muutoksenhakuohjeineen on mahdollista julkaista kunnan julkisilla internet-sivuilla

toimielinten päätöspöytäkirjojen tapaan. Viranhaltijapäätösten julkaisutoimintoa ei kuitenkaan ole otettu Laukaan kunnassa käyttöön, sillä muiden viranhaltijapäätösten osuus kaikista tehdyistä viranhaltijapäätöksistä on pieni. Lisäksi pieni osa muista viranhaltijapäätöksistä ovat salaisia, joten niiden julkaisu kunnan kotisivuille ei ole mahdollista. (Aalto 2013.)

3.3 Päätösten tiedoksiantotapaa ohjaavat tekijät Laukaan kunnassa

Kuten edellä mainituista viranhaltijapäätösten prosessikuvauksista voidaan todeta, viranhaltijapäätösten tiedoksiantoon on käytössä monta eri tapaa Laukaan kunnassa. Osa päätöksien tiedoksiannoista tapahtuu paperilla asiakaspalvelutilanteissa, osa toimitetaan asiakkaille sähköisesti esimerkiksi sähköpostilla ja osa toimitetaan asiakkaille postitse. Nopeimmin tiedoksianto tapahtuu silloin, kun se annetaan asiakaspalvelutilanteissa. Mikäli asian hoitaminen onnistuu sähköisesti ilman asiakaskäyntiä, nopein ja helpoin tapa tiedoksiannolle on silloin sähköinen toimitus. Hitain ja työläin tapa on tulla ja postittaa tiedoksiannot. Seuraavassa esitellään keskeisiä tekijöitä, jotka ohjaavat päätöksen tiedoksiantotapaa Laukaan kunnassa.

Vakiintuneet käytännöt

Päätöksen sähköistä tiedoksiantoa rajoittaa vakiintunut käytäntö. Yleisesti ajatellaan, että päätös on virallinen, kun se on kirjallisena paperilla ja omakätisesti allekirjoitettu. Hallintolain (434/2003) mukaan päätöksen tiedoksianto pitää aina toimittaa kirjallisesti asianomaiselle, mutta Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) mahdollistaa kuitenkin päätöksen tiedoksiannon sähköisesti, mikäli siihen on asiakkaan suostumus.

Kuntalain 50 § mukaan valtuusto hyväksyy hallintosäännön, jossa muun muassa annetaan ohjeet asiakirjojen allekirjoittamisesta. Laukaan hallintosäännön (2012, 13–14) mukaan toimielimen pöytäkirjaan merkitään 1) järjestäytymistietona muun muassa toimielimen nimi, läsnäolijat ja kokouspäivämäärä, 2) asian käsittelytietona selostus asiasta, päätösehdotus ja päätös sekä 3) laillisuustietona puheenjohtajan ja pöytäkirjan pitäjän allekirjoitukset sekä merkinnät pöytäkirjan tarkastamisesta ja nähtävänä pidosta. Viranhaltijoiden päätöksiin sovelletaan soveltuvin osin samoja määräyksiä (Laukaan kunta 2012.)

Hallinto- tai kuntalaki ei kuitenkaan määrää, että päätökset pitäisi allekirjoittaa. Kuntaliiton asianajaja Huikko kirjoittaa hallintopäätöksen allekirjoittamista koskevassa verkkokolumnissaan, että vakiintuneen käytännön mukaan päätökset olisi hyvä kuitenkin allekirjoittaa. Omakätinen allekirjoitus voidaan korvata käyttämällä koneellista allekirjoitusta tai sähköistä allekirjoitusta. Koneellisessa allekirjoituksessa viranhaltijan tai toimielimen pöytäkirjanpitäjän nimi voidaan kirjoittaa päätökseen tietokoneella kuten sähköpostin allekirjoituksessa ja lisätä maininta ”allekirjoitettu koneellisesti”. (Huikko 2011.)

Mielestäni Laukaan pitäisikin luopua päätösten omakätisestä allekirjoittamisesta. Sen sijaan allekirjoitus voitaisiin korvata Huikon esittämällä koneellisella allekirjoituksella. Tämä osaltaan helpottaisi ja lisäisi päätösten sähköistä tiedoksiantoa. Kyseinen koneellinen allekirjoitus onkin jo käytössä Laukaan kunnassa maatalan tukihakemuspäätöksissä (Halttunen 2013). Lisäksi laissa maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) on vielä erikseen maininta, että maataloustukiin liittyvissä päätöksissä (liite 2) voidaan käyttää koneellista allekirjoitusta

Asiakkaan tarve

Sähköistä tiedoksiantoa rajoittaa myös asiakkaiden tarve ja osaaminen. Osalle asiakkaista sähköisten palvelujen käyttö on hankalaa esimerkiksi iän, terveydentilan tai puutteellisen osaamisen vuoksi. Palvelujen käyttö vaatii tietotekniikan perusteiden hallintaa ja tietotekniset välineet asiointille. Tämän vuoksi osalle asiakkaista joudutaan toimitamaan päätökset asiakaspalvelutilanteessa tai kirjeellä kotiin.

Osalla Laukaan kunnan syrjäkylillä asuvista asukkaista voi olla myös vaikeuksia saada kotiin riittävän nopea tietoliikenneyhteys. Tällöin päätösten tiedoksiantoa ei voi toteuttaa sähköisesti. Syrjäkylälienyhteyksiä on kuitenkin tarkoitus parantaa lähivuosina Laukaan kunnassa valtakunnallisen Laajakaista kaikille -hankkeen avulla (Keski-Suomen liitto 2013).

Toisaalta yhä useampi haluaa asioida sähköisesti ja valita, millä tavalla tiedoksiannot toimitetaan. Esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen tietojärjestelmät eivät tällä hetkellä mahdollista päätösten tiedoksiantoa ainoastaan sähköisesti. Tästä tulee Kelalle paljon yhteydenottoja, sillä käyttäjät haluaisivat itse valita tavan tiedoksiannolle. Paperipostin

sijaan Kelalle on ehdotettu muun muassa sähköpostitse toimitettavaa tiedoksiantoa. (Tuominen 2013.)

Salassa pidettävät asiakirjat

Osasyynä paperisille tiedoksiannoille ovat päätöksien sisältämät salaiset tiedot. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta eli Julkisuuslain (621/1999) 24 §:n mukaan salaisia asiakirjoja ovat muun muassa asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön taloudellisesta asemasta tai tiedon sosiaalihuollon asiakkuudesta. Esimerkiksi toimeentulotuki päätökset ovat salaisia päätöksiä ja niiden tiedoksianto pitää hoitaa turvallisesti. Varma tapa on silloin toimittaa päätösten tiedoksiannot postitse asiakkaille. Tosin postitse toimitettaviinkin asiakirjoihin liittyy aina riskejä. Posti saattaa jakaa salaisia henkilötietoja sisältävän kirjeen väärään osoitteeseen, postit saattavat hävitä matkalla tai omasta postilaatikosta saatetaan varastaa posteja. Lisäksi Laukaan kunnan oman tietoturvaohjeituksen mukaan salassa pidettävien tai muuten luottamuksellisten tietojen lähettäminen sähköpostin välityksellä on kielletty ilman teknistä sähköpostin salausta (Pasanen 2007, 2).

Mikäli salaisia päätöksiä haluttaisiin toimittaa sähköisesti, se vaatisi sähköpostien suojaamisen tai tietoturvallisen sähköisen palvelun rakentamisen. Yksi tapa on suojata sähköpostin liitteenä toimitettava päätös salasanalla. Tämä on käytännössä hankala toteuttaa, sillä liitteen avaava salasana pitäisi aina erikseen toimittaa asiakkaalle esimerkiksi tekstiviestillä. Helpompi tapa on toimittaa arkaluonteiset päätökset erilliseen sähköiseen palveluun, josta asiakkaat voisivat selata heitä koskevia päätöksiä. Asiakkaan sähköpostiin voisi tällöin lähettää ilmoituksen päätöksen toimittamisesta sähköiseen palveluun. Tarkemmin sähköisistä palveluista on kerrottu luvussa 4.

Tietojärjestelmät

Päätösten tiedoksiannon tapaa ohjaavat myös käytössä olevat tietojärjestelmät. Vaikka asiakas haluaisi päätöksen tiedoksiannon sähköisesti, päätöksentekotietojärjestelmä ei välttämättä sitä tue. Järjestelmä on mahdollisesti hankittu vuosia sitten, jolloin sähköiselle tiedoksiannolle tai sähköiselle asioinnille ei ole vielä nähty tarvetta. Myöhemmin muutosten tekeminen järjestelmiin on todettu liian haasteelliseksi tai kalliiksi toteuttaa. Koko tietojärjestelmän vaihto toiseen aiheuttaa vastaavasti lisätyötä ja kustannuksia kunnalle. Hankintakustannusten lisäksi iso osa kustannuksista syntyy tietojärjestelmän

käyttäjien uudelleenkoulutuksesta ja koulutukset puolestaan vähentävät varsinaiseen työhön käytettävää työaika.

Selvitykseni mukaan Laukaan kuntaan hankitut tietojärjestelmät ovat monien eri ohjelmistotoimittajien toimittamia (liite 3). Tällöin haasteena ovat lähes aina erilaiset tekniset toteutukset järjestelmien välillä. Tämä aiheuttaa sen, että järjestelmiin syötetyt tiedot eivät automaattisesti siirry järjestelmästä toiseen. Lisäksi järjestelmiin mahdollisesti jo toteutetut, kuntalaisille suunnatut sähköiset asiointipalvelut ovat käytettävyydeltään eli ulkoasultaan ja toiminnoiltaan hyvin erilaisia. Sähköisen asiointipalvelun avulla kuntalainen voi internetin välityksellä laittaa asia vireille ja myöhemmin saada tiedoksiannon päätöksestä. Esimerkiksi tunnistautumisen sähköiseen palveluun eri ohjelmistotoimittajien järjestelmissä saattaa olla teknisesti toteutettu usealla eri tavalla. Osa hyödyntää asiakkaan verkkopankkitunnuksia ja osa asiakkaan henkilökohtaista sähköpostiosoitetta ja erillistä järjestelmän antamaa salasanaa.

Tietojärjestelmiin liittyviä haasteita lisää myös niiden erilainen omistajajärjestely. Omistajalla tässä yhteydessä tarkoitetaan sitä tahoa, jonka päätöksentekoprosessia tukemaan järjestelmä on hankittu ja jonka vastuulla on järjestelmän kehittäminen. Selvitykseni mukaan suurimman osan Laukaan kunnassa käytetyistä päätöksentekojärjestelmistä kunta omistaa itse. Osan järjestelmistä kunta sen sijaan on hankkinut ostopalveluna. Esimerkiksi kotihoidon palvelu- ja maksupäätökset tehdään Tieto Oyj:n toimittamalla Effica Kotihoito -järjestelmällä, joka on osa maakunnallista Effica potilastietojärjestelmään. Järjestelmän kehityksestä vastaa usean sairaanhoitopiirin omistama Medi-IT Oy. Yhteisen maakunnallisen potilastietojärjestelmän käyttö on alueen kuntien ja kuntalaisten kannalta järkevää, mutta yksittäisten kuntakohtaisten muutosten tekeminen järjestelmään on silloin hankalaa.

Todisteellinen tiedoksianto

Osa kunnassa tehtävistä päätöksistä on asiakasta velvoittavia eli pakottavia. Tällaisia päätöksiä ovat muun muassa lastensuojelupäätöksiin sisältyvät huostaanottopäätökset. Tämän vuoksi huostaanottopäätösten tiedoksiannossa on käytettävä todisteellista tiedoksiantoa, jolloin tiedoksiannon lähettäjä voi varmistua päätöksen tiedoksiannon perille menosta. Samalla vastaanottajan valitusaika päätöksestä voidaan todentaa varmasti.

Todisteellinen tiedoksianto toimitetaan lähimpään postiin, josta se on henkilökohtaisesti noudettava. Laukaassa todisteellista tiedoksiantoa on käytetty esimerkiksi vain pienessä osassa sosiaalitoimen päätöksiä. Näitä ovat olleet muun muassa viranhaltijoiden tekemät lastensuojelupäätökset ja sosiaali- ja terveyslautakunnan (vuoden 2013 alusta perusturvalautakunta) käsittelemät asiakkaiden tekemät oikaisuvaatimukset heitä koskevista viranhaltijapäätöksistä.

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) mahdollistaa sähköisesti toimitettavan todisteellisen tiedoksiannon. Samalla kyseinen laki asettaa todisteelliselle tiedoksiannolle tiukkoja ehtoja. Sen lisäksi, että siihen pitää olla asiakkaan suostumus, on siinä huomioitava seuraavat asiat: asiakkaalle on aina erikseen sähköisesti ilmoitettava, että todisteellinen tiedoksianto on noudettavissa kunnan tai ulkopuolisen tahon tarjoamasta erillisestä sähköisestä palvelusta. Tuolloin tarjottuun palveluun pitää myös tunnustautua luotettavasti, esimerkiksi verkkopankkitunnuksin. Mikäli asiakas ei nouda todisteellista sähköistä tiedoksiantoa palvelusta seitsemän päivän kuluessa, on kunta velvollinen toimittamaan tiedoksiannon asiakkaalle postitse todisteellisena tiedoksiannota.

4 SÄHKÖISEN TIEDOKSIANNON TAVAT

Selvitykseni mukaan markkinoilla on tällä hetkellä useita ratkaisuja päätösten sähköiseen tiedoksiantoon. Yksi tunnetuimmista on sähköposti. Sen lisäksi sähköiset tiedoksiannot voidaan toimittaa henkilökohtaisille asiointitileille, joita tarjoavat valtiokonttori ja lähiaikoina Kuntien Tiera Oy. Lisäksi tiedoksiannot voidaan toimittaa sähköisesti myös Itellan tarjoamaan palveluun. Näille kaikille palveluille on ominaista, että ne pyrkivät tukemaan useita eri tietojärjestelmiä.

Ohjelmistotoimittajat tarjoavat myös omia sähköisen asioinnin ratkaisuja, joiden kautta tiedoksiannot on mahdollista toimittaa asianosaiselle. Ohjelmistotoimittajien sähköiset ratkaisut eivät kokemukseni mukaan tue useita tietojärjestelmiä asiointitilien tapaan. Tässä luvussa on tarkemmin kerrottu erilaisista sähköisen tiedoksiannon mahdollistamista palveluista.

4.1 Sähköposti

Tilastokeskuksen mukaan suomalaisista 16–74-vuotiaista sähköpostin omistaa neljä viidestä. Sähköpostin omistus on sitä yleisempää, mitä nuorempi henkilö on. (Tilastokeskus 2010.) Sähköpostin välityksellä on mahdollista toimittaa sähköiset tiedoksiannot, jotka eivät sisällä arkaluontoisia tietoja. Sähköpostin parhaina puolina voidaan pitää käytön yleisyyden lisäksi helppoutta, hintaa ja nopeutta. Päätöksen lähettäminen tietojärjestelmästä suoraan sähköpostiin on helppo toteuttaa, sillä erillisiä teknisiä rajapintoja ei tarvitse toteuttaa.

Sähköpostin kautta päätös voidaan toimittaa päätöksen sivumäärästä riippumatta veloituksetta yhdelle tai useammalle asianosaiselle samalla kertaa. Päätöksen tiedoksiannon lisäksi sähköpostiin voi tarvittaessa samalla myös kirjoittaa esimerkiksi päätökseen liittyviä lisäohjeita. Sähköpostin käyttö liittyy myös kiinteästi muihin sähköisiin tiedoksiantotapoihin. Yleinen käytäntö on, että erilaiset asiointitilit tai muut sähköiset asiointipalvelut lähettävät ilmoituksen asianosaiselle sähköpostilla tai tekstiviestillä saapuneesta päätöksestä tai muusta viranomaisen viestistä.

Sähköpostin käyttö mahdollisena päätösten tiedoksiantotapana on kuitenkin todellisudessa vähäistä. Mikäli kunnan henkilöstöä koskevia henkilöstöpäätöksiä ei huomioida, selvitykseni mukaan suurin osa Laukaan kunnassa tehtävistä päätöksistä on Julkisuuslain mukaisia salassa pidettäviä päätöksiä. Tämän vuoksi sähköpostia voidaan hyödyntää vain pienessä osassa päätösten tiedoksiannoista, sillä Julkisuuslain mukaisia salassa pidettäviä päätöksiä ei saa lähettää sähköpostin välityksellä (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1995.)

4.2 Itellan Netposti

Mikäli päätöksen tiedoksianto voidaan toimittaa päätöksentekotietojärjestelmästä iPostina, lähettäjän ei tarvitse huolehtia tiedoksiantojen tulostamisesta tai postituksesta. Tiedoksiannot lähetetään tietojärjestelmästä suoraan sähköisesti Itella Oyj:lle, josta ne postitetaan asiakkaalle. Tämä nopeuttaa erityisesti niiden päätösten tiedoksiantoa, joita tehdään määrällisesti paljon samalla kertaa. Samalla se vapauttaa kunnassa postitukseen

kuluvaa työaikaa muuhun työhön. Halutessaan asiakas voi saada päätöksen tiedoksiannon paperiversion sijaan sähköisesti Itellan tarjoamaan tietoturvalliseen sähköiseen asiointipalveluun Netpostiin.

Netpostiin kirjaudutaan omilla verkkopankkitunnuksilla, sirullisella henkilökortilla tai postista saatavalla henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella ja salasanalla. Palvelun käyttö on asiakkaalle ilmaista. Netpostiin saapuneesta päätöskirjeestä asiakas saa maksuttoman ilmoituksen omaan sähköpostiosoitteeseen tai maksullisen ilmoituksen tekstiviestinä. Netpostiin toimitettava kirje toimitetaan asiakkaalle 1–2 päivää aikaisemmin verrattuna paperipostiin. Kirje toimitetaan sähköiseen asiointipalveluun PDF-tiedostona, josta sen voi halutessaan tallentaa omalle tietokoneelle ja tulostaa paperille. Netpostiin toimitetut kirjeet säilyvät palvelussa seitsemän vuotta. Lisämaksusta asiakirjoja on mahdollisuus säilyttää palvelussa vieläkin kauemmin. Netposti on julkaistu vuonna 2001 ja tällä hetkellä sillä on yli puoli miljoonaa käyttäjää Suomessa. (Itella Oyj 2013b, Itella Oyj 2013c).

Sähköisen kirjeen lähettäminen Netpostiin maksaa lähettäjälle noin 0,30 euroa kirjeeltä sivumäärästä riippumatta. Mikäli e-kirje postitetaan, sen hinta on noin 0,80 euroa ja jokainen lisäsivu lisää hintaa noin 0,1 euroa. Kappalekohtaiset hinnat pienevät, mitä enemmän kirjeitä lähetetään kuukaudessa. (Itella Oyj 2013a.) Esimerkiksi 1 000 mustavalkoisen e-kirjeen lähettäminen kuukaudessa maksaa postitse 844 euroa, kun Netpostiin kautta ne saa lähetettyä alle puolella eli 319 eurolla. Vuodessa laskennallinen säästö olisi 1 000 kuukausittaisella kirjeellä siis hieman yli 6 000 euroa. Mitä enemmän asiakkaat vastaanottavat sähköisiä kirjeitä, sitä enemmän kunnan on mahdollista postituskuluissa säästää. Itellan kotisivuilta löytyvän säästölaskurin mukaan omana työnä tehtävä kirjeiden tulostus, postitus ja kuoritus materiaaleineen, töineen ja postimaksuineen maksaa yhden euron kirjeeltä eli 1 000 kuukausittaista kirjettä maksaa lähettäjälle 12 000 euroa vuodessa (Itella Oyj 2013d). Ilmoitetut hinnat eivät sisällä voimassa olevaa arvonnalisäveroa.

Jotta Netpostia voitaisiin hyödyntää päätösten sähköisessä tiedoksiannoissa, käytössä olevien päätöksentekotietojärjestelmien pitää olla yhteentoimivia iPostin kanssa. Itellan mukaan Suomessa onkin jo noin 200 tietojärjestelmää, joissa on valmiina tekninen rajapinta järjestelmän ja iPost-palvelun välillä. iPostin kautta päätösten tiedoksiantojen lisäksi myös muut viranomaiskirjeet voidaan toimittaa sähköisesti vastaanottajille

(Itella Oyj 2013c). Esimerkiksi Laukaan kunta hyödyntää iPost-palvelua henkilöstölle toimitettavissa palkkalaskelmissa, joita toimitetaan vuodessa noin 17 000 kappaletta (Liimatainen 2013).

4.3 Valtiokonttorin Kansalaisen asiointitili

Valtiovarainministeriö käynnisti vuonna 2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman eli SADe-ohjelman. Sen yhtenä tavoitteena oli muun muassa parantaa kansalaisten sähköistä asiointia tarjoamalla kaikille henkilökohtainen Kansalaisen asiointitili (Valtiovarainministeriö 2009.) Valtiokonttorin tarjoama asiointitili julkaistiin vuonna 2011 ja se on osa Suomi.fi-portaalia. Asiointitilin teknisenä toteuttaja toimii Innofactor Oyj. Kansalaisen asiointitilin avulla viranomaispäätökset ja muut tiedoksiannot voi saada sähköisenä paperipostin sijaan. (Valtiokonttori 2010.)

Kuten Netpostissa, asiakkaat saavat itseään koskevat viranomaisten lähettämät asiakirjat PDF-muodossa omalle sähköiselle asiointitililleen. Viestit ja asiakirjat säilytetään palvelussa kaksi vuotta. Asiakkaan on mahdollista saada saapuneista viesteistä maksuttomia muistutuksia sähköpostiin sekä matkapuhelimeen. Asiointitilille kirjaudutaan omilla verkkopankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla tai mobiilivarmenteella. Palvelun käyttö on asiakkaalle ilmaista. Lisäksi viranomainen, esimerkiksi kunta, voi toimittaa sähköiset tiedoksiannot muutoksenhakuohjeineen palveluun veloituksetta, sillä asiointitilin kustannukset maksaa valtiovarainministeriö. (Asiointitilin esittely 2013.)

Kansalaisen asiointitilin avulla laskennallinen kustannussäästö esimerkiksi 1 000 kuukausittaisella kirjeellä verrattuna omana työnä tehtävään postitukseen on noin 12 000 euroa vuodessa, postitettavaan iPost-kirjeeseen noin 10 000 euroa ja Netpostiin lähetettävään sähköiseen kirjeeseen hieman alle 4 000 euroa. Valtiokonttorin tilastojen mukaan asiointitilin on ottanut käyttöön noin 35 000 käyttäjää (Valtiokonttori 2013), joten sen käyttäjämäärät ovat huomattavasti pienemmät verrattuna Netpostiin.

4.4 Kuntien Tiera Oy:n OmaAsiointitili

Kuntien Tiera Oy eli Tiera on vuonna 2010 perustettu kuntien ja kuntayhtymien omistama voittoa tavoittelematon yritys. Tieralla on tällä hetkellä noin 250 kuntaomistajaa.

Sen tarkoituksena on kehittää ja yhtenäistää kuntien prosesseja, tietojärjestelmiä ja toimintatapoja yhdessä kuntien kanssa. (Kuntien Tiera Oy 2013a.)

Tieran ratkaisuvastaava Riepon mukaan yksi Tieran tarjoamista kokonaisuuksista on kehitteillä oleva Tiera Sähköinen asiointi -palvelu. Tämän avulla kansalainen voi asioida sähköisesti kuntaan OmaAsiointitilin kautta. OmaAsiointitili on osa Sähköinen asiointi -palvelua, eikä sitä ole saatavilla erillisenä tuotteena valtiokonttorin tarjoaman Kansalaisen asiointitilin tapaan. Tieran kansalaistilin kautta kunnat voivat lähettää päätösten sähköiset tiedoksiannot kuntalaisille veloitusetta. Mikäli kunta haluaa ottaa käyttöönsä Tieran tarjoaman sähköisen asioinnin ratkaisun, kunta maksaa palvelun käytöstä asukaslukuun pohjautuvan hinnaston mukaisesti. (Rieppo 2013.)

Sähköinen asiointi -palvelun käyttöönotto on vasta alussa. Ensimmäiset palvelun käyttöönotot ovat käynnistyneet syksyllä 2013. OmaAsiointitilillä ei ole vielä yhtään käyttäjää, sillä käynnissä olevissa sähköisen asioinnin käyttöönottohankkeissa ei vielä hyödynnetä asiointitiliä. Ensimmäiset OmaAsiointitiliä tukevat palvelut julkaistaan Riekon mukaan alkuvuodesta 2014. (Rieppo 2013.)

Suurimpana erona Kansalaisen asiointitiliin ja Netpostiin on sen mahdollistamat kokonaisvaltaiset sähköisen asioinnin ratkaisut ja samalla tuki koko päätöksentekoprosessille. Riepon mukaan OmaAsiointitilin kautta tulee mahdolliseksi esimerkiksi toimeentulotuen sähköinen hakeminen. Kuukausittaisen hakemuksen pohjana voisi tuolloin käyttää aina aikaisempaa hakemusta, jolloin kuntalaisen asiointi helpottuisi. Jotta sähköinen toimeentulotuen hakeminen ja sähköinen päätöksen tiedoksianto OmaAsiointitilille olisi mahdollista, pitää kunnassa käytetyn päätöksentekotietojärjestelmän tukea Tieran Sähköinen asiointi -palvelun ja OmaAsiointitilin käyttämiä rajapintoja. (Rieppo 2013.)

4.5 Tietojärjestelmäkohtaiset sähköiset palvelut

Sähköpostin ja erilaisten asiointitilien lisäksi tarjolla on eri ohjelmistotalojen tarjoamia tietojärjestelmäkohtaisia sähköisiä palveluita. Ominaista näille palveluille on, että ne ovat kehitetty toimimaan vain tietyn päätöksentekotietojärjestelmän osana. Ohjelmisto-

toimittajien kehittämät sähköiset palvelut ovat kokemukseni mukaan yleensä maksullisia lisäosia varsinaiseen päätöksentekotietojärjestelmään, joita kunnat voivat halutesaan hankkia käyttöönsä.

Päätösten sähköisen tiedoksiannon lisäksi niiden avulla voidaan yleensä sähköistää koko päätöksenteon prosessi asian sähköisestä vireillepanosta alkaen. Esimerkkinä tällaisesta tietojärjestelmäkohtaisesta toteutuksesta on Laukaan kunnan käyttämä Web Tallennus -järjestelmä, jonka avulla muun muassa vuosilomia koskevat henkilöstöpäätösten tiedoksiannot on voitu sähköistää.

Tietojärjestelmäkohtaisten sähköisten palvelujen lisäksi on myös organisaatiokohtaisia sähköisiä palveluja. Tutkimuksen mukaan valtakunnallisesti yksi tunnetuimmista ja käytetyimmistä julkishallinnon sähköisistä palveluista on Kansaneläkelaitoksen eli Kelan asiointipalvelu (Solita Oy 2014). Asiointipalvelun avulla kansalainen voi sähköisesti hakea lähes kaikkia Kelan etuuksia, seurata hakemuksen käsittelyn tilaa ja saada sähköisesti tiedon päätöksestä. Palvelu on yhdistetty useisiin Kelan omiin päätöksentekotietojärjestelmiin, mutta sen kautta ei ole mahdollista toimittaa esimerkiksi kunnissa tehtyjä päätöksiä kuntalaisille. (Kansaneläkelaitos 2013).

5 KANSALLINEN PALVELUVÄYLÄ

Kansallinen palveluväylä on osa Suomen hallituksen rakennepoliittista ohjelmaa. Sen mukaan nykyisin käytössä olevat suljetut tietojärjestelmät estävät tuottavuutta ja uusien palveluiden kehittämisen. (Valtioneuvosto 2013, 14–15.) Valtiovarainministeriön muistion mukaan palveluväylän tarkoituksena on liittää eri viranomaisten ja yritysten tarjoamat sähköiset palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. Kansallinen palveluväylä on konsepti, joka mahdollistaa eri toimijoiden tietojärjestelmät välittämään tietoja toisilleen ennalta määriteltyjen avoimien rajapintojen avulla. Palveluväylän osana toimivat kansalliset tietovarannot, kuten Väestötietojärjestelmä VTJ ja Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ sekä paikkatiedot, joiden tietoja palveluväylään liittyvien tietojärjestelmien on mahdollista käyttää. (Valtiovarainministeriö 2013b.)

Palveluväylän avulla kansalainen voi päästä käsiksi häntä koskeviin sähköisiin tietoihin. Palveluväylän avulla esimerkiksi Laukaan kunnan käyttämät päätöksentekotietojärjestelmät olisi mahdollista liittää olemassa oleviin sähköisiin tiedoksiantopalveluihin, kuten Kansalaisen asiointitiliin. Tämä tosin vaatisi järjestelmiltä ja sähköisiltä palveluilta tukea palveluväylässä määriteltäviin avoimiin rajapintoihin.

Palveluväylän suunnittelu on käynnistynyt alkuvuodesta 2013 ja suunnitelman mukaan ensimmäiset väylän kautta tarjottavat palvelut ovat käytettävissä vuonna 2015. Palveluväylä perustuu Virossa vuodesta 2001 lähtien käytettyyn kansalliseen X-road -hankkeeseen, johon on liitetty huomattava määrä kansalaisten ja yritysten käyttämiä sähköisiä palveluja. (Valtiovarainministeriö 2013b.)

Valtiovarainministeriön neuvottelevan virkamiehen Ala-Harjan mukaan osana palveluväylää toteutetaan myös uusi keskitetty kansallinen tunnistusratkaisu, jota hallinnoi valtio. Suunnitelmien mukaan valtio tarjoaisi kaikille kansalaisilleen veloittamatta ratkaisun sähköiseen tunnistautumiseen. Tämän osaltaan toivotaan edesauttavan sähköisten palvelujen käyttöä, sillä niiden käyttö ei vaatisi jatkossa esimerkiksi pankkien myöntämiä maksullisia verkkopankkitunnuksia. Lisäksi sähköisiä palveluja tarjoavien yritysten on ollut kallista tuottaa asiakkaillensa tietoturvallista tunnistautumista tarjoamiinsa palveluihin. Jatkossa julkishallinnon lisäksi myös yritykset voisivat hyödyntää valtion tarjoamaa kansallista tunnistusratkaisua, jolloin sähköisten palvelujen tarjoaminen asiakkaille olisi entistä edullisempää. (Ala-Harja 2013.)

Uuden tunnistusratkaisun on myös suunniteltu tukevan erilaisia käyttäjärooleja. Näitä tarvitaan muun muassa silloin, kun kansalainen hoitaa omien asioiden lisäksi esimerkiksi kunnan asioita virkansa puolesta. Suunnitelmien mukaan myös käytössä oleva julkishallinnon tarjoama verkkotunnistautumisen ja -maksamisen palvelu (Vetuma) voisi olla osa kansallista tunnistusratkaisua, vaikka se ei tällä hetkellä tuekaan erilaisia käyttäjärooleja. (Ala-Harja 2013.)

Palveluväylän hankejohtaja Kartano pitää suurimpana haasteena kansalliselle palveluväylälle eri toimijoiden sitoutumista hankkeeseen. Nykyisin käytössä olevat tietojärjestelmät eivät välttämättä tue palveluväylän rajapintoja, joten järjestelmiä joudutaan kehittämään tai jopa rakentamaan uudelleen. Palveluväylän ei tosin odotetakaan heti rat-

kaisevan kaikkia sähköisen asioinnin ongelmia, vaan sen on tarkoitus pitkällä aikavälillä tarjota helpotusta kansalaisen sähköiseen asiointiin keräämällä eri toimijat yhdessä kehittämään palveluväylää. Osaltaan palveluväylän käyttöä pyritään parantamaan sitä tukevan lainsäädännön kehittämisellä. (Kartano 2013.)

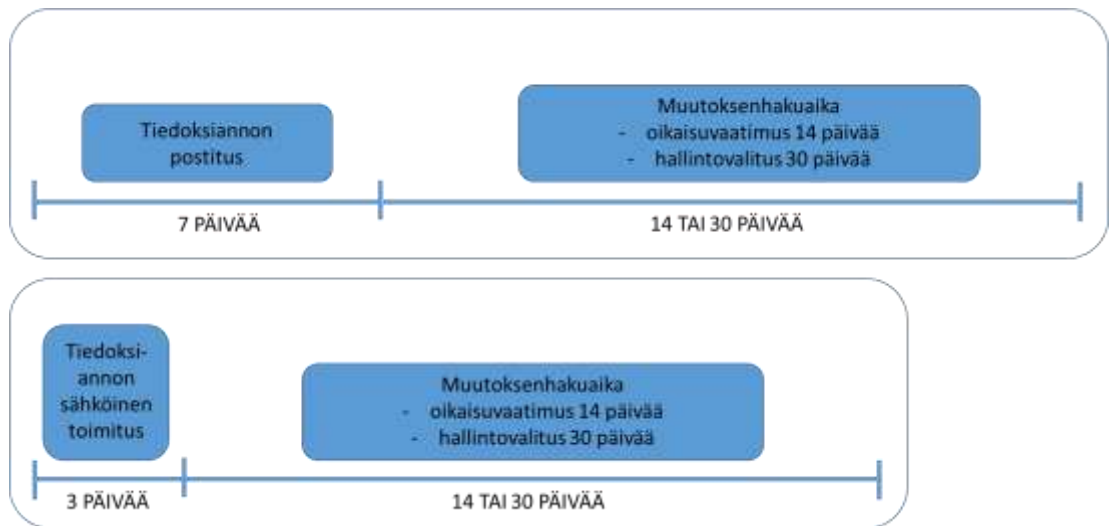
Kuntien Tiera on omalta osaltaan alkanut viedä kansallista palveluväylää eteenpäin kunnissa. Se on yhdessä Espoon ja Lahden kaupunkien kanssa päättänyt pilotoida sosiaali- ja terveystoimen järjestelmien toimivuutta palveluväylän kanssa. (Kuntien Tiera 2013b.) Myös Tieran tarjoama Sähköinen asiointi -palvelu ja siihen liittyvä kuntalaisen OmaAsiointitili ovat myöhemmin liitettävissä osaksi kansallista palveluväylää (Rieppo 2013).

6 SÄHKÖISEN TIEDOKSIANNON EDUT ASIAKKAALLE

Sähköinen päätöksen tiedoksianto tarjoaa monia etuja verrattuna paperiseen tiedoksiantoon. Sen lisäksi, että kunnan on mahdollista vähentää postitukseen kuluvaa työaikaa ja säästää postituskuluissa, asianosainen saa päätökset nopeammin tietoonsa. Tämän lisäksi asianosaisen on helpompi säilyttää sähköisiä asiakirjoja ja niiden jatkokäyttö on helpompaa. Sähköinen tiedoksianto on myös ekologisempi tapa asioida verrattuna paperiseen tiedoksiantoon.

Päätöksentekoprosessin nopeutuminen

Kuntalain 95 § mukaan postitse toimitettava tiedoksianto on viimeistään asianosaisen saatavilla seitsemän päivän kuluttua lähetyksestä. Lain sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 19 § mukaan sähköisen tiedoksiannon katsotaan saapuneen asianosaiselle viimeistään kolmantena päivänä lähetyksestä (Kuva 6.) Käytännössä sähköisesti toimitettava päätös on kuitenkin asianosaisen luettavissa heti päätöksenteon jälkeen ajasta tai paikasta riippumatta. Postitse toimitettavaa päätöstä joutuu odottamaan useita arkipäiviä. Sähköinen tiedoksianto parantaisi asiakaspalvelun laatua erityisesti tilanteissa, joissa päätös koskee yksittäistä henkilöä ja hänelle myönnettävää etuutta, kuten toimeentulotukea.

KUVA 6. Postitse ja sähköisesti toimitettavan tiedoksiantojen erot (Kuntalaki 365/1995)

Sähköisesti toimitettavan tiedoksiannon myötä asianosainen voi hakea nopeammin muutosta tehtyyn päätökseen. Muutoksenhakuajan pituuteen tiedoksiantotavalla ei ole vaikutusta, mutta sähköinen tiedoksianto nopeuttaa osaltaan koko päätöksentekoprosessia. Kuntalain 93 § mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän ja valitus 30 päivän sisällä tiedoksisaannista (Kuntalaki 365/1995).

Ympäristöystävällisyys

Laukaan kunnan ilmastosuojelusuunnitelman mukaan kasvihuonekaasupäästöt kasvavat Laukaan kunnan alueella vuoteen 2025 mennessä 8 % vuodesta 2010. Raportin mukaan suurin kasvihuonepäästöjen aiheuttaja on liikenne, jonka osuus päästöistä oli yli kolmannes vuonna 2010. Vuoteen 2025 mennessä liikenteen osuuden arvioidaan kasvavan. (Laukaan kunta 2013f.)

Suunnitelman mukaan kasvihuonekaasupäästöjen pienentämisen keinoina ovat muun muassa liikkumistarpeen vähentäminen ja paperinkulutuksen pienentäminen sähköistä asiointia lisäämällä (Laukaan kunta 2013f). Sähköisesti toimitettavat tiedoksiannot hillsisivät siis omalta osaltaan kasvihuonekaasupäästöjen syntyä, sillä paperinkulutus pienenesi ja tiedoksiantoja ei enää tarvitsisi kuljettaa postitse autolla.

Asiakirjojen säilytys ja uudelleenkäyttö

Sähköisesti toimitettavat tiedoksiannot on helpompi säilyttää verrattuna paperisiin tiedoksiantoihin. Esimerkiksi Itella Oyj:n tarjoamassa Netpostissa sähköiset tiedoksiannot

voi säilyttää veloituksetta seitsemän vuotta. Tämän jälkeen ne on vielä mahdollista tallentaa omalle tietokoneelle. Netpostissa asiakirjoja on myös mahdollista hakea esimerkiksi lähettäjän tai päätöstekstin mukaan tai järjestellä niitä kansioihin. (Itella Oyj 2013b).

Asianosaisella voi olla myös tarve toimittaa kunnan toimielimen tai viranhaltijan tekemä päätös eteenpäin toiselle viranomaiselle. Tällöin sähköinen päätös on paperista päätöstä nopeampi tapa saada asia vireille toisessa organisaatiossa. Edellyttäen, että toinen viranomainen on mahdollistanut sähköisen asioinnin ja sähköisten asiakirjojen vastaanottamisen omassa päätöksentekoprosessissaan.

Tiedon laatu ja käytettävyys

Sähköiseen asiakirjaan on mahdollista tallentaa tietoa monipuolisesti. Tekstin lisäksi asiakirja voi sisältää muun muassa ääntä tai liikkuvaa kuvaa. Tämä antaa tulevaisuudessa paljon uusia mahdollisuuksia tiedon esittämiseksi myös sähköisessä tiedoksiantossa. Tälläkin hetkellä sähköinen päätös antaa jo mahdollisuuden parantaa tiedon laatua esimerkiksi hyperlinkkejä käyttämällä. Esimerkiksi sähköiseen päätöisasikirjaan voidaan tehdä hyperlinkki osoittamaan Finlexin internet-palvelussa olevaan viralliseen lakitekstiin, mikäli tehty päätös perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön. Näin ollen asianosaisen on helpompi löytää ja tutustua tarkemmin päätöksen perusteluihin.

Lisäksi sähköisen asiakirjan tekstiä voi tarvittaessa suurentaa lukemisen helpottamiseksi. Nykyteknologian avulla asianosainen voi myös kääntää päätöstekstin hetkessä ymmärrettävästi suomen kielestä englannin kieleen. Tarvittaessa sähköisen asiakirjan teksti on myös mahdollista lukea ääneen tietotekniikan avulla. Näistä tiedon käytettävyyttä parantavista keinoista voi olla erityisesti hyötyä iäkkäille tai suomea heikommin ymmärtäville kuntalaisille.

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN JA TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli ensisijaisesti selvittää, kuinka Laukaan kunnan käyttämät päätöksentekotietojärjestelmät tukevat sähköistä päätöksen tiedoksiantoa. Laukaan kunta toimi siis asiakkaana kaikille kyselyn vastaajille. Kyselylomake (liite 12) lähetettiin sähköpostitse kaikille kahdeksalle järjestelmätoimittajan edustajalle marraskuussa

2013. Vastaajina toimivat tietojärjestelmien tuotepäälliköt tai muut järjestelmän kehityksestä vastaavat henkilöt. Vastaukset oli mahdollista toimittaa sähköpostitse 9.12.2013 mennessä tutkimuksen tekijälle. Vastaajien aktivoimiseksi lähetettiin vielä erillinen muistutus kyselystä ennen vastausajan päättymistä. Lisäksi kahdelle järjestelmätoimittajan edustajalla lähetettiin vielä muistutus tammikuussa 2014. Saapuneiden vastausten perusteella niitä tarkennettiin vielä sähköpostitse ja puhelimitse marras- ja joulukuussa 2013.

Selvitykseni mukaan suurin osa Laukaan kunnan käyttämistä päätöksentekotietojärjestelmistä on suurten kansainvälisten ohjelmistotalojen, kuten Tiedon ja CGI:n toimittamia (liite 1). Tämän vuoksi yhtenä kyselyn haasteena oli saada sähköpostikysely toimitettua oikealle henkilölle organisaatiossa. Osa vastaajien yhteystiedoista kerättiin järjestelmien pääkäyttäjiltä Laukaan kunnasta. Heidän roolinsa on toimia oman työnsä ohessa muun muassa yhdyshenkilönä järjestelmätoimittajaan mahdollisissa ongelmatilanteissa sekä uusien järjestelmäversioiden käyttöönotoissa. Mikäli varsinaista järjestelmätoimittajan yhteyshenkilöä ei ollut tiedossa, lähetettiin kysely sähköpostitse yleiseen järjestelmätoimittajan antamaan tukiosoitteeseen. Sieltä se ohjattiin eteenpäin oikealle henkilölle organisaatiossa.

Suurimpana tutkimusriskinä oli kuitenkin saada riittävästi vastauksia kyselyyn. Vastaajamäärän ollessa pieni, jokaista vastausta pidettiin tärkeänä tutkimuksen tuloksille ja opinnäytetyönä toimivalle esiselvitykselle. Tämän vuoksi sähköpostikyselystä pyrittiin tekemään lyhyt, selkeä ja houkutteleva. Nykyistä Laukaan kunnan ja järjestelmätoimittajien välistä asiakassuhdetta haluttiin tuoda esille vastaajien aktivoimiseksi. Ennen sähköpostikyselyn virallista julkaisua, kyselylomake testattiin muutamalla henkilöllä ja lähetettiin vielä useampaan eri sähköpostijärjestelmään. Tällä haluttiin varmistua siitä, että kyselylomake oli ymmärrettävä ja sähköpostissa käytetyt muotoilut ja hyperlinkit toimivat oikein vastaajien sähköpostijärjestelmissä. Kysely toimitettiin myös sähköpostin liitetiedostona PDF-muodossa, jotta kysely olisi helposti luettavissa mahdollisten organisaation sisällä tapahtuvien sähköpostin edelleen lähetysten jälkeenkin.

Vastauksia kyselyyn saapui kuusi kahdeksasta. Vastausprosentti oli siis 75 %. Kaksi vastausta toimitettiin luottamuksellisena, joten näiden vastausten osalta pyydettiin erikseen lupa julkaista vastausten tiedot osana opinnäytetyötä. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat ymmärtäneet asetetut kysymykset oikein ja vastausten laatu oli hyvä. Kyselyn

vastaukset antoivat hyvän kuvan sähköisen tiedoksiannon mahdollisuuksista Laukaan kunnan päätöksentekotietojärjestelmissä.

Kyselyn perusteella voitiin todeta, että sähköinen päätösten tiedoksianto ja samalla koko sähköinen asiointi on vasta viimeisen vuoden aikana tullut mahdolliseksi Laukaan kunnan käyttämissä päätöksentekotietojärjestelmissä. Kyselyn mukaan osa sähköisen tiedoksiannon ratkaisuista on vielä kehitysvaiheessa ja ne tullaan julkaisemaan keväällä 2014.

Tutkimuksen mukaan kaikki Laukaan kunnan käyttämät päätöksentekotietojärjestelmät tukevat jotain sähköistä tiedoksiantotapaa. Sähköpostitse toimitettavaa tiedoksiantoa tukee suurin osa (kuva 7). Tätä ominaisuutta ei kuitenkaan ole mahdollisuutta juurikaan hyödyntää, sillä selvitykseni mukaan suurin osa Laukaan kunnan tekemistä päätöksistä ovat Julkisuuslain (621/1999) mukaisia salaisia päätöksiä. Sähköpostin käytön hankaluus päätösten tiedoksiantotapana ilmeni myös osasta kyselyn vastauksista:

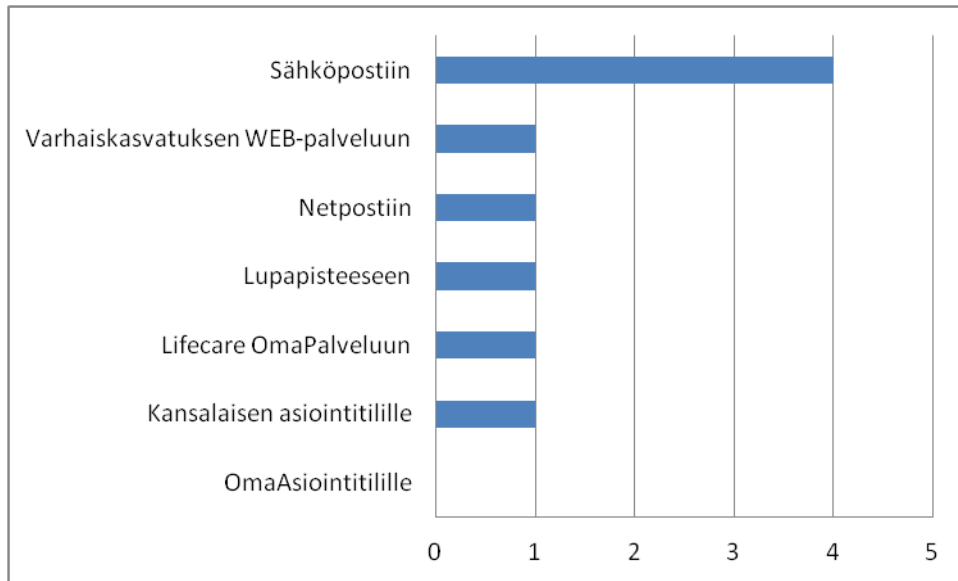
”- - Tietoturva huomioiden tuetaan henkilökohtaista sähköpostia, päätöksen sisältöä ei voida toimittaa kokonaisuudessa henkilökohtaiseen sähköpostiin- -”

”- - henkilökohtainen sähköposti ei ole yksityisyyden suojaamisen osalta luotettava väline - -”

Aiemmin luvussa 4 esitelyihin Itella Oyj:n tarjoamaan Netpostiin tai Valtiokonttorin Kansalaisen asiointitilille oli mahdollista toimittaa sähköiset tiedoksiannot ainoastaan kahdesta eri järjestelmästä. Lisäksi kahdessa vastauksessa todettiin, että Kansalaisen asiointitilin tukemista on selvitetty. OmaAsiointitiliä ei vielä tukenut mikään Laukaan kunnan käyttämä päätöksentekojärjestelmä, mutta yksi vastaajista ilmoitti kyseisen sähköisen tiedoksiantotavan olevan selvityksessä heidän järjestelmässään.

Muita tietojärjestelmäkohtaisia sähköisiä palveluita tukivat muut vastaajat. Näitä palveluita olivat Tieto Oyj:n Varhaiskasvatuksen WEB-palvelu ja Lifecare OmaPalvelu. Lisäksi yksi tietojärjestelmä tuki päätösten sähköistä tiedoksiantoa valtakunnallisen Lupapistein kautta. Tarkemmin kyseiset palvelut esitellään luvussa 8. Tutkimuksen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että ohjelmistotoimittajien edustajat olivat valmiita tukemaan tulevaisuudessa eri tapoja sähköiseen tiedoksiantoon:

”Rajapinnat muihin järjestelmiin voidaan tarvittaessa ottaa kehityslistalle, jolloin ominaisuudet tulevat kaikkien asiakkaittemme käyttöön ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat vähäisiä tai sisältyvät normaaliin ylläpitomaksuun. Yhdelle asiakkaalle toteutettuna kustannukset ovat luonnollisesti korkeammat.”

KUVA 7. Millä tavoin järjestelmästäne voidaan toimittaa sähköisesti päätös ja siihen liittyvä muutoksenhakuohje?

Mikäli sähköpostia ei huomioida, mikään yksittäinen sähköisen tiedoksiannon tapa ei noussut tutkimuksessa muita tuetummaksi. Päinvastoin, jokaiseen Laukaan kunnan käyttämään päätöksentekotietojärjestelmään oli saatavilla toisistaan poikkeava tapa hoitaa sähköinen tiedoksianto. Tämä asettaa sähköiselle tiedoksiannolle omat haasteensa, sillä ohjelmistotoimittajat eivät tällä hetkellä tarjoa vaihtoehtoisia ratkaisuja sähköiselle tiedoksiannolle yksittäiseen järjestelmään. Mikäli Laukaassa halutaan kehittää päätösten tiedoksiantoa, joudutaan kehitystyö tekemään päätöstyypeittäin järjestelmätoimittajien tarjoamilla valmiilla ratkaisuilla.

Tästä tulee aiheutumaan kuntalaisille turhaa vaivaa, sillä heidän pitää ottaa käyttöön useita eri sähköisiä palveluja vastaanottaakseen kaikki kunnan lähettämät päätösten tiedoksiannot sähköisenä. Osalla kuntalaisista saattaa olla jo käytössään joitain sähköisen tiedoksiannon mahdollistamia sähköisiä palveluja, mikäli he ovat asioineet aiemmin sähköisesti toisissa kunnissa tai muiden julkishallinnon toimijoiden kanssa. Näiden käytössä olevien palvelujen hyödyntäminen Laukaan kunnassa voi olla tietojärjestelmäsiistä vielä tällä hetkellä mahdotonta.

Kun kysyttiin, millä tapaa järjestelmätoimittajat aikovat tulevaisuudessa huomioida sähköisen tiedoksiannon ja kansallisen palveluväylän järjestelmän kehitystyössä, vastaukset yllättivät positiivisesti. Kehitysvaiheessa olevan kansallisen palveluväylän konsepti oli tuttu vastaajille ja ohjelmistotoimittajat suhtautuivat siihen pääasiassa myönteisesti ja odottavasti. Suurin osa vastaajista odotti tarkempia palveluväylän määrittämiä ja sen tulevaa julkaisemista:

”- - ohjelmistoa kehitetään jatkuvasti ja seuraamme palveluväylän kehitystä mielenkiinnolla. Rajapinnan kehittäminen tulee harkittavaksi sitten, kun sitä koskevat määrittelyt ovat olemassa ja palveluväylän toteuttaminen on alkanut.”

Yhdessä vastauksessa myös esitettiin kansallista palveluväylää koskevia kehitysehdotuksia:

”Näkemyksemme mukaan sähköistä tiedoksiantoa varten toteutettavasta integraatiosta kannattaisi tehdä kevyt. - - Tarvittaessa palveluväylää voitaisiin mahdollisesti hyödyntää myös asiakkaiden yhteystietojen ylläpitoon liittyvissä palveluissa, SMS- ja IP-pohjaisten (esim Web Service) herätteiden lähettämisessä ja mahdollisesti asian tilaa koskevissa palveluissa. - - ”

Osa vastaajista tosin ei osannut sanoa, miten sähköinen tiedoksianto ja palveluväylä järjestelmän kehitystyössä tullaan tulevaisuudessa huomioimaan:

”Ei tällä hetkellä suunnitelmia lainkaan. Kehitys etenee asiakkaitten toiveitten mukaan ja tästä ei ole tullut lisäkehitystoiveita.”

”Tätä ei ole suunniteltu.”

Palveluväylän hankejohtaja Kartanon mukaan kansallisen palveluväylän suurimpana haasteena nähdään eri toimijoiden sitoutuminen hankkeeseen (katso luku 4.6). Kyselyn perusteella ainakin pääosa Laukaan kunnan päätöksentekotietojärjestelmien toimittajista suhtautuu tässä vaiheessa kansalliseen hankkeeseen positiivisesti ja odottavasti. Varsinainen järjestelmien liittäminen osaksi palveluväylää on mahdollista vasta muutama vuoden kuluttua, joten todellinen sitoutuminen hankkeeseen ja palveluväylän tuomat hyödyt tullaan näkemään kyselyn vastaajien osalta vasta myöhemmin lähivuosina.

8 PÄÄTÖSKOHTAISET TIEDOKSIANTOJEN TOIMENPIDE- EHDOTUKSET LAUKAAN KUNNASSA

Tässä luvussa on kuvattu päätöstyypeittäin ne toimenpide-ehdotukset, joilla päätösten tiedoksianto voidaan toteuttaa sähköisesti Laukaan kunnassa. Kokemukseni mukaan suurin osa Laukaan kunnan käyttämistä päätöksentekotietojärjestelmistä on käytössä myös muissa kunnissa, joten kuvatut toimenpide-ehdotukset ovat hyödynnettävissä myös valtakunnallisesti.

Toimenpide-ehdotuksissa on selvitetty myös niiden kertaluonteisia käyttöönottokustannuksia sekä kuukausittaisia tai vuosittaisia ylläpitokustannuksia Laukaan kunnalle. Tutkimuksen mukaan kustannukset pohjautuvat pääasiassa kunnan asukaslukuun ja käytössä olevaan tietojärjestelmäkokonaisuuteen, joten kustannusten soveltaminen valtakunnallisesti muihin kuntiin ei välttämättä ole mahdollista. Kustannukset pohjautuvat vuoden 2013 hinnoitteluun ja ne on ilmoitettu ilman arvonlisäveroa.

Mikäli kyseisen päätöksen sähköinen tiedoksianto liittyy osaksi kokonaisvaltaisempaa sähköisen asioinnin ratkaisua, on siitä kerrottu tarkemmin toimenpide-ehdotuksen yhteydessä. Toimenpide-ehdotukset ovat esitely suositeltavassa käyttöönottojärjestyksessä eli ensimmäisenä oleva rakennus- ja toimenpidelupapäätösten sähköistäminen on suositukseni mukaan hyvä ottaa käyttöön Laukaan kunnassa ensimmäisenä. Järjestys on luotu kokonaisuutta arvioiden, johon ovat vaikuttaneet muun muassa toimenpide-ehdotuksen vaikuttavuus Laukaan kunnan sähköiseen asiointiin, asiakaspalvelun parantuminen sekä toimenpide-ehdotusten käyttöönoton helppous ja kustannukset.

8.1 Rakennus- ja toimenpidelupapäätökset

Rakennus- ja toimenpidelupapäätökset on kyselyn mukaan mahdollista toimittaa kahdella tavalla sähköisesti asianosaisille. Laukaan kunnan käyttämästä Kuntanet Rakennusvalvonta -järjestelmästä voidaan toimittaa tiedoksiannot sähköpostitse asiakkaalle PDF-tiedostona. Ominaisuus on jo mukana järjestelmässä, joten erillisiä kustannuksia käyttöönotosta tai sen käytöstä ei synny. Järjestelmä tukee myös kunnalle maksullisen Lupapiste-palvelun kautta toimitettavaa sähköistä tiedoksiantoa. Tällöin rakennus- tai toimenpidelupa on pitänyt laittaa myös vireille Lupapiste-palvelun kautta.

Solita Oy:n tuottama Lupapiste-palvelu on osa valtiovarainministeriön SADe-ohjelmaa. Lupapisteen liiketoimintapäällikkö Muhosen mukaan palvelu on julkaistu keväällä 2013 ja julkaisun jälkeen sen on ottanut käyttöön noin 20 kuntaa. Keski-Suomessa se on käytössä naapurikunnassa Toivakassa. Palvelun avulla rakentamiseen liittyvän asiointin voi hoitaa sähköisesti rakennusluvan hakemisesta aina rakennushankkeen päätymiseen saakka. Palvelun kautta kaikilla rakentamisen osapuolilla, kuten kunnan rakennustarkastajalla ja rakentajalla on mahdollisuus päästä rakennushankkeeseen liittyvään tietoon helposti käsiksi. Palvelun kautta voi hoitaa myös ympäristölupien ja sijoituslupien hakemisen. Lupapiste tukee Kuntanetin lisäksi myös useita muita kunnissa käytettyjä rakennusvalvonnan järjestelmiä. (Muhonen 2013.)

Palvelu sisältää myös paikkatietoja hyödyntävän maksuttoman neuvonta-osion. Sen avulla rakentaja voi kysyä neuvoa kunnan rakennusvalvonnasta rakentamiseen liittyvissä asioissa. Kysymykset ja vastaukset tallentuvat palveluun ja niiden pohjalta rakennushanketta voi myöhemmin viedä sähköisesti eteenpäin niissä kunnissa, joissa Lupapiste on otettu käyttöön. (Muhonen 2013.)

CGI:n tarjoaman KuntaNet Rakennusvalvonta -järjestelmän liittäminen osaksi Lupapiste-palvelua maksaa kyselyn mukaan kertakustannuksena noin 3 000–6 000 euroa riippuen asiakkaan teknisestä ympäristöstä. Muhosen mukaan Solita veloittaa kunnilta Lupapisteen käytöstä kiinteän kuukausimaksun sekä rakennus- ja toimenpidelupahakemusten määrän perusteella määritellyn tapahtumahinnan. Kuukausimaksun suuruus on sidottu kunnan asukaslukuun ja muun muassa alle 2 500 asukkaan kunnat saavat palvelun käyttöön veloituksetta. (Muhonen 2013.)

Laukaan kunta kuuluu hinnoittelussa alle 30 000 asukkaan kuntiin, jolloin palvelun kuukausimaksu Laukaan kunnalle olisi 425 euroa eli noin 5 000 euroa vuodessa. Ympäristölupien ja sijoituslupien sähköistämiseen on saatavissa erikseen maksulliset lisäosiot. Ympäristöministeriö tukee kuntia Lupapisteen käyttöönotossa. Tämän sopimuksen mukaisesti Solita Oy tarjoaa veloituksetta kunnille palvelun käyttöönoton helpottamiseksi muun muassa koulutusta, palvelun testausta ja apua palvelun markkinointiin 2 000–6 000 euron arvosta kunnan asukasluvun mukaan. Laukaan kunnan osalta tukea on saatavissa 4 000 euron arvosta vuonna 2014. (Muhonen 2013.)

Lupapisteen tapahtumahinnat ovat kaikille kunnille samat ja esimerkiksi omakotitalon sähköinen rakennuslupahakemus maksaa kunnalle 20 euroa kappaleelta (Muhonen 2013). Myönnetystä rakennusluvasta ja siihen sisältyvästä rakennushankkeen valvonnasta ja muista viranomaistehtävistä kunta sen sijaan perii asiakkaalta rakennuslupamaksun entiseen tapaan. Laukaan kunnassa myönnettiin vuonna 2012 yhteensä noin 380 rakennus- ja toimenpidelupaa (Laukaan kunta 2013h). Lupaprosessin sähköistäminen maksaisi siis käyttöönottokustannusten lisäksi kunnalle noin 13 000 euroa vuodessa. Yhden sähköisen luvan laskennalliseksi hinnaksi tulisi vuoden 2012 lupamäärillä hieman yli 30 euroa.

Mikäli rakennuslupapäätöksiin liittyvää tiedoksiantoa halutaan Laukaassa kehittää, tiedoksiannot kannattaa jatkossa mielestäni toimittaa veloitusetta asianosaiselle sähköpostitse paperipostin sijaan. Koko rakennuslupaprosessin sähköistäminen sen sijaan on hyvä toteuttaa ottamalla käyttöön Lupapiste-palvelu. Valmiit tekniset rajapinnat Lupapisteen ja kunnissa käytettyjen tietojärjestelmien välillä mahdollistavat joustavan ja asiakaslähtöisen tavan tarjota rakentamiseen liittyvää asiointia sähköisesti kohtuulliseen hintaan. Mikäli Laukaan kunnassa tulee myöhemmin tarvetta vaihtaa rakennus- ja toimenpidelupiin liittyvä KuntaNet-järjestelmä, Lupapiste-palvelua on mahdollista hyödyntää tietojärjestelmäriippumattomana asiointipalveluna myös muissa järjestelmissä.

Ilmaisen neuvontapyyntö-osion ja muissa kunnissa tehtävien Lupapiste-palvelun käyttöönottojen lisääntyessä, palvelu saa valtakunnallisesti koko ajan lisää uusia käyttäjiä. Tämä osaltaan lisää palvelun tunnettavuutta ja uskottavuutta. Uskonkin Lupapisteen muodostuvan lähivuosina sähköisen asioinnin yhdeksi kärkihankkeeksi Suomessa. Laukaan kunnassa palvelu on mielestäni syytä ottaa käyttöön pikaisella aikataululla.

8.2 Toimeentulotuki-, vammaispalvelu- ja lastensuojelupäätökset

Toimeentulotukipäätösten tiedoksianto on tutkimuksen mukaan mahdollista toimittaa Tieto Oy:n tarjoamaan Lifecare Omapalveluun. Sähköinen tiedoksianto on vielä kehitteillä ja se käyttöönotettavissa kunnissa maaliskuusta 2014 alkaen. Omapalvelu mahdollistaa kokonaisvaltaisen sähköisen asioinnin toimeentulotuen osalta, sillä sen avulla kuntalaisen on mahdollista hakea toimeentulotukea sähköisesti, seurata käsittelyn etenemistä sekä saada varsinaisen päätös toimeentulotuesta sähköisesti palveluun. Lifecare

OmaPalvelu integroituu osaksi Laukaan kunnassa käytettyä Effica Sosiaalityö -päätöksentekojärjestelmää, jolloin asiakkaan syöttämät tiedot siirtyvät automaattisesti kunnan järjestelmään. Ennen palvelun käyttöönottoa nykyisin käytössä oleva Effica-järjestelmä pitää päivittää versioon 9.3 SP1.

Palvelun kertaluonteiset käyttöönottomaksut ja vuosittaiset käyttömaksut perustuvat kunnan väkilukuun. Tiedon ilmoittamat hinnat Laukaan kunnan osalta ovat seuraavat: käyttöönotto maksaa hieman yli 8 000 euroa ja se sisältää yhden päivän käyttökoulutuksen. Vuosittainen palvelun käyttömaksu on noin 4 000 euroa. Omapalvelu ei vaadi erillisiä laitehankintoja, sillä se toimitetaan pilvipalveluna Tiedon palvelimilta.

Toimeentulotukipäätöksiä Laukaan kunnassa tehtiin vuonna 2012 noin 3 800 (Puupponen 2013). Vuoden 2012 päätösmäärillä palvelun käyttökustannukset olisivat hieman yli yhden euroa päätökseltä. OmaPalveluun on mahdollista lisämaksusta liittää myös sähköiset vammaispalveluhakemukset ja lastensuojeluilmoitukset sekä niiden pohjalta tehtyjen vammaispalvelupäätösten ja lastensuojelupäätösten sähköinen tiedoksiantoa. Näiden palvelujen lisääminen kokonaisuuteen lisää käyttöönottokustannuksia noin 1 000 euroa ja vuosittaista käyttömaksua muutamia satoja euroa.

8.3 Päivähoidon hoitomaksu- ja palvelurahapäätökset

Tutkimuksen mukaan palvelu- ja maksupäätökset on mahdollista toimittaa sähköpostin lisäksi Tieto Oyj:n kehittämään Varhaiskasvatuksen WEB -palveluun. Koska päätökset ovat salaisia niiden sisältämien asiakastietojen vuoksi, sähköpostin käyttö päätösten tiedoksiannon välineenä ei käytännössä ole mahdollista. Varhaiskasvatuksen WEB -palvelu on internetissä toimiva tietoturvallinen päivähoidon sähköisen asioinnin kokonaisuus, jonka avulla perheiden on mahdollista hakea päivähoitopaikkaa, ilmoittaa tulotietonsa ja mahdolliset tulotietojen muutokset sekä saada päivähoidon päätökset sähköisesti. Palvelu integroituu osaksi Laukaan kunnan käyttämää Effica Varhaiskasvatus -päätöksentekotietojärjestelmää.

Tieto Oyj:n kustannusarvio palvelun käyttöönottokustannuksille asennuksineen ja koulutuksineen ovat Laukaan kunnalle noin 8 000 euroa ja vuosittaiset ylläpitokustannukset 1 500 euroa. Palveluun toimitettavista päätöksistä on mahdollista tiedottaa asiakasta sähköpostilla tai maksullisella tekstiviestillä. Päivähoitopäätöksiä postitettiin vuonna

2012 noin 1 000 kappaletta (Illikainen 2013). Laskennallinen palvelun ylläpitokustannus on vuoden 2012 päätösmäärillä mitattuna siis puolitoista euroa päätökseltä.

Päivähoidon palvelurahapäätökset toimitetaan vanhempien lisäksi tiedoksi myös yksityisille palveluntuottajille. Tämä on mahdollista hoitaa sähköisesti WEB-palveluun liitettävällä Sateliitti-ratkaisulla. Lisäosan käyttöönottokustannukset Laukaan kunnalle ovat noin 1 500 euroa ja vuosittaiset ylläpitokustannukset noin 400 euroa.

Ilman nykyisin Laukaan kunnan käytössä olevaa Varhaiskasvatuksen WEB -palvelua päivähoitopaikan hakemisen osalta, päätösten sähköistä tiedoksiantoa päivähoiton osalta ei kannattaisi mielestäni toteuttaa. Palvelun maksullisena lisäosana se kuitenkin antaa lisäarvoa asiakkaalle ja nopeuttaa päivähoiton päätöksentekoprosessia kustannusten noususta huolimatta. Laukaan kunnan asukasluvun ja päivähoitoon liittyvien päätösmäärien kasvaessa, palvelulle tulee tulevaisuudessa yhä enemmän kysyntää.

8.4 Toimielinten päätökset ja muut viranhaltijapäätökset

Dynasty-asianhallintajärjestelmästä on tutkimuksen mukaan mahdollista toimittaa sähköiset tiedoksiannot sähköpostilla ja Valtiokonttorin tarjoamalle Kansalaisen asiointitilille. Sähköpostia voidaan hyödyntää vain julkisissa päätöksissä, mutta asiointitiliä myös salaisissa päätöksissä. Sähköpostiominaisuus on kuulunut osana järjestelmään jo vuosia, mutta liitäntä asiointitiliin julkaistiin uuden Dynasty-version myötä alkuvuodesta 2013. Kansalaisen asiointitilin käyttöönotto ja liittäminen osaksi järjestelmää on kyselyn mukaan ilmaista ainakin vielä vuoden 2013 loppuun saakka. Kyselyn mukaan asiointitilin käyttöönotolla voidaan parantaa myös koko päätöksenteon prosessia. Asiointitili tukee kahdensuuntaista asiointia, joten sen avulla myös asian vireilletulo ja valmistelun aikainen keskustelu voidaan hoitaa sähköisesti asiointitilin kautta.

Mielestäni palvelun veloituksettomana käyttöönoton ja turvallisen sähköisen asioinnin vuoksi asiointitiliä voidaan pitää hyvänä ratkaisuna. Kun palvelulla valtiokonttorin mukaan on kuitenkin valtakunnallisesti vasta noin 35 000 käyttäjää (Valtiokonttori 2013), niin Laukaan kunnan asukaslukuun suhteutettuna heistä vain noin 100 olisi laukaalaisia. Laukaalaisten käyttäjien määrän voidaan olettaa jonkin verran kasvavan palvelun käyttöönoton ja mainostamisen myötä. Tässä vaiheessa en näe palvelun käyttöönotolle kuitenkaan tarvetta pienen käyttäjämäärän ja Laukaan kunnan kokonaispätösmäärään

nähdessä vähäisten Dynasty-päätösten vuoksi. Keski-Suomessa palvelun on ottanut käyttöön esimerkiksi Jämsän kaupunki syksyllä 2013, mutta heillä palvelun käytöstä ei ole vielä kokemuksia lyhyen käytön vuoksi (Pohjoisvirta 2013).

Valtiokonttorin mukaan kunta-alan ohjelmistotaloilla ei ole kovinkaan hyvät valmiudet ottaa asiointitiliä osaksi järjestelmiään. Rajapinnan tekeminen järjestelmien ja asiointitilin välillä on kallista toteuttaa, eikä asiointitilin hyödyt ole vakuuttaneet ohjelmistotaloja. Rajapinnan on toteuttanut kunta-alan ohjelmistotaloista vain Innofactor Oyj Dynasty-järjestelmäänsä (Nieminen 2013.) Tämä osaltaan kertoo siitä, että valtion tarjoamalle keskitetylle sähköiselle asiointikanavalle ei ainakaan vielä nähdä tarvetta.

8.5 Ympäristöterveydenhuollon päätökset

Kyselyn mukaan TerveKuu-järjestelmällä tehdyt päätökset on mahdollista toimittaa sähköisesti sähköpostilla. Sähköpostin kautta toimitettava sähköinen tiedoksianto kuuluu osaksi järjestelmää. Selvitykseni mukaan järjestelmällä tehdään määrällisesti vähän päätöksiä ja päätökset kohdistuvat pääasiassa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella toimiviin yrityksiin. Sähköpostin käyttöä julkisten päätösten tiedoksiantossa pitää mielestäni lisätä.

Laajemmat kehittämissuositukset ympäristöterveydenhuollon osalta kohdistuvatkin asiointin alkuvaiheeseen. Nykyisin käytössä oleva paperinen hakuprosessi on syytä sähköistää. Kuntaliiton mukaan tähän onkin jo kehitteillä SADe-ohjelmaan kuuluvan Ympäristöterveydenhuollon luvat ja ilmoitukset -projektin eli YLLIn kautta valtakunnallinen ratkaisu. Sen avulla ympäristöterveydenhuoltoon liittyvien lupien ja ilmoitusten tiedot saadaan siirtymään keskitettyyn valvontatietojärjestelmään, josta ne ohjautuvat automaattisesti oikeaan ympäristöterveydenhuollon yksikköön. (Kuntaliitto 2013d.) Tähän hankkeeseen Laukaan kunnan ympäristöterveydenhuollon onkin syytä osallistua ja rakentaa yhdessä ohjelmistotoimittajan kanssa tekninen rajapinta valtakunnallisen valvontatietojärjestelmän ja käytössä olevan TerveKuu-ohjelman välille. Näin saadaan tulevaisuudessa paperinen asiointi korvattua sähköisellä asiointilla.

8.6 Kotihoidon palvelu- ja maksupäätökset

Kotihoidon päätösten sähköiseen tiedoksiantoon ei kyselyn perusteella saatu vastauksia. Näiden päätösten osalta toimenpide-ehdotukset pohjautuvat omiin kokemuksiin ja näkemyksiin. Kotihoidon päätökset tehdään maakunnallisessa Effica Kotihoito -järjestelmässä. Tämän vuoksi Laukaan kunnan mahdollisuudet kehittää kotihoidon päätösten sähköistä tiedoksiantoa ovat melko vähäiset, sillä järjestelmän toiminnasta ja kehityksestä vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri yhdessä Medi-IT Oy:n kanssa.

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri on ottanut syksyllä 2013 käyttöönsä valtakunnallisen Hyvis-palvelun, joka mahdollistaa turvallisen sähköisen asioinnin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Hyvis-palvelun käyttöönotto on kuitenkin vasta Keski-Suomessa alussa. Valtakunnallinen palvelu on kuitenkin saanut kehitystyöhön rahaa SADe-ohjelman kautta ja sitä on kehittämässä useat sairaanhoitopiirit eri puolilla Suomea. (Keski-Suomen sairaanhoitopiiri 2014; Suomen Kuntaliitto 2013e) Tämän vuoksi palvelulta voidaan odottaa hyviä tuloksia hyvinvointia ja terveyttä edistävänä palveluna, jonka kautta muun muassa omaan terveyteen liittyvä sähköinen asiointi ja päätösten sähköinen tiedoksianto olisi mahdollista toteuttaa.

Tällä hetkellä Hyvis-palvelun ja Effica Kotihoidon -järjestelmän välille ei ole kuitenkaan toteutettu teknistä rajapintaa, jolloin kotihoidon päätösten toimittaminen Hyvis-palveluun ei ole vielä mahdollista. Aikanaan rajapinnan rakentaminen pyritään kuitenkin toteuttamaan. (Laitinen 2014.) Kotihoitoon liittyvien päätösten tiedoksiannot joudutaankin todennäköisesti toimittamaan vielä pitkään asiakkaiden toiveesta ja rajoittuneesta tietoteknisestä osaamisesta johtuen pääasiassa paperitse postitse. Tämän vuoksi kotihoidon päätösten tiedoksianto tulisikin mielestäni toteuttaa Itellan iPost-palvelun kautta, jolloin se vaatisi rajapinnan rakentamisen Effican ja Itellan välille. Tämän jälkeen Itella hoitaisi päätösten tulostamisen ja postituksen Laukaan kunnan puolesta. Halutessaan asianosainen saisi päätöksen tiedoksiannon myös sähköisesti Netpostiin.

8.7 Maatilan tukihakemuspäätökset

Tutkimuksen mukaan tukihakemuspäätökset on mahdollista toimittaa IACS-järjestelmästä sähköisesti ainoastaan Netpostiin. Ensimmäiset sähköiset päätökset liitteenä lähetettiin asianosaisille pilottikunnissa vuonna 2012 ja koko maan osalta 2013.

Sähköinen päätös on mahdollista saada myös paperikirjeenä kotiin. Sähköisen hakemuksen ja tiedoksiannon lisäksi muut päätöksentekoprosessin asiakirjat on mahdollista myös arkistoida valtakunnalliseen sähköiseen arkistoon.

Laukaan maaseutupalveluissa sähköistä asiointia on tuettu muun muassa järjestämällä maksuttomia koulutuksia koko yhteistoiminta-alueen asiakkaille. Tukihakemuksia on mahdollista toimittaa ainoastaan keväisin, jolloin asiakkaille on tarjottu neuvontaa sähköiseen asiointiin myös virka-ajan ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin. Käytännöt ovat osoittautuneet toimiviksi, sillä yhä useampi asiakas haluaa vuosittain asioida sähköisesti. Lisäksi tukihakemuspäätöksen sähköisesti täyttäneiden kesken Laukaassa on järjestetty arvontoja, jotka osaltaan ovat kasvattaneet sähköisen asioinnin suosiota. (Halttunen 2013.)

Sähköistä tukihakemusta voidaankin mielestäni pitää hyvänä esimerkkinä sähköisestä asiointipalvelun toteutuksesta. Kuntalaisten käyttämän sähköinen asiointipalvelu pohjautuu valtakunnalliseen palveluun, asianosaisen on mahdollista saada päätös iPost-palvelun kautta postitse tai halutessaan sähköisesti Netpostiin sekä kuntalaisten sähköistä asiointia tuetaan valtakunnallisesti ja paikallisesti. Tämän vuoksi maatilana tukihakemuspäätösten tiedoksiantoon tai prosessiin sähköistämiseen liittyviä toimenpide-ehdotuksia on vaikea antaa. Päinvastoin, tukihakemusten sähköistämisestä pitää ottaa mallia muihin Laukaan kunnan sähköisen asioinnin kehittämishankkeisiin.

8.8 Henkilöstöpäätökset

Henkilöstöpäätösten tiedoksiantoon ei myöskään saatu kyselyn perusteella vastauksia, joten toimenpide-ehdotukset pohjautuvat omiin kokemuksiin. Web Tallennuksen kautta tehtävät henkilöstöpäätökset poikkeavat muista Laukaan kunnan päätöksistä, sillä ne koskevat kunnan sisäistä sähköistä asiointia ja päätöksentekoa. Nykyisin kaikille Laukaan kunnan työntekijöille tarjotaan henkilökohtainen sähköposti kunnan toimesta, joten henkilöstöpäätösten tiedoksiannot on ollut mahdollista toimittaa sähköisesti sähköpostiin.

Kunnan henkilöstöhallinto on myös kouluttanut kunnan työntekijöitä tietojärjestelmän käytössä. Viime vuosina tapahtunut henkilöstöhallinnon sähköistäminen henkilöstöpäätösten osalta on osoittautunut Laukaan kunnassa toimivaksi, joten tiedoksiannon osalta

en näe siinä kehitettävää. Esimerkiksi valtakunnallisten asiointitilien liittäminen osaksi henkilöstöhallinnon järjestelmää ei ole tässä tapauksessa järkevää.

8.9 Yhteenveto toimenpide-ehdotuksista

Kuten toimenpide-ehdotuksista voidaan todeta, Laukaan kunnalla on mahdollista kehittää päätösten tiedoksiantoa ottamalla käyttöön useita eri tarjolla olevia sähköisiä ratkaisuja. Kehitystyö voidaan toteuttaa tarvittaessa lyhyelläkin aikataululla ja kohtuullisin kustannuksin. Samalla Laukaan kunnan tietojenhallintaa, sähköistä asiointia ja sähköistä tiedoksiantoa tulisi kuitenkin kehittää julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteiden mukaisesti (Valtiovarainministeriö 2012b). Tämä tarkoittaa esimerkiksi tietojärjestelmien yhteentoimivuuden lisäämistä, päällekkäisten ratkaisujen välttämistä, tietojärjestelmien käyttäjäystävällisyyttä ja toimittajariippumattomuuden minimoimista.

Mikäli Laukaan kunnassa otetaan käyttöön kaikki toimenpide-ehdotuksissa kuvatut ratkaisut, joudutaan Laukaassa samalla poikkeamaan julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteista. Tiedoksiannon sähköistäminen ja toiminnan kehittäminen kyllä toteutuu, mutta samalla kuntalaisille joudutaan tarjoamaan useita eri sähköisiä ratkaisuja muun muassa käyttäjäystävällisyyden ja toimittajariippumattomuuden kärsiessä. Toisaalta koen, että on kuitenkin parempi kehittää kunnan toimintaa talouden tasapainoon tähtävillä pikaisilla ratkaisuilla, kuin jättää osa toimenpide-ehdotuksista toteuttamatta arkkitehtuuriperiaatteisiin nojaten.

9 SÄHKÖISEN TIEDOKSIANNON TAVOITETILA

Uskon, että lähivuosina sähköiset tiedoksiannot tulevat korvaamaan paperitse toimitettavat tiedoksiannot. Usean eri päällekkäisen asiointitilin ylläpito ja kehittäminen ei ole kuitenkaan mielestäni järkevää kuntien, kuntalaisten tai tietojärjestelmätoimittajien näkökulmasta. Sähköinen tiedoksianto pitäisikin tulevaisuudessa mielestäni toteuttaa seuraavasti: kansalaisella olisi käytössään jatkossa vain yksi sähköinen asiointitili, jonka kautta hän voisi asioida sähköisesti eri viranomaisiin ja saada häntä koskevat päätösten tiedoksiannot sähköisesti.

Kuvitteellista, monipuolisen sähköisen asioinnin mahdollistavaa palvelua kutsutaan tässä yhteydessä nimellä Avoin kansallinen asiointitili eli AVOKAS. Nykyisistä useista eri asiointitileistä ja järjestelmäkohtaisista toteutuksista tulisi luopua ja uuteen palveluun otettaisiin ominaisuuksia kaikista nykyisistä asiointitileistä ja muista hyväksi havaituista sähköisen asioinnin verkkopalveluista. Uuden palvelun pohjana voisi toimia myös Valtiokonttorin tarjoama Kansalaisen asiointitili.

Avokkaan kautta kansalainen voisi esimerkiksi hakea sähköisesti toimeentulotukea, päivähoidopaikkaa, rakennuslupaa tai lainata sähköisiä kirjoja kirjastosta. Sen kautta voisi varata ajan lääkäriin ja nähdä omat potilastietonsa tai asioida Kelan tai Verohallinnon kanssa. Asiointitilin kautta kansalainen voisi lisäksi esimerkiksi perustaa yrityksen ja anoa samalla mahdolliset yritystoimintaa liittyvät luvat eri viranomaisilta. Viranomaisten lisäksi tilin kautta olisi mahdollista myös asioida yksityisten palveluntuottajien kanssa. Avoin kansallinen asiointitili mahdollistaisi esimerkiksi pankkiasioinnin, turvalliset verkko-ostokset tai vaikkapa auton katsastusajan varaamisen.

Tarvittaessa kansalaisen olisi mahdollista asioida tilin kautta myös toisen puolesta. Tämä olisi esimerkiksi tarpeen sairaan tai ikääntyneen omaisen puolesta. Tilin tulisi tukea myös erilaisia käyttäjärooleja suunnitellun kansallisen palveluyölyn tapaan. Monipuoliset käyttäjäroolit mahdollistaisivat esimerkiksi kunnan viranhaltijan sähköisen asioinnin viranomaisen edustajana sekä yksityisenä henkilönä. Viranomaisen edustajana viranhaltija voisi toimittaa esimerkiksi lausuntoja sähköisesti muille viranomaisille ja yksityisenä henkilönä osallistua esimerkiksi sähköisen kuntalaisaloitteen tekemiseen.

Tilin kautta kansalainen voisi seurata asiointinsa ja viranomaisen päätöksentekoprosessin tilaa ja saada tarvittavat päätökset sähköisenä asiointitilille. Asiointitilin kautta kansalaiselle annettaisiin mahdollisuus valita, haluaisiko hän tiedoksiannon sähköisesti asiointitilille vai postitse kotiin. Viranomaisen lähettämä todisteellinen tiedoksianto vaatisi aina kansalaisen lukukuittauksen asiointitilillä. Mikäli kuittausta ei tehtäisi, lähetettäisiin todisteellinen tiedoksianto automaattisesti asiointitililtä seitsemän päivän kuluessa lähimpään postiin noudettavaksi. Muutoksenhaun tehtyyn päätökseen kansalainen voisi hoitaa sähköisesti asiointitilin kautta välittämättä siitä, mikä viranomaisen päätöksen on tehnyt. Päätösten lisäksi asiointitilille voisi lähettää myös muita viranomaiskirjeitä, palkkalaskelmia tai laskuja.

Asiointitili myös helpottaisi sähköistä asiointia tarjoamalla käyttäjälle esitäytettyjä lomakkeita, joihin tiedot haettaisiin valtakunnallisista perustietovarannoista, kuten väestötietojärjestelmästä tai yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä. Lomakkeiden tietosisältöjen oikeellisuus tarkastettaisiin jo syöttövaiheessa asioinnin ja päätöksentekoprosessin nopeuttamiseksi. Lomakkeilta tiedot siirtyisivät automaattisesti viranomaisten päätöksentekotietojärjestelmiin, kuten KuntaNet Rakennusvalvontaan tai Effica Varhaiskasvatukseen sekä muihin yhteistyökumppaneiden käyttämiin tietojärjestelmiin.

Valtiovarainministeriön (2012c) laatiman Verkkopalvelujen laatukriteeristön mukaisesti Avokkaan pitäisi tarjota useita eri kielivaihtoehtoja käyttäjälleen. Asiointitiliä tulisi voida käyttää erilaisilla päätelaitteilla, kuten tietokoneella, matkapuhelimella tai internetiin liitetyllä televisiolla. Asiointitilillä olevia tietoja ja päätöksiä tulisi voida hakea monipuolisesti. Tekstihaun lisäksi tietoja voisi hakea esimerkiksi päivämäärän tai viranomaisen mukaan. (Valtiovarainministeriö 2012c.) Asiointitilille saapuneita kirjeitä olisi mahdollisuus säilyttää veloituksetta pysyvästi. Se toimisi siis kansalaisen henkilökohtaisena sähköisenä arkistona. Tarvittaessa asiakirjan lähettäjä voisi asiakirjaan liitettyjen metatietojen avulla määrittää lähettämänsä sähköisen asiakirjan poistumaan asiointitililtä halutun ajan päästä. Asiointitilin käyttäjälle tulisi tarjota mahdollisuus tulostaa saapuneet asiakirjat paperille tai tallentaa ne omalle tietokoneelle. Mikäli käyttäjällä ei olisi mahdollisuutta tulostaa asiakirjoja, hänelle annettaisiin mahdollisuus tilata maksua vastaan saapuneita sähköisiä viranomaiskirjeitä omasta sähköisestä arkistosta postitse kotiin.

Asiointitilin käyttöönottoa ja käyttöä pitäisi tukea kansallisesti. Asiointitili tarjottaisiin veloituksetta kansalaisten käyttöön ja viranomaisten tulisi kannustaa kansalaisia sähköiseen asiointiin. Asiointitilin käyttöönottoa pitäisi tukea esimerkiksi tutustumistarjouksella, jossa uudelle käyttäjälle annettaisiin pieni summa rahaa. Sitä voisi esimerkiksi käyttää osana maksullisia asiointipalveluja tai tehdä ostoksia yhteistyökumppaneiden verkkokaupoista. Maksullinen asiointi, kuten rakennusluvan hakeminen, voitaisiin tarjota hakijalle edullisemmin Avokkaan kautta kuin asioidessa henkilökohtaisesti kunnan toimipisteessä. Viranomaisille ja yksityisille palveluntarjoajille tarjottaisiin mahdollisuus lähettää sähköiset kirjeet veloituksetta asiointitilille.

Asiointitilin käyttöliittymää ja ulkoasua tulisi voida personoida esimerkiksi erilaisilla valmiilla teemoilla. Näin ollen käyttäjät voisivat tehdä palvelusta haluamansa näköisen,

jolloin palvelun käyttö olisi mielekästä. Palveluun voisi tilata esimerkiksi itseään kiinnostavia uutisia. Laukaan kunta voisi tarjota esimerkiksi laukaalaisille käyttäjille tietoa kunnan alueella järjestettävistä tapahtumista. Asiointitilin tarkoituksena olisikin toimia kansalaisen päivittäisenä työkaluna, johon yhteistyökumppanit ja käyttäjät tuottaisivat sisältöä viranomaisten lisäksi.

Tulevaisuuden asiointitili vaatisi toteutuakseen Julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteiden noudattamista kaikkien eri osapuolten välillä. Ainoastaan periaatteita noudattamalla tietojärjestelmistä voidaan tulevaisuudessa tehdä yhteentoimivia. Yhteentoimivuuden avulla voidaan säästää tietojärjestelmäkustannuksissa ja kehittää toimintaa niin Laukaan kunnan tasolla kuin kansallisestikin. Periaatteisiin pitää siis osallistua niin palvelujen tarjoajat, kuten viranomaiset ja yritykset sekä tietojärjestelmätoimittajat ja varsinaiset palvelun käyttäjät.

Asiointitilin ylläpidosta ja kehittämisestä tulisi vastata valtio, jolloin palvelun kustannuksetkin voitaisiin kattaa verotuloin henkilökohtaisen yleisradioveron tapaan (Verohallinto 2013). Tiedonvälitys eri tietojärjestelmien välillä hoidettaisiin kehitteillä olevan kansallisen palveluväylän avulla. Asiointitilin toteutuminen vaatisi nykyistä enemmän valtion ohjausta sähköiseen asiointiin, jotta asiointitilistä tulisi alan standardi. Valtion tulisi myös Lupapiste-palvelun käyttöönoton mukaisesti tukea rahallisesti niitä viranomaisia, jotka ottaisivat asiointitilin käyttöön osaksi tietojärjestelmiään ja sähköistä päätöksen tiedoksiantoa. Viime kädessä asiointitilin käyttöä voitaisiin lainsäädännöllisin keinoin pakottaa käytettäväksi tietojärjestelmissä ja eri sähköisissä palveluissa.

10 LOPPUSANAT

Opinnäytetyön aihe osoittautui varsin ajankohtaiseksi. Kuntien tarjoamat sähköisen asioinnin ratkaisut ovat viimeisten vuosien aikana kehittyneet huomattavasti. Silti suurin osa työssä kuvatuista sähköisen asioinnin ja päätösten tiedoksiantojen toimenpide-ehdotuksista ovat tulleet mahdolliseksi vasta viimeisen vuoden aikana. Osa työssä kuvatuista ratkaisuista on vasta kehitteillä ja ne tullaan julkaisemaan lähiaikoina. Tämän vuoksi ei olekaan yllätys, että Laukaan kunnassa sähköistä tiedoksiantoa ei juurikaan ole vielä hyödynnetty osana päätöksentekoa.

Tulevaisuudessa Laukaan kunnan on kuitenkin mahdollista kehittää sähköistä asiointia ja tiedoksiäntoa opinnäytetyössä kuvatuilla ratkaisuilla. Laukaan kunnan haasteellinen taloudellinen tilanne pakottaa kunnan supistamaan kuntalaisille tarjottuja palveluja ja asiakaspalvelupisteiden aukioloaikoja sekä vähentämään henkilöstöään. Samaan aikaan kunnan väkiluku kasvaa, joten kunnan tarjoamien palveluiden tarpeen voidaan olettaa lisääntyvän. Tähän tarpeeseen on osittain mahdollista vastata sähköistä asiointia kehittämällä, jolloin kuntalaiset voivat käyttää tiettyjä kunnan palveluita ajasta ja paikasta riippumatta.

Kaikkia työssä kuvattuja toimenpide-ehdotuksia tuskin on mahdollista toteuttaa heti. Vaikka Laukaan kunnassa on yleinen tahtotila sähköisen asioinnin kehittämiseen, käyttöönotto- ja ylläpitokustannusten lisäksi sähköisten palveluiden käyttöönotot vaativat aina myös henkilöstöresursseja sekä toimintatapojen muutoksen. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että käynnistettävät sähköisen asioinnin hankkeet aikataulutetaan, niille varataan tarvittavat resurssit ja kehittämistyötä johdetaan keskitetysti.

Yhtenä suurena sähköisen asioinnin haasteena tulee olemaan alan nopea kehitys. Lähi-vuosina julkaistava kansallinen palveluväylä saattaa asettaa kunnan käyttämille päätöksentekotietojärjestelmille ja sähköisen asioinnin ratkaisuille uusia vaatimuksia. Osa tietojärjestelmistä saatetaan joutua kokonaan uusimaan, jotta niiden yhteentoimivuus voidaan tulevaisuudessa turvata. Tutkimuksen mukaan Laukaan kunnan ohjelmistotoimittajat tuntevat kansallisen palveluväylän hyvin ja suhtautuvat kansalliseen palveluväylään myönteisesti. Tämä osaltaan helpottaa Laukaan kuntaa yhdessä ohjelmistotoimittajien kanssa tarjoamaan jatkossa entistä parempia sähköisiä asiointipalveluja kuntalaisilleen.

Osa opinnäytetyössä esitetyistä toimenpide-ehdotuksista saattaa lopulta jäädä valtakunnallisestikin vähälle käytölle, jolloin ne voidaan joutua korvaamaan uusilla ratkaisuilla. Sähköisten asiointipalvelujen vähäisestä käytöstä hyvänä esimerkkinä mainittakoon valtiokonttorin tarjoama kansalaisen asiointitili, jota Laukaan kuntakaan ei voi tutkimuksen mukaan juurikaan hyödyntää päätösten tiedoksiannossa vähäisen ohjelmistotuen vuoksi. Tulevaisuudessa kansalaisen asiointitilin rooli tietoturvallisena asiointikanavana voi kuitenkin kasvaa, sillä valtiokonttorin mukaan tiliä tukevia asiointipalveluita on viime aikoina valtakunnallisesti lisätty. Samalla kansalaisen asiointitilin käyttäjämäärät ovat kaksinkertaistuneet viimeisen puolen vuoden aikana. (Valtiokonttori 2014)

Vastaisuudessa Laukaan kunnan on mielestäni hyvä tukeutua valtakunnallisiin SADe-hankkeen sähköisen asioinnin kokonaisratkaisuihin ja toissijaisesti ohjelmistotoimittajien tarjoamiin järjestelmäkohtaisiin ratkaisuihin. SADe-hankkeen toteutuksissa tietojen automaattisen siirron mahdollistavat avoimet rajapinnat ovat olleet suunnittelussa etusijalla, joten niiden voidaan olettaa toimivan myös kehittyvässä sähköisen asioinnin maailmassa. Valtakunnalliset toteutukset vaativat myös vähemmän Laukaan kunnan resursseja, sillä niiden käyttöönotto on melko helppoa. Lisäksi palvelujen kehittäminen tapahtuu keskitetysti lainsäädännön vaatimukset huomioiden. Valtakunnalliset sähköisen asioinnin hankkeet ja kansallinen palveluväylä voivat mahdollistaa myös työssä kuvatun Avoimen kansallisen asiointitilin toteutumisen.

Sähköisen asioinnin kehittymisen lisäksi myös kunta-ala on lähivuosina isojen muutosten edessä. Esimerkiksi Laukaan kunnan sosiaalipalvelujen, kuten vanhusten kotihoiton ja toimeentulotukiasioiden hoidon piti siirtyä samalle yhteistoiminta-alueelle perusterveydenhuollon kanssa jo vuoden 2015 alusta (Laukaan kunta 2011). Käynnissä oleva valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos eli sote-uudistus kuitenkin muutti aiemmin tehtyä kunnanhallituksen päätöstä, joten Laukaan kunnan sosiaalipalvelut siirtyivät vasta vuoden 2017 alusta maakunnallisen toimijan vastuulle.

Tämäkin suunnitelma saattaa vielä muuttua, sillä valtiovarainministeriö on määrännyt Jyväskylän kaupunkiseudulle erityisen kuntajakoselvityksen. Selvitykseen osallistuu Laukaan kunnan ja Jyväskylän kaupungin lisäksi seitsemän muuta alueen kuntaa. Selvitys valmistuu vuonna 2014 ja sen perusteella nykyinen alueen kuntajako saattaa tulevaisuudessa muuttua kaikkien tai osan kuntien yhdistyessä. (Valtiovarainministeriö 2013c). Mikäli käynnissä oleva erityinen kuntajakoselvitys ei tuota kuntien yhdistymisiä, kuntien määrää ollaan tulevaisuudessa valtion taholta joka tapauksessa supistamassa. Muun muassa valtiovarainministeriön julkaisemassa selvityksessä kuntien määrää ollaan vähentämässä nykyisestä reilusta 300 noin 70 (Valtiovarainministeriö 2012a, 191).

Lähivuosina mahdollisesti tapahtuvat kuntarajojen muutokset saattavat omalta osaltaan vaikuttaa opinnäytetyössä kuvattujen toimenpide-ehdotusten käynnistämiseen, sillä palvelujen järjestäjätahosta tulevaisuudessa ei ole tällä hetkellä täyttä varmuutta. Lisäksi osa palveluista saatetaan siirtää valtion hoidettavaksi, kuten perustoimeentulotuen

käsittely ja maksaminen vuoden 2017 alusta Kelalle (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014). Mahdollisista muutoksista huolimatta sähköisen asioinnin ja tiedoksiannon kehittämiseen on kuitenkin valtakunnallinen tarve, koska palvelujen saatavuus ajasta ja paikasta riippumatta on kuntalaisille tulevaisuudessa entistä tärkeämpää muuttuvassa tietoyhteiskunnassa.

Jatkossa sähköiseen päätöksen tiedoksiantoon ja sähköiseen asiointiin liittyy vielä paljon tutkittavaa ja kehitettävää tuleville opinnäytetöille. Työssä kuvattujen toimenpideehdotusten käynnistämisen lisäksi myöhemmin olisi tarpeellista tutkia tämän esiselvityksenä toimivan opinnäytetyön vaikuttavuutta Laukaan kunnassa. Miten sähköinen tiedoksianto ja uudet sähköiset asiointipalvelut on henkilöstön ja kuntalaisten keskuudessa otettu vastaan? Onko työssä esiteltyjen toimenpideehdotusten käyttöönotolla pystytty tehostamaan kunnan toimintaa ja samalla tarjoamaan parempaa asiakaspalvelua Laukaan kunnan talous- ja elinkeinotyöryhmän laatiman loppuraportin mukaisesti? Onko sähköisen asioinnin kehittämisellä pystytty säästämään henkilöstökuluissa?

Mikäli osa sähköiseen asiointiin ja tiedoksiantoon liittyvistä toimenpideehdotuksista jätetään Laukaan kunnassa jostakin syystä lopulta toteuttamatta, aiheen tutkiminen ei mielestäni ole mennyt hukkaan. Ensisijaisesti työn tekijälle kunnallisen päätöksenteon tutkiminen toi paljon uutta tietoa muun muassa päätöksentekoon liittyvästä lainsäädännöstä, tiedoksiannosta, tietojärjestelmistä sekä yleisesti Laukaan kunnan hallinnosta. Erityisen tärkeäksi koin tutustumisen kansallisiin sähköisen asioinnin hankkeisiin, kuten kansalliseen palveluväylään ja SADe-hankkeen toteutuksiin. Julkisena työnä toivon opinnäytetyöni herättävän mielenkiintoa myös Laukaan lisäksi muissa kunnissa ja ohjelmistotoimittajien keskuudessa.

LÄHTEET

Aalto, Arja 2013. Laukaan kunnan Dynasty -asianhallintajärjestelmän toimintatapa-ohje.

Ala-Harja, Marjukka 2013. Kansallinen palveluarkkitehtuuri -seminaari 4.10.2013. Verkkotallelle. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130913Kansal/name.jsp. Ei päivitystietoa. Katsottu 10.10.2013.

Arkistolaitos 2011. <http://www.arkisto.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.9.2013.

Hallintolaki 434/2003. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 1.9.2013.

Halttunen, Jari 2013. Sähköpostikeskustelu 9.10. –11.12.2013. Maaseututoimen johtaja. Laukaan kunta.

Henkilötietolaki 523/1999. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 10.10.2013.

Huikko, Katariina 2011. Lakimies. Suomen Kuntaliitto. Verkkokolumni. [http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutiskirjeet/kolumnit/2011/Sivut/Hallintopaatoksen-allekirjoittamisvelvollisuudesta.aspx](http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/ uutiskirjeet/kolumnit/2011/Sivut/Hallintopaatoksen-allekirjoittamisvelvollisuudesta.aspx). Päivitetty 5.4.2011. Luettu 23.10.2013.

Illikainen, Tarja 2013. Sähköpostikeskustelu 8.11. –11.12.2013. Toimistos sihteeri. Laukaan kunta.

Itella Oyj 2013a. iPosti hinnasto. WWW-dokumentti. <http://www.ipost.itella.net/hinnasto.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 1.11.2013.

Itella Oyj 2013b. Netposti – Usein kysyttyä palvelusta. WWW-dokumentti. <http://www.posti.fi/palvelutverkossa/netposti/esittely/ukk.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 23.10.2013.

Itella Oyj 2013c. Palkka.fi yhteistyöhön Netposti ja Itella Verkosto -palvelujen kanssa. WWW-dokumentti. http://www.posti.fi/tiedotteet/2013/20130625_palkkafipalveluun_Netpostista_ja_Verkostosta.html. Päivitetty 25.6.2013. Luettu 24.10.2013.

Itella Oyj 2013d. Säästölaskuri. WWW-dokumentti. <http://www.ipost.itella.net/saastolaskuri.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 1.11.2013.

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta 2012a. JHS 152 Prosesien kuvaaminen. PDF-dokumentti. <http://docs.jhs-suositukset.fi/jhs-suositukset/JHS152/JHS152.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 4.10.2013.

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta 2012b. JHS 179 ICT-palvelujen kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen. PDF-dokumentti. <http://docs.jhs-suositukset.fi/jhs-suositukset/JHS179/JHS179.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 4.10.2013.

Kansaneläkelaitos 2013. Asiointipalvelu henkilöasiakkaille. WWW-dokumentti. <http://www.kela.fi/asiointi>. Sivü päivitetty 12.2.2013. Luettu 5.11.2013.

- Kartano, Pauli. 2013. Kansallinen palveluarkkitehtuuri -seminaari 4.10.2013. Verkko-tallenne. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130913Kansal/name.jsp. Ei päivitystietoa. Katsottu 10.10.2013.
- Keski-Suomen liitto 2013. Laajakaista kaikille -hanke. WWW-dokumentti. <http://www.keskisuomi.fi/laajakaista>. Ei päivitystietoa. Luettu 30.10.2013.
- Keski-Suomen sairaanhoitopiiri 2014. Hyvis-palvelut tarjoavat terveystietoa kansalaisille ja mahdollistavat ensimmäistä kertaa terveydenhuollossa turvallisen sähköisen viestinvälityksen ammattilaisten kanssa. WWW-dokumentti. <http://www.ksshp.fi/public/default.aspx?contentid=41221&nodeid=6459>. Päivitetty 3.1.2014. Luettu 15.1.2014
- KL-Kuntarekry Oy 2012. Kuntarekryn esittelyvideo. Videoklippi. <http://www.kuntarekry.fi/TietoaKuntarekrysta/Sivut/Default.aspx>. Ei päivitystietoa. Katsottu 24.10.2013.
- Kuntalaki 365/1995. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 1.9.2013.
- Kuntien Tiera Oy 2013a. Kuntatoimijoiden omistama valtakunnallinen yhteistyöverkosto | Tiera. WWW-dokumentti. <http://www.tiera.fi/toimintatapa>. Ei päivitystietoa. Luettu 7.11.2013.
- Kuntien Tiera Oy 2013b. Tieran uutiskirje 9/2013. WWW-dokumentti. <http://www.tiera.fi/tieran-uutiskirje-92013>. Päivitetty 21.9.2013. Luettu 21.11.2013.
- Laitinen, Marja 2014. Sähköpostikeskustelu 8.–9.1.2014. Projektipäällikkö. Medi-IT Oy.
- Laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta 634/2011. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.9.2013.
- Laki maatalouden tukien toimeenpanosta 193/2013. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 5.11.2013.
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 5.9.2013.
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1995. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 5.9.2013.
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 23.10.2013.
- Lastensuojelulaki 417/2007. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 23.10.2013.
- Laukaan kunta 2009. Sydämellinen Laukaa 2009 – 2020. Kuntastrategia. PDF-dokumentti. http://www.laukaa.fi/upload/docs/kuntastrategia_2009_2020.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 3.10.2013.
- Laukaan kunta 2011. Laukaan kunnanhallituksen päätös 15.8.2011 § 166.

Laukaan kunta 2012. Hallintosäätö. PDF-dokumentti, http://www.laukaa.fi/upload/docs/kanslia/hallintosaanto_viimeisin_muutos_kv_12.11.2012_38.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 2.10.2013.

Laukaan kunta 2013a. Laukaan kunnan tietopaketti.

Laukaan kunta 2013b. Laukaan kunnan talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2015-2016. PDF-dokumentti. http://www.laukaa.fi/upload/docs/talous/ta2014_kv.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 27.12.2013.

Laukaan kunta 2013c. Toimenpide-ehdotukset talouden tasapainottamiseksi ja elinvoiman lisäämiseksi. PDF-dokumentti. <http://laukaa02.hosting.documenta.fi/kokous/2013297-9-1.PDF>. Ei päivitystietoa. Luettu 15.12.2013.

Laukaan kunta 2013d. Toimielimien pöytäkirjat. WWW-dokumentti. <http://laukaa02.hosting.documenta.fi/kokous/TELMET.HTM>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.8.2013.

Laukaan kunta 2013e. Ikäihmisten palveluopas 2013. PDF-dokumentti. http://www.laukaa.fi/upload/docs/sosiaali/palveluopas_2013_pdf.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 31.10.2013.

Laukaan kunta 2013f. Laukaan kunnan ilmastosuojelusuunnitelma. PDF-dokumentti. <http://laukaa02.hosting.documenta.fi/kokous/2013278-7-1.PDF>. Päivitetty 14.11.2013. Luettu 14.11.2013.

Laukaan kunta 2013g. Laukaan kunnan organisaatiokaavio 1.1.2013.

Laukaan kunta 2013h. Laukaan kunnan tilinpäätös 2012. PDF-dokumentti. <http://www.laukaa.fi/upload/docs/talous/tp2012.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 11.11.2013.

Laukaan kunta 2013i. Viranhaltijoiden päätösluettelo 2012. Salainen.

Lavio, Sari 2013. Sähköpostikeskustelu 31.10.–11.12.2013. Avopalveluohjaaja. Laukaan kunta.

Liikearkistoyhdistys ry 2009. Vuodesta sataan - sähköisten asiakirjojen hallinta ja säilyttäminen. Helsinki.

Liimatainen, Ritva 2013. Sähköpostikeskustelu 3.10.–8.11.2013. Palkkasihteeri. Laukaan kunta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 11.11.2013.

Muhonen, Jani 2013. Sähköpostikeskustelu 28.11.2013–13.3.2014. Liiketoimintapäällikkö, Lupapiste. Solita Oy.

Nalli, Minna 2013. Haastattelu 12.3.2013. Terveystarkastaja. Laukaan kunta.

- Nenonen Markku 2012. Kokonaisarkkitehtuuri. Mikkelin ylemmän amk:n sähköisen asiointin ja arkistoinnin luennot 2012–2013.
- Nieminen, Maria 2013. Sähköpostikeskustelu 24.8.–26.8.2013. Tuotepäällikkö, sähköinen asiointi. Valtiokonttori.
- Nieminen, Pia 2013. Sähköpostikeskustelu 12.11.–11.12.2013. Toimistos sihteeri. Laukaan kunta.
- Pasanen, Jarmo 2007. ICT-ohjeet: Sähköposti. PDF-dokumentti. http://intra.laukaa.fi/upload/docs/ictohjeet/11_01_sahkoposti.pdf. Päivitetty 10.4.2007. Luettu 9.10.2013.
- Perustuslaki 731/1999. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 10.9.2013.
- Pohjoisvirta, Merja 2013. Sähköpostikeskustelu 22.10.–31.10.2013. Tietohallintasihteeri. Jämsän kaupunki.
- Puupponen, Taina 2013. Sähköpostikeskustelu 1.10.–11.12.2013. Toimistos sihteeri. Laukaan kunta.
- Rieppo, Mikko 2013. Sähköpostikeskustelu 6.–7.11.2013. Ratkaisuvastaava. Kuntien Tiera Oy.
- Solita Oy 2014. Tutkimus: Suomalaiset tuntevat heikosti julkishallinnon sähköisiä palveluita. WWW-dokumentti. <http://www.solita.fi/tutkimus-julkishallinnon-verkkopalveluista>. Päivitetty 9.4.2014. Luettu 10.4.2014.
- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2014. Tiedote 75/2014. WWW-dokumentti. <http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/-/view/1879307>. Päivitetty 3.4.2014. Luettu 10.4.2014.
- Suomen Kuntaliitto 2008. Kunnallisen esimiehen virkasuhdeopas. PDF-dokumentti. <http://www.kuntatyonantajat.fi/fi/ajankohtaista/julkaisut/Sivut/julkaisu.aspx?product=2008-007>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.11.2013.
- Suomen Kuntaliitto 2013a. Kunnan päätöksenteko. WWW-dokumentti. <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/laki/hallintojuridiikka/paatoksenteko/Sivut/default.aspx>. Ei päivitystietoa. Luettu 2.10.2013.
- Suomen Kuntaliitto 2013b. Päätöksen tiedoksiänto. WWW-dokumentti. <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/laki/hallintojuridiikka/paatoksenteko/paatoksen-tiedoksiänto/Sivut/default.aspx>. Ei päivitystietoa. Luettu 2.10.2013.
- Suomen Kuntaliitto 2013c. Kuntasektorin kokonaisarkkitehtuuri. WWW-dokumentti. <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/tyk/kuntien-ka>. Ei päivitystietoa. Luettu 26.11.2013.
- Suomen Kuntaliitto 2013d. Ympäristöterveydenhuollon ilmoitusten sähköistämistä pilotoidaan. WWW-dokumentti. <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutisia/2013/Sivut/2013-05-20-ymparisto-terveydenhuolto-sahkoinen-pilotointi.aspx>. Päivitetty 22.5.2013. Luettu 12.12.2013.

Suomen kuntaliitto 2013e. HyvisSADe-tiedote 20.11.2013. PDF-dokumentti. http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/tietojarj-sahkoiset-palv/SA-Desote/sadesotehankkeet/Documents/SADe%20sote%20Hyvis_tiedote_20131120.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 15.1.2014.

Terveysturvallisuuslaki 763/1994. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 12.11.2013.

Tilastokeskus 2010. Sähköpostin käyttö 2010. WWW-dokumentti. [.http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_tau_014_fi.html](http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_tau_014_fi.html). Ei päivitystietoa. Luettu 4.11.2013.

Toimeentulotukilaki 1412/1997. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 23.10.2013.

Tuominen, Matti 2013. Tämän takia Kela lähettää väkisin paperipostia. Keskisuomalaisen verkkolehti. <http://www.ksml.fi/uutiset/kotimaa/taman-takia-kela-lahettaa-vakisin-paperipostia/1726420>. Päivitetty 4.12.2013. Luettu 4.12.2013.

Valkonen, Miia 2013. Sähköpostiviesti 22.3.2013. Terveystarkastaja. Laukaan kunta.

Valtiovallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä 2013. Sovelluskehityksen tietoturvaohje (VAHTI 1/2013). PDF-dokumentti. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/05_valtiovallinnon_tietoturvallisuus/20130207Sovell/VAHTI_1_Sovelluskehityksen_tietoturvaohje_NETTI.pdf. Päivitetty 31.1.2013. Luettu 8.11.2013.

Valtiokonttori 2010. Asiointitilin esittely. Videoklippu. http://www.suomi.fi/suomifi/resources/flash/flashvideos/at_kansalaisille/suomi.htm. Ei päivitystietoa. Ei päivitystietoa. Katsottu 25.8.2013.

Valtiokonttori 2013. Kansalaisen asiointitilin käyttötilastot. PDF-dokumentti. https://www.suomi.fi/suomifi/tyohuone/yhteiset_palvelut/asiointitili/asiointitilin_kayttotilastot/asiointitilin_kayttotilastot/kayttotilasto_30112012_menessa/AT_kayttotilastot_2011_2012_09.pdf. Päivitetty 2.10.2013. Luettu 29.10.2013.

Valtiokonttori 2014. Kansalaisen asiointitilin käyttäjämäärä kaksinkertaistui puolessa vuodessa. WWW-dokumentti. https://asiointitili.suomi.fi/FeedDocument/Details/Asiointitili_maara_uutinen. Päivitetty 24.1.2014. Luettu 1.2.2014.

Valtioneuvosto 2013. Rakennepoliittinen ohjelma talouden kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. PDF-dokumentti. <http://valtioneuvosto.fi/etusivu/rakennuudistus395285/tiedostot/rakennepoliittinen-ohjelma-29082013/fi.pdf>. Päivitetty 29.8.2013. Luettu 1.10.2013.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 423/2005. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 1.7.2013.

Valtiovarainministeriö 2005. Asiointipalvelujen kehittäminen tieto- ja viestintäteknikan keinoin (Julkisen hallinnon sähköisen asioinnin kehittämissuunnitelma). PDF-dokumentti. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/04_hallinnon_kehittaminen/20051230Asioin/99202.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 1.9.2013.

Valtiovarainministeriö 2009. Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma. WWW-dokumentti. http://www.hare.vn.fi/mHankePerusSelaus.asp?h_iId=15361. Ei päivitystietoa. Luettu 25.8.2013.

Valtiovarainministeriö 2012a. Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne , osa I Selvitysosa. PDF-dokumentti. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20120206Elinvo/001_Kuntaudistusraportti_suomi_osa1_final-NETTI.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 20.12.2013.

Valtiovarainministeriö 2012b. Julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteet. PDF-dokumentti. <http://www.yhteentoimivuus.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 10.2.2014.

Valtiovarainministeriö 2012c. Verkkopalvelujen laatukriteeristö - Väline julkisten verkkopalvelujen kehittämiseen ja arviointiin. PDF-dokumentti. http://www.suomi.fi/suomifi/tyohuone/laatua_verkkoon/laatukriteeristo/uusi_kriteeristo/Verkkopalvelujen_laatukriteerist_4a_2012.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 5.2.2014.

Valtiovarainministeriö 2013a. Kansallinen palveluäyly – konsepti, tavoitteet ja ratkaisumalli. WWW-dokumentti. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130516Kansal/Kansallinen_palveluvaelye_-_konsepti_tavoitteet_ja_ratkaisumalli_20130515.pdf. Päivitetty 17.6.2013. Luettu 14.11.2013.

Valtiovarainministeriö 2013b. Kuntien tehtävien kartoitus, raportti 2012. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20130117Kuntie/Kuntien_tehtaevien_kartoitus_finaali_NETTI.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 3.10.2013.

Valtiovarainministeriö 2013c. Päätös erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta sekä kuntajakoselvittäjän asettamisesta 11.7.2013. VM/496/00.01.01/2013. PDF-dokumentti. http://www3.jkl.fi/blogit/erityisselvitys/wp-content/uploads/erit-sel/2013/08/paatos_erityisen_kuntajakoselvityksen_toimittamisesta_11.7.2013.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 2.12.2013.

Verohallinto 2013. Yleisradiovero. WWW-dokumentti. [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Maksaminen/Ylevero/Yleisradiovero\(26145\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Maksaminen/Ylevero/Yleisradiovero(26145)). Ei päivitystietoa. Luettu 20.2.2014.

Voutilainen, Tomi 2012. Julkisen hallinnon asiakirjahallinnon lainsäädännön ja toiminnan uudistaminen. Selvitystyö Mikkelin ammattikorkeakoululle. PDF-dokumentti. http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/18583_AsiakirjahallinnonselvitysV121.9.pdf. Päivitetty 21.9.2012. Luettu 12.11.2013

Voutilainen, Tomi 2013. Kuntien sähköinen hallinto. Lainsäädäntöselvitys kuntien sähköisen hallinnon kehittämisestä osana kuntalain uudistamista. PDF-dokumentti. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130131TomiVo/Kuntien_saehkoeinen_hallinto_v_1_0.pdf. Päivitetty 16.1.2013. Luettu 28.10.2013.

Työssä käytetyt keskeiset käsitteet

Asianosainen

Asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta hallintoasia koskee (Hallintolaki 434/2003).

Hallintoasia

Kunnan käsittelemä asia, josta tehdään kirjallinen päätös asianosaiselle (Hallintolaki 434/2003). Esi-merkkinä hallintoasiasta on toimeentulotuen hakeminen.

Julkinen valta

Käytetään tehtävissä, 1) joissa tehtävän suorittaja voi lakiin perustuvan toimivaltansa perusteella yksipuolisesti päättää toisen edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta, 2) joissa tehtävän suorittaja voi lakiin perustuvan toimivaltansa nojalla yksipuolisesti antaa toista velvoittavan määräyksen tai muulla tavalla tosiasiallisesti puuttua toisen etuun tai oikeuteen, 3) johon kuuluu esittelyä kunnallisessa päätöksentekoprosessissa, 4) joissa käytetään kunnan delegoitua päätösvaltaa, 4) valmistelutoimenpiteissä, joilla on merkittävä vaikutus julkisen vallan käyttöä koskevaan päätöksentekoon. Julkista vallan käyttöä ei ole tavanomainen työjohto-oikeuden käyttö, kuten vuosilomien vahvistaminen (Kuntaliitto 2008, 9-10).

Kunnallisvalitus

Valtuuston tekemästä päätöksestä tai oikaisuvaatimuksen jälkeisestä päätöksestä tehty valitus, jonka käsittelee hallinto-oikeus (Kuntalaki 365/1995).

Kunnan jäsen

Kunnan asukas, yritys tai yhdistys, jonka kotipaikka on kunnassa tai se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa (Kuntalaki 365/1995).

Muutoksenhaku

Asianosaisen tai kunnan jäsenen oikeus hakea muutosta tehtyyn päätökseen oikaisuvaatimuksella tai valituksella. Muutoksenhaun tarkoituksena on muuttaa tai kumota tehty päätös. (Kuntalaki 365/1995)

Muutoksenhakuohje

Päätöksen mukana tuleva lakisäätäinen asiakirja, jonka tarkoituksena on ohjeistaa asianosaista muutoksenhaussa. (Kuntalaki 365/1995).

Oikaisuvaatimus

Toimielimen (pois lukien valtuusto) tai viranhaltijan tekemästä päätöksestä tehty oikaisu, jonka tarkoituksena on muuttaa tai kumota tehty päätös. Viranhaltijan päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen käsittelee toiminnasta vastaava toimielin ja toimielimen päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen käsittelee toimielin itse. (Kuntalaki 365/1995).

Työssä käytetyt keskeiset käsitteet

Päätös

Tässä työssä päätös tarkoittaa kunnan viranhaltijan tai toimielimen ratkaisua hallintoasiassa. Päätöksestä selviää päätöksen tehnyt viranomainen, päätöksen tekemisen ajankohta, asianosaiset, päätöksen perustelut ja tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu sekä yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä (Hallintolaki 434/2003).

Tiedoksianto

Päätöksentekoprosessin lain edellyttämä vaihe, jossa asianosaiselle toimitetaan kirjallinen päätös asiaansa koskevassa asiassa muutoksenhakuohjeineen. Kunnan jäsenelle tiedoksianto annetaan laittamalla toimielimen pöytäkirja yleisesti nähtäville. (Kuntalaki 365/1995).

Toimielin

Kunnan toimielimiä ovat valtuusto ja sen asettamat kunnanhallitus, lautakunnat, johtokunnat ja niiden jaostot sekä toimikunnat. Monijäseniset toimielimet koostuvat kunnan asukkaista. (Kuntalaki 365/1995).

Tietojärjestelmä tai järjestelmä

Ihmisistä, laitteista ja ohjelmistoista muodostuva kokonaisuus, jonka avulla pyritään kehittämään tai tehostamaan toimintaa. (Valtiohallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä 2013, 16). Tässä työssä tietojärjestelmillä tarkoitetaan niitä tietojärjestelmiä, joilla päätöksentekoprosessia tehostetaan.

Valtuusto

Ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin kunnassa. Kunnan asukkaat valitsevat keskuudestaan valtuuston jäsenet joka neljäs vuosi kunnallisvaaleissa. (Kuntalaki 365/1995).

Viranhaltija

Kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka käyttää työssään julkista valtaa. (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 304/2003)

Maatilan tukihakemuspäätös ja muutoksenhakuohje (esimerkki)

Tukipäätös 02.12.2013

Maaseutuelinkeinoviranomainen, Toivakka
Kantolantie 10a
41340 Laukaa

Meikäläinen Maija
Kartanontie 55
41660 Toivakka

Tuenhakija Meikäläinen Maija
Tilatunnus 850000000
Kunta 850 Toivakka
Tukivuosi 2013
Hetu / Y-tunnus 181159-****
Hakunumero 10171
Hakupäivämäärä 28.04.2013
IBAN FIxxxxxxxxxxxxxx
BIC OKOYFIHH

112500

LFA:N KANSALLINEN LISÄOSA 2007 -

TILATYYPPI

Kotieläintila

TUKIPERUSTE

Kasvi	Tukialue	Tuki- €/ha kerroin	Haettu ala ha	Hyväksytty ala ha	Sanktio % (pinta-ala)	Sanktio % (ehdot)	€
Kaikki kasvit	C2-C4 -alue	105,00	1,000	45,50	45,50	0,00	4.777,50
Yhteensä							4.777,50

HAKEMUKSEEN LIITTYVÄT MAKSUTAPAHTUMAT

		€
26.09.2013	Loppumaksu	4.777,50
Yhteensä		4.777,50

RATKAISU JA PERUSTELUT

Tuki maksetaan hakemuksen mukaisena. Tuen myöntämiseksi asetetut edellytykset täyttyvät.

Maatilan tukihakemuspäätös ja muutoksenhakuohje (esimerkki)

850000000

Säädösluettelo on tämän päätöksen liitteenä.

OIKAISUVAATIMUS

Voitte hakea muutosta tähän päätökseen tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Oikaisuvaatimusosoitus on liitteenä.

TIEDOKSIANTOVELVOITE (kuolinpesät, yhtymät tms.):

Tämän päätöksen vastaanottajan on viipymättä ilmoitettava päätöksestä muille hakijoille hallintolain (434/2003) 68 pykälässä säädetyllä vahingonkorvausvastuulla.

Lisätietoja antaa: Matti Ilmonen
 puh. 014 2675199 s-posti matti.ilmonen@laukaa.fi

Päätös jätetty postin kuljetettavaksi 03.12.2013

VIRANOMAINEN

Panu Volanto
maaseutuasiames
ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI

**Laukaan kunnan päätösmäärät ja käytetyt päätöksentekotietojärjestelmät
vuonna 2012**

PÄÄTÖS	PÄÄTTÄJÄ	MÄÄRÄ	TIETOJÄRJESTELMÄ
Henkilöstöpäätös I (mm. henkilöstön vuosi- ja sairauslomien myöntäminen)	Viranhaltija (esimiehet)	10 000	Pegasos Henkilöstöhallinto + Web Tallennus (CGI Suomi Oy)
Henkilöstöpäätös II (mm. henkilöstön palkkaamiseen liittyvät päätökset)	Viranhaltija (esimiehet)	200	Dynasty Asianhallinta (Innofactor Oyj)
Toimeentulotukipäätös	Viranhaltija (sosiaalityöntekijät)	3 800	Effica Sosiaalityö (Tieto Oyj)
Maatilan tukihakemuspäätös	Viranhaltija (maataloussihteeri)	3 200	IACS-tukisovellus + Vipu (Maaseutuvirasto)
Päivähoidon hoitomaksu- ja palvelurahapäätös	Viranhaltija (toimistosihteeri ja päivähoidon ohjaajat)	2 200	Effica Varhaiskasvatus (Tieto Oyj)
Kotihoidon palvelu- ja maksupäätökset	Viranhaltija (avopalveluohjaajat)	1 200	Effica Kotihoito (Tieto Oyj)
Lastensuojelupäätös	Viranhaltija (sosiaalityöntekijät)	600	Effica Sosiaalityö (Tieto Oyj)
Vammaispalvelupäätös	Viranhaltija (sosiaalityöntekijät)	500	Effica Sosiaalityö (Tieto Oyj)
Rakennus- ja toimenpidelupapäätös	Viranhaltija (rakennustarkastajat)	400	KuntaNet Rakennus-valvonta (CGI Suomi Oy)
Päivähoitopaikkapäätös	Viranhaltija (päiväkodin johtajat)	200	Effica Päivähoito (Tieto Oyj)
Ympäristöterveydenhuollon päätökset	Viranhaltija (terveystarkastajat)	20	TerveKuu (Terakuu Oy)
Muut viranhaltijapäätökset	Edellä mainittujen lisäksi muut kunnan viranhaltijat	1 200	Dynasty Asianhallinta (Innofactor Oyj)
Toimielinten päätökset yhteensä	Toimielimet (valtuusto, kunnanhallitus, lautakunnat, tiejaosto)	1 100	Dynasty Asianhallinta (Innofactor Oyj)

Toimeentulotukipäätös ja muutoksenhakuohje (esimerkki)

Laukaan kunta
Aluesosiaalityö

Päätös

2014 126 1 (2)

24.02.2014

Testaaja, Tauno
Testitie 16
41340 LAUKAA

151163-TP35

TT / Toimeentulotuki myönnetään

Muut osalliset

121007ATP44	Testaaja, Teija
131266-TP28	Testaaja, Taina
160897-TP33	Testaaja, Toni
221099-TP22	Testaaja, Tiina

Päätös Asiakas hakee kirjallisella hakemuksella toimeentulotukea helmikuulle, syynä työttömyys.
Myönnetään laskelman mukaisesti perustoimeentulotukea 50,00 € helmikuulle.

Summa 50,00 e

Päätös ajalle 01.02.2014 - 28.02.2014

Asian valmistelijat Ropponen Kirsi
Aluesosiaalityö
Laukaantie 14
41341 LAUKAA
014 2678 009

Päätöksentekijä Ropponen Kirsi
etuussihteeri

Allekirjoitus / otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys, nimi ja virka-asema

Asiakastietonne on rekisteröity sosiaaliviraston asiakastietojärjestelmään.
Järjestelmän rekisteriseloste on nähtävissä asiakaspalvelutoimistossa.

Toimipisteen postiosoite
PL 6
41341 LAUKAA

Toimipisteen käyntiosoite
Laukaantie 14

Toimeentulotukipäätös ja muutoksenhakuohje (esimerkki)

Laukaan kunta
Aluesosiaalityö

Päätös

2014 126 2 (2)

24.02.2014

Muutoksenhaku viranhaltijan päätökseen

KUKA VOI VAATIA OIKAISUA

Oikaisuvaatimushakuoikeus on asianomaisella eli jokaisella, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta koskeva asia on päätöksellä lopullisesti ratkaistu.

MINNE OIKAISUVAATIMUS TOIMITETAAN

Laukaan perusturvalautakunta
postiosoite PL 6, 41341 LAUKAA
käyntiosoite Laukaantie 14
aukioloaika
sposti
fax

Viranhaltijan päätöksestä ei valiteta hallinto-oikeuteen.

MISSÄ AJASSA

Oikaisuvaatimusaika on neljätoista (14) päivää siitä päivästä, jolloin päätös annettiin tiedoksi tätä päivää määräaikaan lukematta.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Jos oikaisuvaatimusasiakirjat lähetetään postitse, ne on annettava postin kuljetettavaksi niin ajoissa, että ne tai ilmoitus lähetyksen saapumisesta postin osoitetoimipaikkaan ehtivät perille viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

OIKAISUVAATIMUSASIAKIRJAN SISÄLTÖ

Oikaisuvaatimuksen tulee olla kirjallinen. Oikaisuvaatimuskielmuksessa, joka on osoitettu oikaisuvaatimusviranomaiselle tulee olla:

- päätös, siihen liittyvine liitteineen, johon haetaan muutosta alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä todistus siitä, milloin päätös on annettu valittajalle tiedoksi.
- miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja muutos, jota siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perusteet
- oikaisunhakijan allekirjoitus tai hänen valtuuttamansa kirjelmän laatijan allekirjoitus
- oikaisunhakijan tai hänen asiamiehensä ammatti ja postiosoite

Toimipisteen postiosoite
PL 6
41341 LAUKAA

Toimipisteen käyntiosoite
Laukaantie 14

Lastensuojelupäätös (esimerkki)

Laukaan kunta
Aluesosiaalityö

Päätös

2013 1 1 (1)

22.03.2013

Salassa pidettävä

LS / HaO / Huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen LSL 43§ 2 mom

Vanhemmat / Huoltajat

Huoltaja

LAUKAA

Sijaishuoltopaikka

Nuorisokoti La Gasa Gialla

Päätös ajalle

22.03.2013 - 09.09.2016

Päätös

Hallinto-oikeus hyväksyy hakemukset sijoittamisesta Laukaan kunnan sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan huostaan ja hänen sijoittamisestaan sijaishuoltoon Terapeuttinen hoito- ja kasvuyhteisö La Gasa Giallaan Korpikoskelle. Päätös 13/0078/4, diaarinumero 01908/12/6131.

Asian valmistelijat

Ahonen Tia
Aluesosiaalityö
Laukaantie 14
41341 LAUKAA
014 267 8002

Päätöksentekijä

HALLINTO-OIKEUS
HALLINTO-OIKEUS
Aluesosiaalityö

Allekirjoitus / otteen oikeaksi todistaminen

 Päiväys, nimi ja virka-asema

Asiakastietonne on rekisteröity sosiaaliviraston asiakastietojärjestelmään.
Järjestelmän rekisteriseloste on nähtävissä asiakaspalvelutoimistossa.

 Toimipisteen postiosoite
PL 6
41341 LAUKAA

 Toimipisteen käyntiosoite
Laukaantie 14

Vammaispalvelupäätös (esimerkki)

Laukaan kunta
Vammaispalvelu

Päätös 2014 30 1 (3)

10.01.2014

VP / Myönnetään kuljetuspalvelua VpL 8§

Päätös

Myönnetään vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua Vihtavuori-Laukaa Vihtavuori päivähoiton matkoille ja tilapäishoidon matkoille Vihtavuori-Suolahti-Vihtavuori. Asiakkaalle on annettu työ- ja opiskelumatkakortti. Omavastuuta matkoista ei peritä.

Kuljetuspalvelua ei saa käyttää matkoihin, joihin voi saada sv-korvausta Kelalta. Asiakkaalle annetaan INVA kortti nro 1144015.

Asiakkaan tilanteen muuttuessa päätöstä voidaan tarkistaa.

Lainkohta:

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 8 §,

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 4,5,6 §

Tilanne:

Asiakas on muuttanut äitinsä kanssa Vihtavuoreen. Asiakas on edelleen päivähoidon tarpeissa. Päivähoito on kuitenkin tarkoituksenmukaisinta järjestää edelleen Jokiniemen päiväkodissa. Asiakas tarvitsee vammansa vuoksi kuljetukset kodista päiväkotiin ja takaisin. Asiakas käy myös kuukausittain tilapäisessä hoidossa Suolahden Huvikummissa. Korttia tulee käyttää myös tilapäishoidon matkoissa Vihtavuori-Suolahti-Vihtavuori. Asiakas on tutustunut tututuksina Esa Pellinen. Matkoista ei peritä omavastuuta. Päätös on vammaispalvelulain 2 §:n tarkoittama vaikeavammaisen suhteessa kuljetuspalveluihin.

Päätös ajalle 01.01.2014 - 31.12.2014

Asian valmistelijat Puhakka Iikka
Vammaispalvelu
Laukaantie 14
41341 LAUKAA
014 2678 004

Toimipisteen postiosoite
PL 6
41341 LAUKAA

Toimipisteen käyntiosoite
Laukaantie 14

Päivähoidon maksupäätös (esimerkki)

LAUKAAN KUNTA
Päivähoitopalvelut
PL 6
41341 LAUKAA

PÄÄTÖS nro 201301401

11.12.2013

Testi, Tuula
Testi
99999 TESTI

PÄÄTÖS HOITOMAKSUSTA

Huomioon otetut tulot

Testi, Tuula	5 200,00
Tulot yhteensä	5 200,00
Perhekkoko 3 (maksu 9,40%)	-1 576,00
Hoitomaksu on voimassa	01.04.2013 -
Lapsen nimi	Hoitomaksu
Testi, Tiina	264,00
Kokopäivähoito yli 5 t (maksu 100%)	
Maksu yhteensä / kk	264,00

Päättäjä Tarja Illikainen
Puhelin: 014-2678101
Tiedoksianto Lähetetty 11.12.2013

Tähän viranhaltijan päätökseen voi hakea muutosta kirjallisella oikaisuvaatimuksella Kasvun ja oppimisen lautakunnalta (osoite PL 6, Laukaantie 14, 41341 Laukaa, faksi 014 831 525, sähköposti kirjaus@laukaa.fi), jolle oikaisuvaatimus on toimitettava 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Asiakastietonne on rekisteröity sosiaalitoimen lasten päivähoiton tietojärjestelmään. Järjestelmän rekisteriseloste on nähtävissä toimintayksikössämme.

Maksun määritymiseen vaikuttavista tulotietojen tai perheen koon muutoksista, perheellä on velvollisuus toimittaa tiedot päivähoitotoimistoon viipymättä.

Postiosoite
PL 6
41341 LAUKAA

Käyntiosoite
Arwidssonintie 15-17
41340 LAUKAA

etunimi.sukunimi@laukaa.fi
014 267 5000
014 831 525 fax

Päivähoidon palvelurahapäätös (esimerkki)

LAUKAAN KUNTA
Päivähoitopalvelut
PL 6
41340 LAUKAA

Päätös

nro 201300390

11.12.2013

Testi, Tuula
Testi
99999 TESTI

Palvelurahapäätös

Lapsellenne Tiina Testi (020607A) on myönnetty palveluraha alkaen 01.06.2013 -

Lapsenne hoitopaikka hoitosuhteen alkaessa on:

Yksityiset päiväkodit
Arwidssonintie 15-17
41340 LAUKAA

Palvelun tarve: Kokopäivähoito yli 5 t

Perhekoko 3

Palvelurahan kattohinta 680.00

Laskennallinen kunnallinen asiakasmaksu - 264.00

Laskennassa huomioon otetut tulot:

Päämies	5200.00
Tulot yhteensä	5200.00

Palveluntuottajalle maksettava palveluraha 416.00

Päätöksentekijä

Tarja Illikainen
Toimistos sihteeri
014-2678101

Postiosoite
PL 6
41341 LAUKAA

Käyntiosoite
Arwidssonintie 15-17
41340 LAUKAA

etunimi.sukunimi@laukaa.fi
014 267 5000
014 831 525 fax

Kotihoidon palvelu- ja maksupäätös (esimerkki)

LAUKAAN KUNTA

SOSIAALI JA
TERVEYSTOIMI

PALVELU- JA MAKSUPÄÄTÖS

Testi Laukaalainen

Laukaantie 2 A 10
41340 LAUKAAMYÖNTEINEN
PäätettyVoimassaolo: 01.12.2013-
Tulostettu: 11.12.2013 14:22:33 1 / 1

Asiakas Testi Laukaalainen
260534-900L

Puhelin 007

Toiminto Laukaan kotihoito

Suorituspaikka Laukaa Pohjois-Laukaan alue

Tiimi Lau kh1 Kielot

Käsittelijä Lavio Sari **Pvm:** 11.12.2013

Päätätjä Lavio Sari avopalveluohjaaja **Pvm:** 11.12.2013
014 267 8805

Pykälä sala389/2013

Päätöksen sisältö:

Tuote	Palvelu	Määrä	Maksu	
Lau Tehostettu kotihoito		18 tunti/Kk	38,87	Kk

Perustelut Kotihoidon kuukausimaksu perustuu tuntipohjaiseen laskutukseen. Kuukausimaksuun sisältyy kotihoitoa 16-29h palvelutarpeen mukaisesti. Kuukausimaksu on 30% tulorajan 528 euroa ylittävästä bruttotulosta.

Lisätiedot Kotihoidon kuukausimaksua ei peritä laitoshoidon ajalta. Muissa poissaoloissa noudatetaan 5 päivän omavastuuta. Kuukausimaksua tarkastetaan tulotietojen tai käyntimäärän muuttuessa.

Tiedoksianto Asiakkaalle 11.12.2013 Kirjeitse

Allekirjoitus

Lavio Sari

Valitusosoitus Tähän viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada päätös Laukaan kunnan perusturvalautakunnan (os. PL 6, 41341 LAUKAA) käsiteltäväksi, jos hän 14 päivän kuluessa sitä vaatii. Määräaika laskettaessa ei tiedoksisaantipäivää lueta määräaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti.

Laukaan kunnan sosiaali- ja terveystalvvelumaksut on vahvistettu Kunnanhallituksen päätöksellä 17.12.2012 § 271.

Rakennuslupapäätös (esimerkki)

Laukaan kunta
Rakennusvalvonta

RAKENNUSTARKASTAJAN PÄÄTÖS
Rakennuslupa

Lupanumero 2013-0328 Päätöspäivä 19.12.2013 § 344 Sivu 1

Hakija	Rakennuspaikka
	Kiinteistötunnus
	Kaupunginosa/kylä LEPPÄVESI
	Tilan nimi
	RN:o
	Kortteli
	Tontti
	Rakentamistoimenpide Asuinrakennus
	Tontin pinta-ala 1187,00 m ²
	Rakennuspaikan 171,00 m ²
	kokonaiskerrosala
	Työt aloitettava 02.01.2017 mennessä
	Työt oltava valmiit 03.01.2019 mennessä
Rakennukset	Osoite
	Kaavallinen valmius Asemakaava (rak.kaava)
	Käyttötarkoitus Yhden asunnon talot
	Paloluokka P3
	Rakennettava kerrosala 171,00 m ²
	Kokonaisala 171,00 m ²
	Tilavuus 590,00 m ³
	Huoneistot 1
	Kerrosliuku 1
PÄÄTÖS	Myönnän haetun luvan ja vahvistan esitetyt suunnitelmat noudatettavaksi seuraavin ehdoin:
	Rakennustyötä ei saa aloittaa ennenkuin rakennustarkastaja on hyväksynyt hankkeelle:
	- Rakennustyön vastaava työnjohtaja
	- KVV työnjohtaja
	- IV Työnjohtaja
	Ennen kunkin työvaiheen suorittamista on rakennusvalvontatoimistoon toimitettava seuraavat selvitykset ja suunnitelmat:
	- Pohjatutkimus
	- Ilmanvaihtosuunnitelma
	- Vesijohto- ja viemärisuunnitelma
	Rakennustyön aloittamisesta on ilmoitettava rakennusvalvontatoimistoon ja työn toteuttaminen edellyttää seuraavien toimenpiteiden ja katselmusten suorittamista, jotka luvan hakija on velvollinen tilaamaan:
	- Aloituskokous
	- Sijainnin merkitseminen (mittausteknikko)
	- Käyttöönottokatselmus
	- Loppukatselmus

Rakennuslupapäätös (esimerkki)

Laukaan kunta
Rakennusvalvonta

RAKENNUSTARKASTAJAN PÄÄTÖS
Rakennuslupa

Lupanumero 2013-0328 Päätöspäivä 19.12.2013 § 344 Sivu 2

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on katsottava, että rakentaminen suoritetaan maankäyttö- ja rakennuslain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä myönnetyn luvan mukaisesti. Hänen asianaan on myös osaltaan huolehtia rakennustyön riittävästä valvonnasta ja tarkastamisesta.

Mikäli rakennustyötä ei ole aloitettu kolmessa (3) vuodessa ja saatettu loppuun viidessä (5) vuodessa tämän päätöksen antamisesta, raukeaa nyt myönnetty lupa, ellei rakennusluvan myöntävä viranomainen hakemuksesta pidennä voimassaoloaikaa.

Muut lupaehtot

Lupakohteen tärkeys huomioiden määrätään, että työmaalla on ennen rakennustöiden aloittamista pidettava ALOITUSKOKOUS. Aloituskokouksen ajankohdasta on sovittava rakennustarkastajan kanssa. Sen kutsuu koolle rakennushankkeeseen ryhtyvä ja paikalle kutsutaan vähintään seuraavat:
-pääsuunnittelija
-rakennuttaja (hankkeeseen ryhtyvä) tai hänen edustajansa
-rakennustarkastaja
-vastaava työnjohtaja (oitava hyväksytyinä)

Rakennustuotteet tulee olla CE-merkittyjä rakennustuoteasetuksen mukaisesti. Tuotteen käytettävyyttä aiottuun rakennuskohteeseen on aina arvioitava erikseen aiotun käytön, paikallisten olosuhteiden ja rakentamismääräysten vaatimusten perusteella. Vastaava työnjohtaja tarkastaa ja varmentaa nimikirjoituksellaan tarkastuskirjaan, että rakentamiseen käytetyt rakennustuotteet ovat CE-merkittyjä

Energiaselvitys on päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa.

Tulisijan ja sen perustuksen suunnittelussa huomioitava päälle tulevan hormin paino.

Hormista on toimitettava lisäselvitys käyttöönottotarkastukseen mennessä. Selvityksessä on esitettävä hormin savukaasujen lämpötilaluokka ja suojaetäisyydet rakenteisiin. Tulisijan ja hormin on oltava yhteensopivia.

Rakennusta varten on laadittava käyttö- ja huolto-ohje, jonka on loppukatselmuksessa oltava riittävässä laajuudessa valmis ja luovutettavissa rakennuksen omistajalle.

Kiinteistön on liityttävä JL 11 §:n mukaiseen järjestettyyn jätekujiin ja noudatettava Laukaan kunnan antamia jätehuoltomääräyksiä.

Rakennus on liitettävä yleiseen viemäri- ja vesijohtoverkoston.

Energiaselvityksessä ilmanvuotoluku on 1,5 ja ilmanvaihdon lämmöntalteenoton vuosihyötysuhde 68% (xx).

Rakennuksen tiiveys tulee mitata ennen käyttöönottoa. Selvitys käytettävästä lämmöntalteenottojärjestelmästä, jolla saavutetaan energiatodistuksessa mainittu vuosihyötysuhde (68%), toimitettava rakennusvalvontaan aloituskokoukseen mennessä.

Lumiesteet asennettava sisäänkäyntien ja kulkuväylien kohdalle sekä talvella käytettävien leikki- ja oleskelualueiden kohdalle. (F2 kohta 3.8.2)

Rakennukseen ja/tai tulotielta näkyvään paikkaan on laitettava talon osoitenumerokilpi.

Asunnon jokainen kerros/taso varustetaan sähköverkkoon kytkettävällä

Rakennuslupapäätös (esimerkki)

Laukaan kunta
Rakennusvalvonta

RAKENNUSTARKASTAJAN PÄÄTÖS
Rakennuslupa

Lupnumero 2013-0328 Päätöspäivä 19.12.2013 § 344 Sivu 3

palovaroittimella (1 kpl/ 60 m²).Vähintään yhden palovaroittimista on oltava poistumisreitillä.Lisäksi suositellaan makuuhuoneet varustettaviksi sähköverkkoon kytkettävillä palovaroittimilla. Palovaroittimen tulee täyttää SFS - EN 14604 palovarointinstandardin vaatimukset.

Huoneilman radonpitoisuuden alentamiseksi on alapohjarakenteiden ja ilmanvaihtolaitteiden suunnitteluun ja toteutukseen kiinnitettävä erityistä huomiota.

Liesituulettimen hormi tulee osastoida ullakolla luokkaan EI 30.

Lasipinnan ollessa alle 700mm lattiapinnasta on käytettävä turvalasia.

Rakennustyön asianmukaisen toteuttamisen varmistamiseksi ja tarkastusten todentamiseksi työmaalla tulee pitää rakennustyön tarkastusasiakirjaa.

Vastaavan työnjohtajan tulee suorittaa seuraavat tarkastukset sekä merkitä ne nimikirjoituksellaan varmennettuina suoritetuiksi tarkastusasiakirjaan: pohjatarkastus, rakennetarkastus ja hormitarkastus.

Piha-alue porrastetaan mukaellen naapurikiinteistöjen porrastusta. Rajalle ei saa kerryttää koko korkeuseroa. Asuintontin rajalle ei saa syntyä yli 1 metrin korkeuseroa. Rajoille painanteet pintavesien johtamista varten. Kunnan puistoalueelle ei pengerrystä saa ulottaa.

Mikäli rakentaminen tapahtuu täyttömaalle, tulee pohjatutkimuksella varmistaa täyttömaan tiiveys ja soveltuvuus rakentamiseen. Mikäli täyttömaa poistetaan rakennuksen kohdalta perusmaahan asti, riittää selvitykseksi perustamis- ja pohjaolosuhteista perustamistapaselvitys. Pohjatutkimus / perustamistapaselvitys tulee toimittaa rakennusvalvontaan ennen aloituskokousta ja rakennustöiden alkamista.

Myönnetään lupa aloittaa rakennustyöt 2000 e vakuutta vastaan perustustöiden rakentamisen osalta ennen luvan lainvoimaisuutta (MRL 144§). Tätä varten on toimitettava pankin vakuustalletustodistus rakennusvalvontaan ennen rakennustöiden aloittamista.

Paattaja

Päivi Niemi, johtava rakennustarkastaja

Päätöksen antaminen

Annettu julkipanon jälkeen 20.12.2013

Ympäristöterveydenhuollon päätös ja oikaisuvaatimusohje (esimerkki)

sivu 1

Laukaan ympäristöterveydenhuolto
Kantolantie 10 a
41340 Laukaa

PÄÄTÖS 19 §

Päätöspäivämäärä 21.8.2013

014 2675815

Delegointipäätökset

Laukaan ympäristöterveyslautakunta 13.03.2013 § 2

Päätöksentekijä

terveystarkastaja Minna Nalli

Asia, jota päätös koskee

Parturi-kampaamon toimitilojen käyttöönotto

TeSL 13 § 1 mom. /5 mukainen
ilmoitus

Toimija ja osoite

Toimipaikka ja sijainti

Vireilletulo

Parturi-Kampaamo xxxxxxxx ilmoitus (19.4.2013) on vastaanotettu 22.4.2013.

Perustiedot

Parturi-kampaamo xxxxxx on aloittanut toiminnan liikehuoneistossa 4.12.2006. Tilojen pinta-ala on 28 m², pintamateriaalit ovat helposti puhtaana pidettävät. Huoneistossa on kaksi asiakaspaikkaa, hiustenpesupiste sekä välineidenpesupiste työtasoinen ja säilytystiloineen. Tiloissa on riittävästi säilytystilaa kemikaaleille, välineille sekä puhtaille ja käytetyille pyyheliinoille. Henkilökunnalle on sosiaalitila sekä wc ja käsienvpesupiste.

Kiinteistössä on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto. Tarkastuksen perusteella ilmanvaihtolaitteiston toimivuutta on kehoitettu tarkastamaan. Kiinteistö on liittynyt kunnalliseen talousvesi- ja viemäriverkostoon sekä järjestettyyn jätehuoltoon.

Pyydetty lausunnot, asianosaisten kuuleminen

Lausuntoja ei ole ollut tarpeellista pyytää. Asianosaisia ei ole ollut tarpeen kuulla asian johdosta, koska päätös annetaan ilmoituksen mukaisena.

Suoritettut tarkastukset

Terveystarkastaja Minna Nalli on tarkastanut huoneiston 23.4.2013 (tark.kertomus 10.6.2013). Tarkastuksen perusteella on kehoitettu selvittämään huoneiston ilmanvaihtolaitteiston toimivuutta. Laitteiston tarkastuksesta ja huollosta on saatu kirjallinen selvitys 7.8.2013.

Ympäristöterveydenhuollon päätös ja oikaisuvaatimusohje (esimerkki)

sivu 2

Hakemusasiakirjat

Ilmoituslomake ja pohjapiirustus

PÄÄTÖS

Parturi-Kampaamo xxxxxxxxx toimitilat hyväksytään terveysuojelulain 15 §:n mukaisesti käyttöönottettavaksi.

Perustelut

Toiminnan edellytykset täyttävät terveysuojelulainsäädännön vaatimukset.

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi. Jos toiminnassa tai rakenteissa tapahtuu muutoksia tai toiminta lopetetaan, tästä tulee ilmoittaa Laukaan kunnan ympäristötoimeen. Jos muutokset ovat olennaisia, toimijan on tehtävä uusi ilmoitus valvontaviranomaiselle.

Ilmoituksen käsittelyä ja päätöstä koskeva maksu

Laukaan ympäristöterveydenhuollon maksutaksan perusteella ilmoituksen käsittelymaksu on 150,00 E.

Sovelletut oikeusohjeet

Terveysuojelulaki 763/1994 ja -asetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 167/2003

Laukaan ympäristöterveydenhuollon maksutaksa 22.4.2013 § 35

Muutoksenhaku

Päätöksen liitteinä ovat oikaisuvaatimusohje ja perustevalitusohje.

Päätöksen nähtävänäpito

Tämä päätös on nähtävänä Laukaan ympäristöterveydenhuollossa 30.8.2013 virka-aikana.

Todistaa

Pia Nieminen, toimistos sihteeri

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa terveystarkastaja Minna Nalli, puh. 014 2675 815

Jakelu

Toimijalle

Tiedoksi

Laukaan ympäristöterveyslautakunta

Allekirjoitus

terveystarkastaja **Minna Nalli**

Liitteet

oikaisuvaatimusohje

Ympäristöterveydenhuollon päätös ja oikaisuvaatimusohje (esimerkki)

OIKAISUVAATIMUSOHJE (TSL / EL)

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle kirjallinen oikaisuvaatimus tehdään

LAUKAAN YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA

Käyntiosoite	Kantolantie 10a
Postiosoite	Kantolantie 10a
Faksi	014 831 525
Sähköposti	kirjaus@laukaa.fi

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, erillisesti tiedoksi-saantitodistukseen merkittynä aikana tai asiakirjan luovutushetkellä*.

Päätöksen tiedoksianto asianosaiselle

- () Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä, pvm 22.8.2023
() Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan
() Luovutettu annettavaksi haastetiedoksiantona
() Luovutettu asianosaiselle kirjallista todistusta vastaan*

*Kenelle _____

Pvm ja allekirjoitus _____

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Kirjallisessa oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

27.11.2013

Arvoisa järjestelmätoimittajamme edustaja!

Laukaan kunnassa selvitetään, kuinka käyttämämme *Järjestelmän nimi* -järjestelmä tukee sähköistä päätöksen tiedoksiannosta. Tiedoksiannosta ja sen sähköistämisestä säädetään Kuntalaissa (365/1995) ja Laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003).

Vastaamalla kyselyyn autat Laukaan kuntaa kehittämään sähköistä tiedoksiannosta ja asiointia. Vastaukset kyselyyn pyydän toimittamaan maanantaihin 9.12.2013 mennessä sähköpostilla osoitteeseen jouni.lahtinen@laukaa.fi.

- 1) Millä tavoin järjestelmästäne voidaan toimittaa sähköisesti päätös ja siihen liittyvä muutoksenhakuohje asianosaiselle?
 - A) Ei millään tavalla
 - B) Henkilökohtaisella sähköpostilla
 - C) Itella Oyj:n (Posti) Netpostiin
 - D) Valtiokonttorin Kansalaisen asiointitilille
 - E) Kuntien Tiera Oy:n OmaAsiointitilille
 - F) Jollain muulla tavalla, miten?

- 2) Millaisin käyttöönotto- ja ylläpitokustannuksin sähköinen tiedoksianto voidaan ottaa käyttöön järjestelmässänne? Mikäli järjestelmäsi tukee useita eri ratkaisuja, erottele kustannukset vaihtoehtoisin.

- 3) Millä tavalla aiotte tulevaisuudessa huomioida sähköisen tiedoksiannon ja kansallisen palveluväylän järjestelmäsi kehitystyössä? Lisätietoja palveluväylästä löytyy valtiovarainministeriön www-sivuilta osoitteesta: http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ia_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130516Kansal/name.isp.

- 4) Vapaa palaute sähköisestä tiedoksiannosta. Tähän voitte myös täydentää antamianne vastauksia.

Selvitys on osa Sähköisen asioinnin ja arkistoinnin koulutusohjelmaan (YAMK) liittyvää opinnäytetyötäni. Kysely on lähetetty kaikille Laukaan kunnan päätöksentekotietojärjestelmiä toimittaville ohjelmistotaloille.

- 5) Haluatko saada ilmoituksen sähköpostitse, kun työ julkaistaan keväällä 2014 ammattikorkeakoulujen yhteisessä Theseus-julkaisuarkistossa (www.theseus.fi)?
 - A) Kyllä
 - B) Ei

Kiitokset osallistumisestasi Laukaan kunnan sähköisen asioinnin kehittämiseen!

Laukaan kunnan puolesta,
Jouni Lahtinen
järjestelmäasiantuntija
Laukaan kunta
jouni.lahtinen@laukaa.fi
014 267 5225